

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

COLLA=||TIONVM SACRA-||RVM LIBRI VIII.

Bredenbach, Tilmann

Coloniae, 1584

VD16 B 7375

Lib. VIII. De iucundis & terribilibus quorundam visionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52445](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52445)

COLLATI- ONVM SACRARVM LIBER OCTAVVS.

DE IVCVNDIS AC TER-
RIBILIBVS QVORVNDAM
visionibus.

*D. Gregor. Magnus homil. 19. in Euangelia
exhortans, ut tempestinè à peccatis resipisca-
mus, sequens exemplum commemorat.*

CAP. PRIMVM.

REM fratres, quæ nuper contigit, refero,
ut si vos peccatores ex corde esse conspi-
citis, omnipotentis Dei misericordiam
amplius ametis. Præsenti anno in monasterio
meo, quod iuxta beatorum martyrum Ioannis
& Pauli Ecclesiam situm est, frater quidam ad
conuersionem venit, deuotè susceptus est, sed
ipse deuotius est conuersatus. Hunc ad mona-
sterium frater suus corpore non corde sequu-
tus est. Nam valde conuersationis vitam & ha-
bitum detestans, in monasterio ut hospes ha-
bitabat, & monachorum vitam moribus fugi-
ens, recedere à monasterij habitatione nō po-
terat: quia vel quid ageret, vel vnde viueret,
non habebat. Erat eius prauitas cunctis onc-
rosa,

XX 2

rosa,

rosa, sed hunc omnes æquanimiter profici
eius amore tolerabant. Nam superbus &
bricus, si qua post hoc sæculum sequeretur
ta, nesciebat. Irridebat verò, si quis eum
prædicare voluisset. Itaque cum habitum
lari vivebat in monasterio, verbis levis,
bus instabilis, mente tumidus, veste inco
fitus, actione dissipatus. Mense autem
nuper elapso, huiusquam nostris pestilen
clade percussus est: qui ad extremum

Draco agens vrgeri coepit, ut animam redderet. Et
in extremis iam corporis parte præmortua, vitalis
apparet. in solo pectore & lingua remanserat. Fr
aderant, eiusque exitum in quantum De
giente poterant, oratione tuebantur. At
subitò ad deuorandum se draconem
conspiciens, magnis vocibus coepit clama
dicens: Ecce draconi ad deuorandum
sum, qui propter vestram præsentiam deu
re me non potest. Quid mihi moram facit

Signum S. cru- date locum ut ei deuorare me liceat. Com
cis olim in pe- hunc fratres ut signum sibi crucis impre
riculis visita- ret, admonerent, respondebat virtute quæ
tum. terat, dicens: Volo me signare, sed nō possum

Draco fuga- catur. Ecce ab eo brachia mea comprimuntur
tur orationi- qui iam & caput meum in suo ore abso
bis circum- Cumque hoc ille pallens & tremens & nesciens
stantium. ens diceret, coeperunt fratres vehementer
rationibus insistere, & oppressum draconem

præsentia suis precibus adiuuare. Tunc repente liberatus magnis cœpit vocibus clamare, dicens: Deo gratias. Ecce discessit, ecce exijt, ante orationes vestras fugit draco, qui me acceperat. Mox autem seruiturum se Deo, & esse se monachum deuouit: atque à tempore illo nunc vsque febribus premitur, doloribus fatigatur. Morti quidem subtractus est, sed adhuc plenius vitæ restitutus non est. Quia enim longis & diuturnis iniquitatibus pressus est, longo languore fatigatur, & durum cor ignis purgationis durior concremat: quia diuina dispensatione agitur, vt prolixiora vicia agritudo prolixior exurat. Quis illum vnquam seruari ad conuersionem crederet? quis tantam DEI misericordiam considerare sufficiat?

Idem homelia 12. in Euangelia de horribili morte Chrysaorij, exhortans vt tempestiuè ad maiorem vite statum nos componamus.

CAP. II.

REM fratres charissimi refero, quam si intentè audire vult charitas vestra, ex cōsideratione illius vehementer instruitur. Quidam vir nobilis in Valeria prouincia nomine Chrysaorius fuit, quem lingua rustica populus Chrysorium vocabat, vir valdè idoneus, sed tantum plenus vicijs quantum rebus: superbia tumidus, carnis suæ voluptatibus subditus, in acquirendis rebus auaritiæ fabricus

*Teterrimi
damones
Chrysaoria
in extremis
constituito ap-
parent.
Damonū as-
pectus horre-
dit.*

*Exempla pere-
untium nobis
in cautela dā-
tur, ne & nos
pereamus.*

cibus accensus. Sed cū tot malis Dominum
nem ponere decreuisset, sicut à religio-
quodam, qui nunc superest, propinquo
didici, corporis languore percussus est.
ad extremum veniens, eadem hora, qua
de corpore erat exiturus, apertis oculis
tetros & nigerrimos spiritus coram se
re, & vehemēter imminere, ut ad inferna
stra se raperent. Coepit tremere, palles-
sudare, & magnis vocibus inducias pete-
liumque suum nomine Maximum, quem
iam monachus monachum vidi, nimis &
batis clamoribus vocare, dicens: Maxime
re, Maxime curre, nunquam tibi aliquid
feci, in fidem tuam me suscipe. Turbatus
Maximus affuit, lugens & perstrepsens
conuenit. Eos autem quos ille infestissimos
grauiter tolerabat, ipsi malignos spiritus
dere non poterant, sed eorum praesentia
confusione, in pallore ac tremore, illius
trahebatur, videbant. Pauore autem terro-
rum imaginis, huc illucque vertebatur in
lo. Iacebat in sinistro latere, aspectum
ferre non poterat: vertebatur ad parietem,
aderant. Cumque constrictus nimis re-
se non posse desperaret, coepit magnis vo-
bus clamare, dicens: Inducias vel usque ma-
inducias vel usque mane. Sed cū hac
ret in ipsis suis vocibus de habitaculo su-
nis euulsus est. De quo nimirum constat,
pro nobis ista non pro se viderit, ut ei

nobis proficiat, quos adhuc diuina patientia longanimitè expectat. Nam illi tetros spiritus ante mortem vidisse, & inducias petisse quid profuit, qui easdem inducias, quas petijt, non accepit? Nos ergo fratres charissimi nunc sollicitè ista cogitemus, ne nobis in vacuum tempora pereant, & tunc quæramus ad benè agendum viuere, cum iam compellimur de corpore exire.

Ven. Beda libr. 5. cap. 14. historia Anglicane.

De visione cuiusdam qui commissorum penitentiam differens, moriturus, vidit demones codicem adferentes, in quo omnia sua peccata conscripta inuenit.

CAP. III.

Fuit quidam in prouincia Merciorum, cuius visiones ac verba & cōuersatio plurimis, sed non sibi metipsi profuit. Fuit autem quidā temporibus Coenredi, qui post Edilredum regnavit, vir in laico habitu atque officio militari positus, sed quantum pro industria exteriori regi placens, tantum pro interna suimet negligentia displicens. Admonebat ergo illum sedulò, vt confiteretur, & emendaret, ac relinqueret scelera sua, priusquam subito mortis superuentu tempus omne penitendi & emendandi perderet. Verùm ille licet frequenter admonitus spernebat verba salutis, seseque tempore sequenti penitentiam acturum esse promittebat. Inter hæc tactus infirmitate decidit in lectum, atque acri-

exepit dolore torqueri. Ad quem ingressus
 rex, (diligeat enim eum) multum hortatus
 tur, ut vel tunc antequam moreretur peccati-
 tiam ageret commissorum. At ille respon-
 dit: Non se nunc velle confiteri peccata
 sed cum ab infirmitate resurgeret, ne forte
 probrarent sibi sodales, quod timore mor-
 faceret ea, quæ sospes facere noluerat. Por-
 ter quidem ut sibi videbatur locutus, se-
 ferabiliter, ut postea patuit dæmoniacus
 de seductus est. Cumque morbo ingraues-
 te denuò ad eum visitandum ac docendum
 intraret, clamavit statim miserabili vo-
 ce: Quid vis modo? Quid huc venisti? Non enim
 mihi aliquid utilitatis aut salutis potest
 conferre. At ille. Noli, inquit, ita loqui,
 ut sanum sapias: Non, inquit, insanio, sed
 firmam mihi conscientiam certus præ oculis
 habeo. Et quid, inquit, hoc est. Paulo ante
 inquit, intrauerunt domum hanc duo pul-
 cherrimi iuvenes, & residerunt circa me, unus
 caput, & vnus ad pedes. Protulitque vnus
 bellum perpulchrum, sed vehementer mo-
 dum, ac mihi ad legendum dedit, in quo
 nia, quæ vnquam bona feceram intuens
 ta repperi, & hæc erant nimium pauca & me-
 dica. Receperunt codicem, neque aliquid
 hi dicebant. Tunc subito superuenit ex-
 tus malignorum & horrendorum vultu
 tuum, domumque hanc & exterius obse-
 dit: intus maxima ex parte residens imple-

Tunc ille, qui & obscuritate tenebroſæ faciei
& primatu ſedis maior eſſe videbatur eorum,
proferens codicem horrendæ viſionis, & ma-
gnitudinis enormis, & ponderis penè impor-
tabilis, iuſſit vni ex ſatellitibus ſuis mihi ad
legendum deferri. Quem cùm legiſſem, inue-
ni omnia ſcelera, non ſolùm quæ opere vel
verbo, ſed etiam quæ tenuiſſima cogitatione
peccaui, maniſeſtiſſimè in eo tetris eſſe deſcri-
pta literis. Dicebatque ad illos, qui mihi aſſe-
derant, viros albatos & præclaros: Quid hic
ſedetis, ſciètes certiſſimè, quia noſter eſt iſte?
Reſponderunt: Verum dicitis, accipite & in
cumulum damnationis veſtræ ducite. Quo di-
cto ſtatim diſparuerunt. Surgentesque duo
nequiſſimi ſpiritus habentes in manibus fur-
cas, percufferunt me, vnus in capite, & alius in
pede. Qui videlicet modò cum magno tor-
mento irrepunt mea viſcera in interiora cor-
poris mei, moxque ad inuicem peruenient,
moriar, & paratis ad rapiendum me dæmoni-
bus in inferni clauſtra pertrahar. Sic loqueba-
tur miſer deſperans, & non multò poſt defun-
ctus pœnitentiam quam ad breue tempus cum
fructu veniæ facere ſuperſedit, in æternum ſi-
ne fructu pœnis ſubditus facit. De quo con-
ſtat, quia (ſicut beatus Papa Gregorius de qui-
buſdam ſcribit) non pro ſe iſta, cui non profu-
ère, ſed pro alijs viderit, qui eius interitum
cognoſcentes, differre tempus pœnitentiæ,
dum vacat, timerent, ne improviſo mortis ar-

Falsa & cogitationes nostras non in ventum diffunduntur, sed ad examen summi iudicis cuncta referuntur, & siue per amicos angelos in fine nobis ostendenda, siue per hostes. Quod verò prius cum codice protulerunt angeli, deinde dæmones, illi per paruū, isti enormem animaduertendum est, quod in prima bona aliqua fecit, quæ tamen vniuersa per agendo iuuenis obnubilauit. Quod si eorum errores pueritiæ corrigere in adolescentia, ac benefaciendo à Dei oculis absconderasset, posset eorum numero sociari, de quibus ait Psalmus: Beati quorum remissa sunt iniquitates, & quorum tecta sunt peccata. Historia sicut à venerabili antistite Pechino didici, simpliciter ob salutem legentium suæ audientium, narrandam esse putauit.

Venerab. Bedalibr. 5. cap. 15. historia. De quodam, qui ad castigatorem tam conuerti differens, licet sæpius aduersus, vidit deputatum sibi apud inferos narum locum.

CAP. IV.

NOVI ipse fratrem, quem vtrinam nossem, cuius etiam nomen, si finis quid prodesset, dicere possem, posui in monasterio nobili, sed ipsum ignobiliter

uiuentem. Corripiebatur quidem sedulo à fra-
 tribus ac maioribus loci, atque ad castigatio-
 rem vitam conuerti admonebatur. Et quam-
 uis eos audire noluiſſet, tolerabatur tamen ab
 eis longanimiter ob neceſſitatem operum ip-
 ſius exteriorum: erat enim fabрили arte ſingu-
 laris. Seruiebat autem multum ebrietati, & ce-
 teris vitæ remiſſioris illecebris, magiſque in
 officina ſua die noctuque reſidere, quam ad
 pſallendum atque orandum in Eccleſia, audi-
 endumque cum fratribus verbum vitæ, con-
 currere conſueuerat. Vnde accidit illi (quod
 ſolent dicere quidam) quia qui non vult Eccle-
 ſiæ ianuam ſponte humiliatus ingredi, neceſ-
 ſe habet in ianuam inferni non ſpontè dam-
 natus introduci. Percuſſus enim languore, at-
 que ad extrema perductus, vocauit fratres, &
 multum moerens, ac damnato ſimilis coepit
 narrare, quia videret inferos apertos, & ſatha-
 nam immerſum in profundum tartari. Cai-
 phan quoque, cum cæteris, qui occiderunt do-
 minum iuxta eum ſlammis vlticibus contra-
 ditum. In quorum viciſſia, inquit, heu miſero
 mihi locum aſpicio æternæ perditionis eſſe
 præparatum. Audientes hæc fratres, coeperunt
 diligenter exhortari, vt vel tunc poſitus ad-
 huc in corpore poenitentiam ageret. Reſpon-
 debat ille desperans: Non eſt mihi modo tem-
 pus vitam mutandi, cum ipſe viderim iudici-
 um meum iam eſſe completum. Talia dicens
 ſine viatico ſalutis obiit, & corpus eius in vlti-
 mis

mis est monasterij locis humatum, nequa-
 quis pro eo vel Missas facere, vel Psalms
 tare, vel saltem orare p̄sumebat. O quā
 di distantia diuisit Dominus lucem & tene-
 bras. Beatus Protomartyr Stephanus passus
 mortem pro veritate, vidit coelos apertos
 dit gloriam Dei, & IESVM stantem à dextera
 Dei. Et vbi erat ipse futurus post mortem
 oculos m̄ris ante mortem, quò latior acci-
 beret, misit. At contra faber ille tenebris
 mentis & actionis imminente morte vidit
 porta tartara, vidit damnationem diaboli
 sequacium eius. Vidit etiam suum infelici-
 ter tales carcerem, quò miserabilius ipse
 perata salute periret, sed viuentibus, qui
 cognouissent causam salutis suae p̄ditione
 linqueret. Factum est hoc nuper in prom-
 Berniciorum, ac longe lateque diffamatum
 multosque ad agendam & non differendam
 scelerum suorum poenitentiam prouocatum.
 Quod utinam exhinc etiam nostrarum fac-
 ctione literarum.

*D. Augustinus lib. de cura pro mortuis gerenda c. 12. De mirabili visione cuiusdam
 m. Tullienfis.*

CAP. V.

Homo quidam Curma nomine, muni-
 cipij Tullienfis, quod Hipponi prom-
 est, curialis pauper, vir illius loci
 umuiralitius & simpliciter rusticus, qui
 grotaret ablatis sensibus penè mortuus

aliquot diebus : tenuissimus flatus in nari-
bus, qui manu admota utcumque sentiebatur,
& exiguum erat viuentis indicium, illum se-
peliri vt exanimem non sinebat. Nullos artus
mouebat, nulla sumebat alimenta : nihil ocu-
lis, nihil vlllo alio sensu corporis qualibet im-
pacta molestia sentiebat. Videbat tamen mul-
ta velut in somnis, quæ tandem aliquâdo post
dies plurimos quasi vigilans, visa narravit. Ac
primum mox vt aperuit oculos, eat aliquis, in-
quit, ad domum Curmæ fabri ferrari, & vide-
at quid ibi agatur. Quò cùm itum esset, inuen-
tus est mortuus eo momento quo iste fuerat
sensus redditus, & penò à morte reuixerat.
Tunc intentis qui aderant, illum exhiberi ius-
sum esse, quando ipse dimissus est, indica-
bat : seque illic vnde redierat, dixit audisse,
quod non Curma curialis, sed Curma faber
ferrarius ad loca illa mortuorum præceptus
fuiisset adduci. In illis ergo visis tanquam in
somnia, fuit inter eos defunctos quos videbat
pro meritorum varietate tractari. Agnouit e-
tiam nonnullos quos nouerat viuos. Ipsos au-
tem verè mortuos forsitan credidissim, si non
inter illa quasi somnia sua, vidisset etiâ quos-
dam qui nunc vsque adhuc viuunt, clericos
videlicet aliquos regionis suæ, à quorum ibi
presbytero audiuit, vt apud Hipponem bap-
tizaretur à me, quod & factum esse dicebat. Vi-
derat itaque in illa visione presbyterum, cle-
ricos, me ipsum, nondum scilicet mortuos, in
qua

qua postea vidit & mortuos. Cur non
illos sicut nos vidisse credatur, verosque
et absentes atque nescientes: ac per hoc
ipso, sed similitudines eorum, sicut etiam
eorum. Nam & fundū vidit ubi erat ille
clericis presbyter, & Hipponem, ubi
quasi baptizatus est. In quibus locis
non erat, quādo illic sibi esse videbatur.
quid ibi ageretur eo tempore nesciebat,
proculdubio sciret, si verē ibi esset. Vnde
igitur ista quæ non præstantur in ipsis rebus
sunt, sed in quibusdam rerum imaginibus
umbrantur. Denique post multa quæ videret
etiam in paradysum se introductum esse
vidit, dictūq; sibi esse cū inde dimitteretur
turus ad suos, vade baptizari, si vis esse in
loco beatorū. Deinde ut à me baptizaretur
monitus, iā factū esse respōdit. Cui rursus
qui cū eo loquebatur: Vade, inquit, verē bap-
tizare, nam illud in visione vidisti. Post ista
ualuit, perrexit Hipponem, Pascha iam app-
pinquabat, dedit nomen inter alios comp-
tes, pariter cum plurimis incognitis n-
nec ille mihi visionem, nec cuiquam m-
rum indicare curavit. Baptizatus est, per
diebus sanctis remeavit ad propria. Brevi
vel amplius transacto, ego cuncta hæc co-
ui. Primò per quendam meum eiusque
cum in conuiuium meo, dum quadam talia
queremur. Deinde institi ac feci, ut hæc
præsens ipse narraret, attestantibus ho-

einibus suis, & de mirabili eius ægri tudine, ut iacuerit penè mortuus per dies plurimos, & de illo alio Curma fabro ferrario, quod cōmemoravi superius, & de his omnibus, quæ cum mihi diceret, etiam tunc ab illo audiuisse recolebant atque firmabant. Quamobrem sicut vidit baptismum suum, & meipsum, & Hippotem, & basilicam & baptisterium, non in rebus ipsis, sed in quibusdam similitudinibus rerum, ita & alios quosdam viuos eisdem nescientibus viuis. Cur non ergo ita & illos mortuos eisdem nescientibus mortuis? Cur non istas operationes angelicas credimus per dispensationem providentiæ Dei benè ventis & bonis & malis, secū dum inscrutabilem altitudinem iudiciorum suorum: siue instruantur hinc mentes mortalium, siue fallantur: siue consolentur, siue terreantur: sicut unicuique vel præbenda est misericordia, vel irroganda vindicta, ab illo cui misericordiam & iudicium non inaniter cantat Ecclesia.

Alexander ab Alexandro Genialium dierum lib. 6. cap. 21. refert sequens miraculum de homine, qui extrusus ē carcere. rursusq; in eū intrusus, inferna se loca adiuisse enarrauit

CAP. VI.

Inter fabulosa miracula, & puerilibus fabellis similia, multas magnasq; res, quæ vix credi diciq; possunt, nullum tam impudens mendacium creditum est, quàm quòd ad hosce annos in Pelignis euenisse dicunt, quod

quod cum nouum commentum putaretur, temerè vulgatum, id verum postea fuisse fama celebri, quæ vbiq̃ue peruasit & vixit, quam multorum testimonio, qui rem istam didicere: non fictis sermonibus, sed tiffimis experimentis compertum est. Quod tem pacto se res habuerit, hoc traditur. In Pelignis oppidum vetustum est, cuius nomen prætereo lubens, licet obscura oratio, haud tamen ignobile. In eo Dominus quibus præerat, superbè auareq̃ue ciuibꝫ inuicabat, ac trucibus dictis factisq̃ue in subdolum seruilem in modum animaduertere solebat, eosq̃ue licet imperata facerent, neque præter mandata exequerentur, ob leues plerumq̃ causas, poenis & damno mulctabat. Fortem cum homo quispiam alioqui bonus, tenui re familiari, inops atque despectus, cuius domini venaticum canem, cuius munda diu tenebatur, ita verbere affecisset, ut perijsse videretur: quum id dominus relictum, vehementer offensus, eum truci & minaculo grauitè increpitum, in pessimum coartauit carcerem: ibiq̃ue quum vinculis grauius custodia teneretur, post aliquot dies, huiusmodi diligens cura mandata erat, clauso iam carcere, & tam foribus quàm omni aditu peritus, ne elabi posset, quum ad illum accederent, solebant, in eodem intus carcere nusquam uenire, qui diu conquisitus, quum non periret, nullumq̃ue effugij vestigium ex-

rem ad dominum retulere: quod quum credi
vix posset, ipseque mirum in modum obstupe-
fieret, post tres ferme dies, iisdem foribus pes-
fulo firmatis, idem ipse qui modo carceri ad-
dictus fuerat, imprudentibus omnibus, & ne-
mine conscio, rursus in eodem intus carcere
intrusus apparuit: custodesq; ut cibum affer-
rent, aduocauit: qui quum properè accessis-
sent, omnesque miraculo obstupefierent, eum
vultu tetro, & horribili facie, luxatis utriusque
membris, aliter longè atque pridem fuerat,
conspexere: quem quum interrogassent, vnde
elapsus, & rursus in eodem intrusus carcere
foret, quibusque in locis fuisset, & vnde tam
foedo & tetro cultu emerisset? ipse velut elin-
guis, quum nullum proferret verbum, sed at-
tonito stupentiq; similis foret, ut ad domi-
num quantocius admitteretur, postulauit: ha-
bere quod illi properè nunciaret, magnum,
nec differendum. Cumque ad eum protinus
admissus esset, rem mirificam & admirabilem
ac dictu audituque formidolosam, & vix creden-
dam miracula dicere orsus fuit. Nam se ab infe-
ris remissum enarrauit: siquidem quum diuti-
us carceris squalorem ferre nequiuisset, seu
desperatione deuictus, seu iudicium reformi-
dans, inops consilij, malum dæmonem ut sibi
præsto esset, seque ex tam tetro carcere relaxa-
ret, aduocasse, dixit. Nec multò post dæmo-
nem foedo aspectu & terribili facie in eodem
intus carcere aspexisse, & secum pactum fuisse,

yy

ab

ab eodemque & ferreis claustris, non sine
 ui pressura extrusum, in loca deinde infera
 & profundas vastitates, ac in fundum cellarum
 intimæ actum esse præcipitem, singulaque
 strasse, impiorumque supplicia, & sedes
 sceleratas, æternasque tenebras, & æternas
 vidisse, ac loca foetida & formidolosa, repleta
 & summos duces in abrupto hiato & profunditate
 do voraginis densa mersos caligine affixos
 & furiarum ardentibus facibus agitantibus
 tusque & eiulatus, ac dies noctesque ploratus
 mulierum & virorum audisse: pontificem
 vidisse infulis & trabeis purpurâ, & auribus
 stinctis, ac gemmis ornatos, aliasque mirabilibus
 facies omnis generis hominum, æternis
 ordinum, in cultu vario afflictas, & iacentes
 inter præaltas voragines, alios immenso
 haustos æternis supplicijs & nocte cruciatibus
 pforumque damnata scelera sempiternis
 lore puniri: inter quos plures quos nouerat
 vita, adnotauit, & præcipuè familiarem, quod
 dum in vita ageret, æqualem sodalemque
 buerat, alloquutum dixit: ab eo probè ageretur,
 tus, & miti satis sermone requisitus fuit, quid
 rerum ageretur, & quid reliqui spei haberet.
 ret. Ipseque quum prægravi seruitio & cruciatibus
 li dominatu usque se premi respondisset, cum
 lum mandasse, ut domino enunciaret, cum
 ne quid tale ageret in posterum, neue gratia
 bulo & iniquo vectigali subditos opprimeret:
 ret: namque illi vacuam sedem, quædam

cernebat, prestitutam esse prædixit. Et ut haud
dubius promissi foret, fidemque ut dicti ha-
beret, meminisse (inquit) illum debere secre-
ti consilij, & mutæ pactionis, quam dum vna
militarent, & in castris agerent, clam iniui-
sent, quorum nemo particeps aut conscius vn-
quam fuit: quod consilium quum memoriter
ille enunciaffet, non solum dicta conuenta-
que, sed & singula verba, sponsionesque qui-
bus vterque astrictus erat, recensuisset, ipsum
dominum ordine hæc audiente, animo serio,
& attentiore factum, mirum in modum obstu-
puisse, ingensque animo formido incussa fuit
consideranti quonam modo, quæ sibi soli cre-
dita, & nulli vnquam enunciata fuere, homo
ille hebes & tardus ingenio, quasi numine af-
flatus, explorata haberet, eaque vultu interri-
to enunciaret. Adijciunt miraculo, eundem
interrogasse illum, cum quo sermo erat apud
inferos, qui nitido cultu vestituque apparato
videbatur, nunquid aliquo cruciatu afflicta-
rentur, qui insigni veste & auro conspicui fo-
rent? Illumque respondisse, perenni incendio
interque maximos cruciatus, & sempiterno
dolore vsque præmi & afflictiari, idque totum
quod auro & purpura fulgeret, ignem at-
que incendium esse. Et quum ipse id experiri
volens, propius manum purpuræ admouis-
set, admonitum ab eo fuisse, ne tangeret, & ta-
men efficere nequisse, ut non ex caloris afflatu
palmam sibi manus, quam tunc ostendebat, in-

cendio & ipsi purpuræ ad mortem deflagant.
 Erat enim pustulis liuentibus, & terribilibus
 ceribus veluti tabe & igne sacro, maloque
 latius serpere videbatur, ferè consumpta.
 ferunt præterea pui illum audiuerunt, eum
 quàm ab inferis emerit, quasi mente cõluta,
 hebetique aurium oculorumque sensus
 etus foret, semper cogitabundum in rati
 diisse sermonem, vixque sapius interroganti
 colloquenti respondisse. Vultu verò terri
 tro, & aspectu tam deformi reuertisse, vultu
 dudum à coniuge & liberis probè agnitus
 ret, is postquàm remeavit ab inferis, tam
 vultu totiusque facie corporis dissimilis
 etus est, vt vix eundem illū esse crederent
 usque obortis lachrymis, ob faciei dirigit
 & speciē hominis foedissimè mutatam,
 affinesque ipsum alloquutos fuisse: egre
 ante obitum, qui mox cõsequutus est, re
 dispensaret, ac liberis & posteritati cõsolari
 ret, vitæ spatium habuisse.

*Excerpta quedam ex vita sanctæ memor
 Christine virginis, quam vocant Cantipratensem,
 bilem, edita à Thoma Cantipratensi quondam
 & compendiosè refert Dionysius Carthusianus
 nus libr. 4. de quatuor nouissimis articulis
 Meminit præterea illius doctissimus Boetius
 copus & Cardinalis Iacobus de Vitriaco in
 vita S. Mariæ de Oegnes, et habentur in
 lixè in tomis Laurent. Suriy 23. Iam
 quem lectorem totius vite legenda audivi*

remittimus. Recordor autem, inquit, religiosiss. Dionysius loco citato, quod dum in pueritia frequentavi scholam in oppido S. Trudonis, frequenter audiui mentionem admirabilis istius Christine, atq. ut dicebatur, aliquitunc vixerunt in eodem oppido, qui nouerunt nonnullos, qui ipsam gloriosam feminam in carne viderunt. De obitu Christine Mirabilis, quid post obitum viderit, & quomodo vitæ restituta, admirabilem penitentiam pro animabus defunctorum egerit.

CAP. VII.

PROLOGVS AVTHORIS.

Scripturi vitam memorabilis Christi virginis Christinæ, id in ipso opusculi limite commemorandum putamus, quod venerabilis ille Iacobus Achonensis Episcopus, postea Romanæ Ecclesiæ Cardinalis in vita beatæ Mariæ Oegniacensis à se edita, his fere verbis commemorat. Vidi aliam (Christinam accipe) circa quam admirabiliter operatus est Dominus, ita ut cum diu iacuisset exanimis, antequam corpus eius monumento conderetur, anima in corpus reuertente, reuixerit, atque à Domino obtinuerit, ut in hoc sæculo viuens, purgatorium pateretur. Itaque multo tempore mirum in modum à Domino afflicta, quandoque se volubatur in igne, nonnunquam hyberno tempore in aqua congelata diu morabatur, interdum in mortuorum sepul-

Prologus huius
totum addidi-
mus ad cog-
noscentiam hi-
storiæ veri-
tatem.

pulchra ingredi cogeatur. Tandem verò per
acta poenitentia, in tanta pace vixit, tantam
que à Domino gratiam adepta est, ut cre
raptà in spiritu, defunctorum animas
in purgatorium, vel per purgatorium ab
vlla sui læsione, & ad suprema regna deduc
ret. Hæc quidem ille venerabilis Iacobus
scopus de ea annotavit: ego verò indignus
ter ordinis Prædicatorum ad Christi gloriam
& lectoris ædificationem vitam eius con
bendam suscepi, imperito quidem & in
sermone, sed certa veritate, quam habeo
liorum relatione. Neque temerè dixerim,
ea me commemoraturum, cum tot plane
producere liceat in permultis, quæ à me
rentur, quot tum in oppido Trudonensi
nis compotes esse potuere. Neque enim
gulis & lacribus hæc facta sunt, sed plane
luce, & sub aspectu plurimorum: neque
longa temporum spacia intercessere, ut
tuerit obliuio abolere, & ab hominum me
ria excludere, cum ab eius obitu usque ad
sens non nisi octo anni fluxerint. Ea verò,
nullus mortalium præter ipsam nosse potest
ab illis didici, qui se ea ex eius ore percep
testati sunt. Certus autem sit quisquis hæc
gerit ijs me testibus fidem adhibuisse, à qua
tam longè abfuit fingendi libido, ut vitam
tius ipsam perdituri fuerint, quàm à veritate
tramite deflexuri. Fatemur quidem, & res
docet, quæ dicturi sumus, humana ratione

*Veritas hu
ana historia.*

+

rumque capi non posse, quippè quæ pro naturæ
 usu & ordine fieri nequiverint: nec tamen ne-
 gari potest possibilia esse Deo præpotenti cre-
 atori: quanquam nec sic ego villo pacto ea scri-
 pturus fuerim, nisi me eius, quem dixi, reue-
 rendissimi Iacobi, in maioribus testimonium
 confirmasset. Itaque opusculum hoc ita distin-
 guere placuit, ut primo loco, quemadmodum
 educata sit & nutrita, atque deinceps cætera,
 quæ ab illa gesta sunt, uti ea certissima & in-
 dubitata relatione didicimus, explicemus.

De Christina patria & educatione.

Itaque venerabilis Christi virgo Christi-
 na in (alias pago, qui Brustemum dicitur)
 oppido S. Trudonis in Hasbania honestis
 parentibus orta est: quibus è vita abeuntibus,
 illa cum duabus sororibus relicta est, ijs natu
 minor. Porro sorores illæ vitam suam religi-
 osè & piè instituere cupientes, ita inter se sua
 munia partitiæ sunt, ut maxima natu vacaret
 precibus, media domus & rei familiaris ha-
 beret curâ: postremo loco nata Christina, ad
 pascua eûtia pecora custodiret. Quod illa, ta-
 met si p cæteris humiliter & abiectius videretur,
 libè suscepit: nec Christus ei suâ adhibere
 cōsolationē distulit, internæ suavitatis illi
 suppeditiâ gratiâ, & secretorū coelestium eā nō
 rarò consciam & participem reddens. *Inte- Divina com-*
rim tamen illa mansit omnibus incognita, so- solationibus
li Deo tanto notior, quantò occultior cæteris. & revelatio-
Unde apud Esaiam gloriatur Dominus: Secre- nib. fouetur.

Isaia 24.

tum meum mihi, secretum meum mihi,
enim verecundus amator Dominus Iesus

Ut mortua fuerit.

*Redit à mor-
te ad vitam.*

Porro autem ab internis illis sanctae
templationis exercitijs vires corporis
deò debilitatae sunt, ut vitam cum morte
mutaret. Positum itaque in medio est
exanime, amicis, & imprimis sororibus
acerbè lugentibus: deinde mane ad templum
deportatum est: ubi cum pro anima eius
sacrificium offerretur, subito sese compo-
te corpore in feretro, illa surrexit, & mor-
star auiculæ sursum scandens, ad templum
bes usque peruenit. Rei nouitate perterriti
omnes, qui illic aderant, inde aufugerunt:
soror natu maxima, non absque formidine
illic permansit. Sedit autem Christina immo-
donec peractum esset sacrificium. Eo abso-
to, sacerdote eam coniurante, coacta est des-
dere. Id verò quidam sic interpretantur, quod
purus & subtilis spiritus eius, ab humano
corporum odore abhorruerit. Inde cum soror-
ibus domum abiit, ciboque corpus reuer-
Venerunt autem ad illam speciales spiri-
les quidam amici illius, & quidnam vel
set vel passa esset, percontati sunt.

*Quemadmodum e corpore educta, & in
reducta fuerit.*

Tum illa: Statim, inquit, ut e corpore
cessi, animam meam exceperunt lucis
stri. Angeli Dei, deduxeruntque illam in
suis

cum quendam obscurum & horridum, animabus hominum refertum. Quæ verò tormenta eo in loco conspexi, ea tam immania & acerba fuere, ut nullus possit sermone explicare. Vidi illic non paucos vita functos, mihi, cum viuerent, non ignotos. Valde autem miserata ego animas illas miserabiles, quærebam quis esset locus ille. Suspicebam enim esse tartarum. Responderunt mihi duces mei, locum esse purgatorij vbi peccatores, quos in vita quidē peccasse poenituisset, sed non satis, scelerum suorum meritis poenas darent. Inde perduxerunt me ad inferorum supplicia, in quibus itidem cognoui quosdam, mihi olim in vita notos. Postea verò translata sum in paradysum vsque ad thronum diuinæ maiestatis: vbi cum viderem gratulantem mihi dominū, ultra omnem modum lætabar, quod arbitrarer illic me deinceps cum domino in omnem æternitatem permanfuram. At ille mox respondens desiderio meo: Reuera, inquit, dulcissima filia hic mecum eris: sed nunc, vtrum è duobus malis, optionem tibi facio, vel æternum hic nunc apud me permanere, vel redire ad terras, ibique in mortali corpore absque illius detrimento poenas perferre, ijsque omnes illas animas, quas in locis purgatorijs miserebaris, liberare & eripere: efficereque ut homines adhuc in corpore manentes, tuæ poenitentia & vitæ exemplis ad me conuersisti, à suis facinoribus abstineant & resipiscant: per-

Yy 5 actis-

actisq̃ue omnibus, ad me tandem multis
meritorum cumulis reuerti. Ego vero abs-
vlla cunctatione, sub conditione mihi pro-
sita, dixi me velle ad corpus redire. Et p̃-
minus, gratulans quod me promptam ob-
sem, iubet animam suo corpori restitui.
in re exequenda admirari licet, beatorum
rituum incredibilem celeritatem. Ea
hora, cum in Missæ sacrificio, quod p̃-
bat, diceretur primò, Agnus Dei, qui
peccata mundi &c. anima mea sistebat
ram throno diuinæ maiestatis: cumque
id repeteretur, illi me corpori reddider-
se habet & excessus meus è vita, & ad
reditio. Propter hominum correctionem
emendationem, ad corpus reuocata sum.
que deinceps oro, ne vos perturbent ea,
visuri estis in me. Excedent enim mentis
manæ captum, quæ Domino volente, fuit
me: nec talia inter mortales quandoq̃
sunt. His auditis, admirati sunt amici eius
non absque stupore, quæ futura erant, pre-
labantur.

*Ut à cognatis capta, à Domino verò liberata
suo lacte virgineo se sustentaret.*

Cœpit deinde hominum conuictio
spectum incredibili cum horrore fugere
ad loca deserta, in arbores, ad turrim
plorum, aut aliarum rerum excelsarum
gia confugere. Id eius amici conspici
putarent eam à malis dæmonibus occupari.

tandem multo labore comprehensam, in vincula ferrea coniecerunt. Vbi cum multas molestias, præsertim ex hominum odore, multamque penuriam pateretur, nocte quadam diuinitus adiuta, vinculis & compedibus dissolutis euasit, fugitque in remotam solitudinem, instar auium illic degens in arboribus: cumque egeret alimento (neque enim quamuis subtilissimum corpus eius cibo carere potuit) dirissimaque fame cruciaretur, nullo pacto ad hominum conuictum redire voluit, sed sola cum domino manere in desertis locis. Itaque preces Domino offerens, suppliciter eum rogauit, ut ipsius angustias & necessitatem benignissimæ misericordiæ suæ oculis respiceret. Vix precandi finem fecit, cum ecce ad se oculos reflectens, vidit ex aridis mammillis virginei pectoris sui contra ipsa naturæ iura lac distillare. Mira profectò res, & præterquam in singulari & incomparabili Christi Domini virginea matre, cunctis sæculis inaudita. Illum igitur lacteum liquorem alimenti loco sumens, ad nouem hebdomadas suo lacte se sustentauit. Rursus autem à suis quæsitæ, repta & capta est, & vsprius vinculis ferreis constricta, sed frustra.

Ut per Mosam, nihil lasa transferit.

Liberata enim iterum à Domino, venit Letodum: vbi sacrosanctas immaculati Agni Paschalis carnes esuriens, supplex rogauit sancti Christophori sacerdotem, ut ipsam multis

ango-

angoribus correptam, sacra communione
niret. Promisit ille quidem se id factum
sed addidit, necdum intra horam expediri
posse. Illa moram non ferens, ad alterius
sacra sacerdotē se cōtulit, petijtq; ab illo
ter Venerabile corpus Dñi Iesu. Is vero
mora eius precibus se accommodans,
tisfecit. Et ecce repentē quodam impetu
tata, extra urbem aufugit. Miratur pres
& vna cum S. Christophori sacerdote
tem insequitur vsque ad ipsas Mosā
ripas. Cumque sperarent illam se ad
lati fluminis vndas comprehēsuras, cum
to stupore cernunt fœminam verò & corpore,
corpore, haud aliter atq; phantastico,
dos penetrare gurgites, & in vltiore
absque vlllo sui detrimento euadere.
Ut igne se mirabiliter cruciaret.

Tum verò coepit illa exercere, quorū
sa à Domino remissa fuerat. Ingrederetur
ardentes clibanos, coquendis panibus
ratos, & illis incendijs haud secus, atq;
quis ē nobis, cruciabatur, ita vt prae
& dolore, horrendos ederet clamores.
quā autem inde egressa fuit, vestigium
lum alicuius vstionis in eius corpore
tur. Quando ad manum non erant cineres
furni, in hominum aedibus, iactabat se
osos ignes, vel pedes tantum aut manus
mittebat, tandiu illic tenens, vt nisi diu
set seruata miraculo, non potuerint non

neres redigi. Interdum deponebat se in cacabos plenos bullientis aquæ usque ad manumillas, vel si non essent profundi satis cacabi, usque ad renes, membra illa, quæ in aquam eiusmodi mergere non poterat, aqua feruenti perfundens. Et si autem præ dolore instar parturientis, clamaret, attamen nihil detrimenti in egredientis corpore apparebat.

Ut in aquis gelidis se affligeret.

Sub aquis Mosæ fluminis hyberno tempore, cum rigerent omnia gelu, crebro & diu morabatur, sex & eo amplius diebus in eis perdurans. Accedente autem ad fluvium sacerdote, (qui eius gerebat curam) eamque per Christi nomen adiuvante, cogebatur inde exire. Solebat etiam hyeme sub molendini rota erecta stare, ita, ut aqua, vertente rotam, in medium verticem & totum corpus eius dilaberetur. Interdum in aquis natans, simul cum illis ferebatur in rotam, atque ita horrendum in modum circumcirca cum ipsa rota, membris omnibus mansit incolumis.

Ut in rotis & patibulis se torserit.

In rotis etiam, quibus piratæ plerunque puniri solebant, instar eorum, qui illis excarnificantur, contorquebat brachia & crura sua: nec tamen, postquam ab illis descendit, vlla in membra eius contritio vel fractura visebatur. Nonnunquam in patibulo inter fures ab illo pendentes, se suspendebat ad vnum aut alterum diem: sæpè in monumenta mortuo-

rum

rum ingrediebatur, lugēs illic hominum
cata.

*Ut in spinis & vepribus, à canibus agitata
lacerarit.*

Surgebat quandoque medijs noctibus
totius oppidi Trudonensis canes in se
tans, ante illos ipsam infectâtes, instar
iusdam cursitabat: sicque per deuia & per
fas vepres & spineta agitata, adeò ab illis
pungebatur & lacerabatur, vt nulla corporis
eius pars vulneris esset expers: & tamen
fuso sanguine, nulla plagarum aut vulnerum
vestigia conspiciebantur in eius corpore. Quia
as ipsa se sua sponte spinis & sentibus con-
gebat, vt toto corpore sanguine perfusa
retur. Multis id non rarò cernentibus, non
fuit admirationi, vt tanta sanguinis copia
vno corpore abundaret. Nam præter haec
guinis profusiones, sæpissimè permultum
sanguinis venæ sectione detrahebat.

*De corporis eius subtilitate & agilitate, &
ter orandum quid ei acciderit.*

Corpus eius tantæ erat subtilitatis, agi-
tatis & leuitatis, vt in arduis & excelsis
laret, & instar passeris à tenuissimis arborum
ramusculis penderet. Preces Domino obla-
ta, ad arborum vel turrium, aut aliarum
rum sublimium fastigia se recipere con-
tebantur, vt illic ab omnibus semota, spiritus
quie potiretur. Inter orandum autem
mens eius esset diuinæ contemplationi

zā, instar liquefcentis cęrę omnia eius membra in globi cuiusdam formam conuoluebantur, ita vt corpus eius planē sphericum cerneretur. Illa autem spiritus ebrietate se remittente, & sensibus suas sedes suęque in membris loca repetentibus, in ericij speciem conglobatum corpus, ad pristinam redibat formam; membraque extendebantur, quę informis cuiusdam materię congeriem prę se paulo ante ferebant. Sępē quoque visa est in palis sepium erecta stare, & Psalmos depromere. Molestum enim illi erat, immundam hūmum contingere.

Ut precibus religiosorum hominum non nihil eius vita temperata sit.

Illā igitur pro hominum peccatis à se ipsa pœnas reposcebat ita, vt iam dictum est. Sed cū multi desiderio videndi in illa admiranda Dei opera, à propinquis, & longinquis regionibus quotidie aduentarent, homines religiosi vtriusque sexus in S. Trudonis oppido degentes, veriti ne quę in illa diuinitus fiebant, humanę mentis captum excederent, materiamque pręberent carnalibus hominibus opera DEI malignē interpretandi, ea pręsertim, quod hominum conuictum fugiens, instar auis ardua loca peteret, & in aquis piscium more diu maneret: sedulis precibus egerunt apud Dominum, vt miracula potentię suę in Christina ad communem hominum cōsuetudinem moderaretur. Nec verò spreuit

Deus

Deus pias preces & lachrymas seruorum
rum. Quodam enim die, spiritu vehemen-
simè eam impellente, ad Ecclesiam pagi Vi-
lensis fugiens, cum cerneret apertum lac-
prismatis fontem, illi se totam immergit.
verò fertur id assecuta, vt eius vinenda
deinceps esset temperatior & accommodatior
ad hominum cōsuetudinem, moderatior
gereret, possetque commodius ferre & con-
& conuictum aliorum.

*Vt spiritus eam compulerit eleemosynas
dicare: & quàm gratum sit Deo prestare
elemosynas.*

Præstantissimum Dominici corporis
sanguinis Sacramentum crebrò, maxime
Dominicis diebus, cum multa deuotione
cipiebat, ex eoque, vt ipsa ait, & corporis
bur, & ingentem spiritus lætitiā capiebat.
Nihil autem eorum, quæ propria illius
& Christi causa dereliquerat, quæve
ratio iure ad ipsam deuolui oporteret
sent deuoluta, in suos vsus conuertere
sed in cibum sumebat ea, quæ quotidie
tim emendicasset, vt eorum peccata poenitentia
quorum eleemosynis alebatur. Dicebat
ea causa diuinitus se compelli ad sceleratissimas
hominum petendas eleemosynas, vt ipse
ad peccati horrorem & agendam poenitentiam
am perducerentur: addēns etiam, nullam
gis Deum flecti ad misericordiam erga peccato-
tores, quàm si illi sint benigni & misericordes.

*Peccatoribus
quid præci-
pue Deum cō-
uictos.*

erga proximōs. Nec vnquam sanè misericordia, nūquam benignitas alio, quàm ad bonum finem & foelicem obitum perducere potuit hominem. Possumus id exempli causa quodam Christinæ experimento, vel testimonio confirmare. Die quodam intolerabili siti vexata, Deo iam instigante, ad mensam cuiusdam sceleratissimi hominis splendide apparatus accurrit, potum ab illo petens. Ille præter morem suum insolita humanitate commotus, vinum ei obtulit, vnde illa parum bibit. Ea causa contra omnium opinionem, qui virum noverant, Christina affirmavit eum in morte ad poenitentiae & contritionis gratiam peruenisse.

Sub mortem quis eius vite modus fuerit.

Extremo tempore vitæ suæ cibo admodum raro, & quidem exiguo utebatur. Cum sanctimonialibus, & religiosis hominibus, vti antea consueuerat, noluit miscere colloquia: sed parum aliquid cibi capiens, & somno momentaneo refecta, medijs noctibus ibat ad desertæ loca. Per id tempus nemo vnquam ridentem eam vidit, sed perinde affecta cernebatur, atque solent illi, qui præ nimio dolore è potestate exierunt, & mente capti sunt. Incedebat orans, plangēs, & multum moerens: cuius eam plerique causam autumant, quod de mundi statu & malitia plures solito diuinitus reuelationes ei obtigerint. Illud verò incredibili ciulatu sapiens deplorabat, totum fere genus

humanum corporis pollutione corrupta
que causa iram Dei, & animadversionem
uerso propè orbi Christiano imminere.

De eius sub mortem agrotatione.

Aduentante tandem eo tempore, quo
bo & agrotatione conficienda erat, tantum
fiduæ contemplationis gratiam affectu
permolestum ei esset, aliorum aciem
intédere. Omnibus igitur posthabitis, Be
cem monasterij S. Catharinæ sanctimon
rogauit, vt lectulum ipsi clam in cubiculo
poneret, simul indicans, morbum sibi im
nere. Fecit Beatrix, & quidem libenti
quod illa voluit, decubuitque Christina
morbo ingrauescente exercebatur. Cum
autem tres hebdomadas ita laborasset, san
corporis Dominici communionem, & eu
mæ vnctionis oleum petijt. Ijs perceptis, Be
atrix ingenua procumbens, orauit, vt
quàm è vita excederet, de quibusdam sp
ficeret certiore. Illa verò tacente, Beatrix
xistimans alibi eam animo occupari, quæ
nes suas distulit, atque aliquid factura op
è cubiculo egressa est, Christina sola relicta.

Ut secundo, tertioq; obierit.

Aiunt plerique sæpius Christinam re
se dominum, ne ipsam morientem vllis
culis cohonestaret, sed instar aliorum
migrare ex hac vita: id quod etiam præ
est illi à Domino. Prius enim quàm Beatrix
ad eam esset reuersa, Christo vocâte, spirita

exhalauit. Celeriter autem reuertens Beatrix cum Socia sorore, corpus eius in terra exanime inuenit, ita prostratum, ut solent cadauera defunctorum: sed ut equidem mihi persuasum est, ministerio angelorum. Ea re conspecta, Beatrix, doloris quibusdam stimulis percita, impatientius se gerens, ruit super defunctæ corpus, clamans & eiulans non mediocriter. Interim, verò identidem sciscitabatur ex ea, cur absq; illarum bona venia & sine sororum commendatione ad Dominum abiisset, & tandem spiritu vehementi concepta fiducia, defixo in defunctæ ora vultu, ita dixit: Semper mihi Christina, dum viueres, obediisti. Itaque adiuro te & obtestor per Dominum IESVM Christum, quem in vita ardenti desiderio amasti, ut etiam nunc mihi obedias: (Namque potens potes per illum, cui iuncta es quicquid velis) reuertarisque in corpus, exponasq; mihi, quod à te sub obitum cupidissime mihi optabam explicari. Mira res. Simulatque Beatrix hæc ad aures mortuæ inclamauit, Christina reuixit, sed grauiter ingemiscens, anxioque vultu Beatricem reuerberans, dixit: Cur meam, Beatrix, requiem interpellasti? Cur me huc reuocare voluisti? Iam ducebar ad Christi cōspectum. At nunc mea soror, properè quicquid visum est, proponas, sinasque me, obsecro ad diu optata reuerti. Vbi Beatrix proposuit, quod voluit, ab ea responsum est ei. Interim sorores vndique congregantur ad illam,

Zz 2

quas

quas postquam crucis signo consignauit, tunc vitam functa est, abiitque ad immortalitatem saeculorum. Vixit autem ab eo tempore quo primo reddidit spiritum, annis duodecim & quadraginta, obiitque anno à Christo millesimo ducentesimo vicesimo quarto circiter.

De eius sepultura, & corporis translatione.

Humata est autem extra S. Trudonis in monasterio B. Catherinae, illiusque septem annis corpus eius quieuit, in illius tempus, quo omnem eius monasterium in locum propinquum magisque commodum transfulere. Tum enim, vniuersis congregatis, ad tumulum reuerenda Christinae, clerus cum sanctimonialibus accersitis, que inde amouissent operculum, tanta pietas & omnes & singulos peruasit, ut cuncti riter vna mente, vnoque ore conclamarent Christinam & in vita fuisse mirabilem. Neque post obitum nihilominus gloriosam. Neque verò quisquam ambigit, morbis liberatos esse eos, qui cum fide congrua ad eius tumulum diuere: sed eiusmodi prosequi, nobis non debet tegrum.

Adhortatio ad agendam poenitentiam.

Quæso te lector, diligenter animam reuertere, quàm nos iure meritoque culpamus, qui cum cernamus Christinam uirginem, tamque immanes & diros cruciatum tam propter sua, quàm propter aliorum poenitentiam.

cata pertulisse, ob culpas & maleficia nostra
pœnitentiam agere reformidamus. Veniet cer-
tè quandoq; & celeriter veniet dies ille, quo
nos libenter etiam his acerbiora simul tolera-
turi, si daretur locus pœnitentiæ, & ad negli-
genter quondam exacta tempora redire lice-
ret. Et vñ ijs, qui ad misericordiæ emendum
oleum tum demùm se comparare volunt, quā-
do nundinarum tempus elapsum est. Venient
ij cum lampadibus vacuis, ianuamque pulsa-
bunt, sed omnem sibi sentient aditum præclu-
sum, audientq; vocem illam sanè terribilem:
Amen dico vobis: Nescio vos. Vigilemus igi-
tur, quia nescimus diem neque horam. Meri-
tò illi excluduntur, qui iam stertentes, diem-
que illum & horam negligentes, nolunt lam-
padas suas implere oleo bonorum operum ex
condignis pœnitentiæ fructibus. Utinam ve-
rò audiant Dominum dicentem: vigilate er-
gò, quia nescitis diem neque horam, qua Do-
minus vester venturus sit. Ecquid verò aliud
per omnem vitam suam Christina clamavit,
nisi ut pœnitentiam agerent homines, & nun-
quam non sese paratos exhiberent? Hoc illa
verbis multis, hoc lachrymis, hoc planctu &
eiulatu, hoc infinitis clamoribus, hoc eiusmo-
di viuendi exemplis docuit, qualia de nullo
alio, qui eā aut antecesserit, aut secutus sit, vel
scripto cuiusquā vel sermone pceperimus: in
laudem & gloriam Christi, qui cum patre &

Spiritu sancto uiuit & regnat Deus, per omnia
sæcula sæculorum, Amen.

*Beda lib. 5. cap. 13. historia Anglicana (spe-
tem historiam valde memorabilem, ut
De Drithelmo in provincia Nordan
Humbrosum, qui à mortuis resurgens,
& tremenda & desideranda, que vult
narravit.*

CAP. VIII.

HIS temporibus miraculum memo-
re & antiquorum simile in Britania
factum est. Namque ad excitationem
uentium de morte animæ, quidam aliquando
mortuus ad vitam resurrexit corporis, & re-
ta memoratu digna, quæ viderat narravit,
quibus hic aliqua breuiter perstringenda
se putauit. Erat autem paterfamilias in re-
gione Nordan Humbrosum, quæ vocatur
ningum, religiosam cum domo sua gerens
tam. Qui infirmitate corporis tactus, &
crescente per dies ad extrema perductus,
mo tempore noctis defunctus est. Sed dum
lo reuiuiscens, ac repente residens, omnes
corpori flentes assederant timore immo-
perculos in fugam cōuertit, vxor tantum
eum amplius amabat (quamuis multum
mens & puida) remansit. Quam ille con-
tutus: Noli, inquit, timere, quia iam vere
rexi à morte, qua tenebar, & apud homi-
num iterum viuere permissus. Non tam
mihi, qua ante consueueram, conuertere

sed multum dissimuli ex hoc tempore viuendum est. Statimque surgens abiit ad villulæ oratorium, & usque ad diem in oratione persistens, mox omnem quam possederat substantiam in tres diuisit portiones, è quibus vnam coniugi, alteram filiis tradidit, tertiam sibi ipsi retentans, statim pauperibus distribuit. Nec multò post sæculi curis absolutus ad monasterium Mailros, quod Tuidi fluminis circumflexu maxima ex parte clauditur, peruenit. Acceptaque tonsura, locum secretæ mansionis, quam prauiderat Abbas intrauit, & ibi usque ad diem mortis in tanta mentis & corporis contritione durauit, ut multa illum, quæ alios laterent, vel horrenda vel desideranda vidisse (etiā si lingua sileret) vita loqueretur. Narrabat enim hoc modo quod viderat: Lucidus, inquit, aspectu, & clarus erat indumento, qui me ducebat, incedebamus autem tacentes (ut videbatur mihi) contra ortum solis solstitialem, cumque ambularemus deuenimus ad vallem multæ latitudinis ac profunditatis, infinitæ autem longitudinis, quæ ad leuam nobis sita vnum latus flammis feruentibus nimium terribile, alterum furenti grandine ac frigore niuium omnia perflante atque vertente, non minus intollerabile præferebat. Vtrumque autem erat animabus hominum plenum, quæ vicissim hincinde videbantur, quasi tempestatis impetu iactari. Cum enim feruores immēsos tolerare non possent, profiliebant miseræ in

medium frigoris infesti. Et cum neque ibi quā
piam requiei inuenire valerent, resiliē
rursus vrendæ in medium flammarum in
tinguibilium. Cumque hac infœlici vicin
tudine longè lateq̃, prout aspicere poterat
sine vlla quietis intercapedine innumerab
um spirituum deformium multitudo tor
retur, cogitare cœpi, quod hic fortasse esset
fœnus, de cuius tormētis intolerabilibus
rare sapius audiui. Respōdit cogitationi
ductor, qui me præcedebat, Non hoc, inqu
suspiceris, non enim hic infœnus est ille
putas. At cum me hoc spectaculo tam horre
do perterritum paulatim in vltiora pro
ceret, vidi subito ante nos obscurari incip
loca, & tenebris omnia repleti. Quas cum
traremus intantum paulisper condensate
vt nihil præter ipsas aspicerem, excepta
taxat specie & veste eius, qui me ducebat. A
cum progredieremur sola sub nocte per
bras, ecce subito apparent ante nos crebri
marum terrarum globi, ascendentes quasi de
puteo magno, rursusque decedentes in eun
dem. Quo cum perductus essem, repente
ctor meus disparuit, ac me solum reliquit
medio tenebrarum, ac horrendæ visionis. At
cum eidem globi ignium sine intermissione
modò alta peterent, modò ima barathri re
terent, cerno omnia quæ ascendebant fastig
flammarum plena esse spiritibus hominum,
qui instar fauillarum cum fumo ascendē
t.

nunc ad sublimiora proijcerentur, nunc retraherentur in profundum. Sed & foetor incomparabilis cum eisdem vaporibus ebulliens, omnia illa tenebrarum loca replebat. Et cum diutius ibi pauidus confisterem, utpote incertus quid agerem, quo verterem gressum, quive mihi finis maneret, audio subito post terga sonitum immanissimi fletus ac miserrimi, simul & cachinnum crepitantem, quasi vulgi indocti capitis hostibus insultantis. Ut autem sonitus idē clarior redditus ad me usque peruenit, considero turbam malignorum spirituum, quæ animas hominum moerentes eiulantesque, ipsa verò multum exultans & cachinnans medias illas trahebat in tenebras. E quibus videlicet hominibus, ut dinoscere potui, quidam erat attonsus, ut clericus, quidam laicus, quædam fœmina. Trahentes autem eos maligni spiritus descenderunt in medium barathri illius ardentis. Factumque est, ut cum longius subeuntibus eis, fletum hominum & risum demoniorum clarè discernere nequirem, sonum tamen adhuc promiscuum in auribus haberem. Interea ascēderunt quidam spirituum obscurorum de abyſſo illa flammivoma, & accurrentes circumdederunt me, atque oculis flammantibus, & de ore ac naribus ignem putidum efflantes, angebant. Forcipibus quoque igneis, quos tenebant in manibus minitabantur me comprehendere, nec tamen me vllatenus contingere.

tingere, tametsi terrere præsumebant. Cum vndique versum hostibus & cœcitæ nebrarum conclusus huc illucque oculos cumferrem, si fortè alicundè quid auxili saluarer, adueniret, apparuit retro viam veneram quasi fulgor stellæ micantis inter nebras, qui paulatim crescens, & ad me festinans, vbi appropinquauit, dispersi & auferunt omnes, qui me forcipibus perquærebant spiritus infesti. Ille autem qui adueniens eos fugauit, erat ipse qui me te ducebat. Qui mox conuersus ad dexteram iter, quasi contra ortum Solis brumalem ducere cœpit. Nec mora exemptum tenens in auras me serenæ lucis eduxit. Cumque in luce aperta duceret, vidi ante nos montem per maximum, cuius neque longitudini vel inde, neque altitudini vllus esse terminus videretur. Cœpi autem mirari, quare ad eum accederemus, cum in eo nullam ianam vel fenestram, vel ascensum alicubi spicerem. Cum ergo peruenissemus ad montem, statim nescio quo ordine fuimus in limine eius. Et ecce ibi erat campus lætissimus ac lætissimus, tantaque fragrantia volantium flosculorum plenus, vt omnem fetorem tenebrofi fornacis, qui me perferat, effugaret admirandi huius suauitatis. Tanta autem lux cuncta ea loca perstravit, vt omni splendore diei siue Solis meridiani radijs videretur esse præclarior.

que in hoc campo innumera hominum al-
batorum conuenticula, sedesque plurimæ
agminum lætantium. Cumque inter choros
foelicium incolarum medios me duceret, co-
gitare cœpi, quod hoc fortasse esset regnum
cœlorum, de quo prædicare sæpius audiui.
Respondit ille cogitatui meo: Non, inqui-
ens, hoc est regnum cœlorum quod autumas.
Cumque procedentes transissemus, & has be-
atorum mansiones spirituum, aspicio ante
nos multò maiorem luminis gratiam, quàm
prius, in qua etiam vocem cantantium dul-
cissimam audiui, & odoris fragrantia miri-
tanta de loco effundebatur, ut is quem antea
degustans quasi maximum rebar, iam permo-
dicus mihi odor videretur. Sicut enim lux
illa campi florentis eximia in comparatione
eius, quæ nunc apparuit lucis, tenuissima
prorsus videbatur & parua. In cuius amœni-
tatem loci cum nos intraturos sperarem, re-
pentè ductor substitit, nec mora, gressum re-
torquens, ipsa me via, qua venimus, reduxit.
Cumque reuersi perueniremus ad mansio-
nes illas lætas spirituum candidatorum, di-
xit mihi. Scis quæ sint ista omnia, quæ vidi-
sti? Respondi ego, Non, & ait: Vallis illa
quam aspexisti flammis feruentibus, & frigo-
ribus horrenda rigidis, iste est locus, in quo
examinandæ & castigandæ sunt animæ illo-
rum, qui differentes confiteri & emenda-
re scelera sua quæ fecerunt, in ipso tamen
mortis

mortis articulo ad poenitentiam confite-
 unt, & sic de corpore exeunt, qui tamen quæ
 confessionem & poenitentiam vel in morte
 habuerūt, omnes in die iudicii ad regnum coe-
 lorum peruenient. Multos autem preces vari-
 tium & eleemosynæ & ieiunia, & maxime
 celebratio Missarum, vt etiam ante diem iudicii
 liberentur adiuuant. Porro putrens ille flum-
 inuomus ac putidus quem vidisti, ipsum
 os gehennæ, in quo quicumque semel inci-
 rit, nunquam inde liberabitur in æuum. Loc-
 verò ille florifer, in quo pulcherrimam
 iuuentutem iucundari ac fulgere conspici-
 pte est, in quo recipiuntur animæ eorum, qui
 in bonis quidem operibus de corpore exierunt,
 non tamen sunt tantæ perfectionis, vt in re-
 gnum coelorum statim mereantur intro-
 qui tamen omnes in die iudicii ad visum
 Christi & gaudia regni coelestis intrabunt.
 Nam quicumque in omni verbo & opere
 gitatione perfecti sunt, mox de corpore egres-
 si ad regnum coeleste perueniunt. Ad quam
 vicinia pertinet locus ille, vbi sonum cantus
 næ dulcis cum odore suauitatis ac splendor
 lucis audisti. Tu autem quia nunc ad corpus
 reuerti, & rursus inter homines viuere debetis,
 si actus tuos curiosius discutere, & mores
 moneſque tuos in rectitudine ac simplicitate
 seruare studueris, accipies ipse post mortem
 locum mansionis inter hæc, quæ cernis ap-
 na lætabunda spirituum beatorum. Namque

ego cū ad tempus abscessissem abs te, ad hoc feci, vt quid de te fieri deberet, agnoscerem. Hęc mihi cū dixisset, multū detestatus sum reuerti ad corpus, delectatus nimirum suauitate ac decore loci illius, quem intuebar, simul & consortio eorum, quos in illo esse videbam. Nec tamen ductorem meum aliquid rogare audebam. Sed inter hęc nescio quo ordine repentē inter homines me viuere cerno. Hęc & alia, quę viderat idem vir Domini, non omnibus passim desidiosus ac vitę suę incuriosus referre volebat, sed illis solummodo, qui vel tormentorum metu perterriti, vel spe gaudioꝝ perennium delectati profectum pietatis ex eius verbis haurire volebant. Denique in vicinia cellę illius habitabat quidam monachus nomine Genigils presbyteratus etiam (quem bonis operibus adornabat) gradu præeminens, qui adhuc superest, & in Hybernia insula solitarius vltimam vitę etatem pane cibario & frigida aqua sustentat. Hic sæpius ad eundem virum ingrediens, audiuit ab eo repetita interrogatione, quę & qualia essent, quę exutus corpore viderat. Per cuius relationem ad nostram quoque agnitionem peruenire, quę de his pauca perstrinximus. Narrabat autem visiones suas etiam regi Alfrido, viro vnde quaque doctissimo, & tam libenter tamque studiosē ab illo auditus est, vt eius rogatu in monasterio supra memorato indutus, ac monastica sit tonsura coronatus, atque ad
eum

eum audiendum sæpius cum illas in par-
 deuenisset, accederet. Cui videlicet monas-
 terio tempore illo religiosæ ac modestæ vir-
 bas & presbyter Edilualdus præerat, qui
 episcopalem Lindisfarnensis Ecclesiæ car-
 dram condignis gradu actibus tenet. Acce-
 autem in eodem monasterio locum man-
 secretiorem, vbi liberius continuis in ora-
 nibus famulatui sui cōditoris vacaret. Et qu-
 niam locus ipse super ripam fluminis erat
 tus, solebat hunc creber ob magnum casti-
 di corporis affectū ingredi, ac sæpius in col-
 pmeantibus vndis immergi, sicq; ibidem
 diu sustinere posse videbatur, psalmis vel
 cibus insistere, fixusque manere, ascendens
 aqua fluminis vsque ad lumbos, aliquando
 vsque ad collum, atque inde egrediens ad
 ram nunquam ipsa vestimenta vda vel alia
 deponere curabat, donec ex suo corpore
 fierent & siccarentur. Cumque tempore
 mali defluentibus circa eum semifractam
 crustis glacierum, quas & ipse aliquando
 triuerat, quo haberet locum standi siue
 mergendi se in fluuiū, dicerentque qui vide-
 bant: Mirum frater Drithelme (hoc enim
 viro nomen) quod tantam frigoris asper-
 tem vlla ratione tolerare præuales: Respon-
 bat ille simpliciter (erat namque homo simp-
 cis ingenij ac moderatæ naturæ) frigidior
 go vidi. Et cum dicerent, mirum quod tam
 steram tenere continentiam velis: Respon-

bat: Austeriora ego vidi. Sicque vsque in diem
sue vocationis infatigabili cœlestium bono-
rum desiderio corpus senile inter quotidiana
ieiunia domabat, multisq; & verbo & conuer-
satione saluti fuit.

*Admirabilis historia de quodam fabro defun-
cto, ac vitæ restituto.*

CAP. IX.

Circa annum Domini 1480. in Ducatu &
ciuitate Iuliacensi contigisse, multorum
fidedignissimorum relatione cognoui-
mus, fabrum nempè ferrarium, ex morbo de-
functum, loculoque impositum. Apud cuius
cadauer cum vicini in proximo conclauis, ex-
cubias ex more agerent, defunctus diuina dis-
pensatione vitæ restituitur. Qui exurgens fas-
cij & linteis funebribus obuolutus, ad excu-
bitores istos iam poculis somni vigiliarumq;
molestiam discutientes progreditur. Quo vi-
so territi illi, fugam capessunt, spectrum esse
arbitrantes. Faber verò rediuiuus, cum allo-
quio suo terrorem illorum paulatim leniuis-
set, quod reliquum vitæ diuinitus accepit, lo-
gò diuersa, quàm prius, ratione transegit. Si-
quidem nunquam ridere aut vanis sæculoque
vilitatis oblectamentis vacare visus est. Cum
ad matutinas preces iuge sacrificium, aut ad
vesperas campanarum sonus ederetur, ille p-
tinus malleo & incude relicta, ad Ecclesiam
festinabat, nulla Ecclesiasticarum precum tē-
pora prætermittens, ut quæ & qualia in altero
sæcu-

sæculo vidisset, etsi ipse taceret, vel sola
 conuersatio loqueretur. Historiam esse &
 fabulam, inter alios retulit ipsius ciuitatis
 liacensis quondam secretarij filius Guillel-
 mus, vir doctrina & vitæ integritate com-
 datiss. Confirmauit eandem matrona quæ
 honestissima ex confinio ciuitatis eiusdem
 riunda, quæ aiebat auum suum hunc fab-
 rediuuium nouisse. Certè Origenes in ca-
 Numer. (vbi de ordine populi Dei Moyses
 ferit.) Si vnusquisque, inquit, nostrum
 cibo & potu sollicitus sit, & omnem curam
 rebus secularibus gerat, vnā verò aut
 horas ex integro die etiam Deo deputeret,
 orationem veniat in Ecclesiam, vel in tra-
 verbum Dei audiat, præcipuam verò curam
 ga sollicitudinem sæculi & ventris expen-
 iste non complet mandatum quod dicit, v-
 mo secundum ordinem suum incedat, vel
 dicit, vt omnia secundum ordinem fiant.
 tauit doctissimus ille scholæ Alexandrinæ
 techista Origenes, admodum vicinus Apo-
 stolico sæculo, (quo Christiani erant perfec-
 rantes in communicatione fractionis panis
 orationibus, & perdurantes vnanimiter in
 plo) laicos suo non facere officio satis (dicit
 enim istic loquitur) si quotidie vnā vel
 am duas tantum horas precibus & sacris
 endis darent. Porrò de Anna vidua referri-
 cas, quod non discedebat de templo, ieiun-
 & obsecrationibus seruiens nocte ac die. De

Hom. 2.

1. Cor. 14.

Act. 2.

Luc. 2.

hoc utique spiritu hausisse videtur faber iste rediuius, quando nec risisse, nec statuta orationum Ecclesiasticarum tempora vnquā prætermittere visus est. Sicut autem Drithelmus ille, de quo in præcedenti capite, multis & verbo & conuersatione saluti fuit, & Rex Alfredus vir vndeque doctissimus, vt Beda ait, eundem Drithelmum & libenter & studiosè audiuit, atque ad eum audiendum sæpissimè accessit, ita profectò optandum esset, & hæc nouissima vltimorum temporū exempla (quæ benignissima DEI dispensatione ad animos nostros præsentium rerum contemptu, & futurorum desiderio inflammandos, nobis exhibentur) quàm plurimis esse salutifera, vt veteribus finem imponant vitijs, nouamq; dent nouis originem virtutibus.

De alio quodam itidem defuncto & resuscitato.

CAP. X.

NON dissimile est, quod nostra memoria contigit in Zelandia, in ciuitate nuncupata ther Tholen / vbi coctor quidam ceruisarius, cum defunctus esset, iamque loculus in quo positus erat, penè esset oclusus, reuiuiscere coepit defunctus, & in loculo conclusus, sonitum edere. Vxor fortè tum non erat in conclauis, in quo funus constitutum erat: pueri itaq; sonitum audientes, matrem appellant, patrem in loculo pulsare clament. Mater pueriles animos errore decipi

A 22

existi-

existimans, aliquandiu renuit prodire. Il-
verò in clamore perseverantibus, accessit
dem mater, audiensque sonitum, aperit oc-
lum. Et ecce qui defunctus erat, rediit
prodijt: Interrogatus autem ubi fuisset, au-
vidisset, hoc solum respondit: si dixeris
non crederis. Sed nec ille ullis postea sub-
it sese dedere popularibus oblectamentis
rauit nobis hanc historiam vir ætate, doctus
& pietate venerandus, quiq; fratrem huius
diuini ipse adolescentulus vidit. De S. Leode-
Episcopo Malsiliensi & martyre, quem Chri-
stus Dominus quatrduanum in monasterio
fufcitauit, legimus apud Hieronymum de
Villa in orati la, sanctissimam illum duxisse vitam, munda-
nali 17. De- fuisse abstinentiæ. Similia de Maria & Mar-
tomb. fororibus Lazari legimus, & Paulus Apo-
Ioan. 11. lus cum in tertium coelum raptus, admittit
vidisset, non utique popularem viuendi
onem sectatus est, sed castigauit corpus suum
& in seruitutem redegit, ne cum alijs proci-
ret, ipse reprobis efficeretur. Cor Sapientis
Eccles. 7. ubi tristitia est, inquit Sapiens, & cor fati-
Eccles. 2. rum ubi lætitia. Risum reputari errorem
quit idem alibi, & gaudio dixi: Quid fructus
deciperis? Christus Dominus fleuisse inquit
legitur, risisse nunquam. Non eo hæc reuer-
da sunt, quod damandas existimemus omnes
honestas animorum oblectationes: nam tri-
stissimi viri quandoque animum honestis
laxasse leguntur, & de D. Ioanne Euangelista

Hieron. de

Villa in orati

onali 17. De-

tomb.

Ioan. 11.

Eccles. 7.

Eccles. 2.

quidam commemorant, quod cum à quodam
 reprehenderetur, quod senex auicula sese ob-
 lectaret, responderit illi, ut arcum quem ma-
 nu tenebat intenderet, tensumque diutius te-
 neret. Quem cum ille tandem remittendum
 diceret ne rumperetur, regessisse dicitur A-
 postolus: Ineptè igitur, inquiens, offenderis,
 quod nos animum curis grauioribus fatiga-
 tum, qualicunque modo relaxamus. Sed ani-
 maduertendum, quod de eodem Apostolo re-
 fert Metaphrastes, quod omnes sensus suos di-
 ligentissimè moderabatur, tali vtens alimenti
 ratione, vt summa parsimonia viuere dunta-
 xat posset, sacrumque corpus vt subsisteret,
 conferuare. Sic igitur relaxandus animus, ne
 per animi relaxationem offendatur Deus: sic
 indulgendum corpori, ne corporis indulgen-
 tia flaccescat spiritus. Si placet illud Salomo-
 nis, lætare iuuenis in adolescentia tua, & in
 bono sit cor tuum in diebus iuuentutis tuæ, &
 ambula in vijs cordis tui, & in intuitu oculo-
 rum tuorum: attendatur & illud quod subiun-
 gitur, Et scito, inquit, quod pro omnibus his
 adducet te Deus in iudicium. Gaudendum qu-
 dem in Domino semper, vt ait Apostolus, sed
 ita vt modestia nostra nota sit omnibus homi-
 nibus: Dominus enim propè est. Et idem alibi.
 Hoc dico fratres, tempus breue est, reliquum
 est, vt qui habent uxores, tanquam non habentes
 sint, & qui flent tanquam non flentes, &
 qui gaudent tanquam non gaudentes, & qui e-

in vita S. Io.

an. Apost. ha-

betur in tom.

Surij 27 De-

cemb.

Eccles. 11.

Philip. 4.

1 Cor. 7.

Aaa 2

munt

Psal. 75.

Michæ. 6.

Bonavent. in
amatorio.

munt, tanquam non possidentes, & qui ven-
tur hoc mundo, tanquam non utantur, pre-
rit enim figura huius mundi. Dormierunt
num suum, inquit Psalmista, & nihil inue-
runt omnes viri diuitiarum in manibus
Ab increpatione tua Deus Iacobi dormi-
runt, qui ascenderunt equos. Iudicabo
homo ait Michæas, quid sit bonum, & quod
minus requirat à te. Vtique facere iudici-
& diligere misericordiam, & sollicitum
bulare cum Deo tuo. Et S. Bonaventura, in
tus, inquit, debet esse in hac mortali vi-
mor, tantum orandi studium, ac desiderium
perueniendi ad hoc quod factus es, & de-
quia ibi non es, & timor ne non peruen-
ut nullam lætitiā sentire debeas, nisi de-
quæ tibi auxilium & spem dant peruenire
Ado Viennensis Archiepiscopus in Co-
nico suo atate sexta anno Domini 698
Ebroino tyranno post mortem, à demetrio
ad ollam Vulcaniam delato.

CAP. XI.

Temporibus Leonis Imperatoris &
gij Pontificis, quidam Ebroinus à Bo-
cis in eam dignitatem assumptus est
Maior esset in aula regia. Quem postea dig-
tate eadem exutum monasterio Luxouio
dicunt. Porro Ebroinus magnæ impietatis
mo clericaturam abijciens, à Luxouio con-
bio egressus, mox copijs vndecunque re-
gregatis, principatum vi sub Theodorico

obtinens, in multos episcopos, viros deinde illustres, & diuersę conditionis homines crudeliter sæuit, ablati facultatibus complures ex illis contra datam fidem interficiens. Hic itaque Ebroinus crudelitate nimia sæuus ab Herméfrido Franco interfectus est. Erat tunc temporis, vir oculis cœcatus vnus ex illis, quibus Ebroinus effoderat lumina, in insula Lugdunensis prouincię, quę Barbara dicitur. Qui cum nocturno tempore super ripam Sicannę fluminis orandi gratia resideret, audiuit nauigantium impetum, & magna vi brachiorum contra impetum fluminis insurgētium. Cumque interrogaret, quo nauigium illud tenderet, vox in auribus eius perccepit: Ebronius est, quem ad Vulcaniam ollam deferimus, ibi enim facti sui pœnas luet. Hoc idem vir audiuit ad consolationem sui, vt sciret, quam pœnam persecutores iustorum sentirent.

D. Gregorius Magnus libr. 4. Dialogor. cap. 30. De Theodorico rege Arriano post mortem ad insulam Liparim in ollam Vulcaniam delato.

CAP. XII.

Iulianus huius Romanę Ecclesię, cui DEO auctore deleruo, secundus defensor, qui ante septem fermè annos defunctus est, ad me adhuc in monasterio positum crebrò veniebat, & mecum colloqui de animę utilitate consueuerat. Hic itaque mihi quadam die narrauit, dicens: Theodorici regis temporibus,

bus, pater foceri mei in Sicilia exactione
 canonis egerat, atque iam ad Italiam rediit.
 Cuius naus apulsa est ad insulā, quæ Lipari
 appellatur. Et quia illic vir quidam solitus
 us magnæ virtutis habitabat, dum nauis
 uis armenta repararent, visum est prædicatori
 tri foceri mei ad eundem virum Dei pergere
 seque eius orationibus commendare. Quod
 vir Domini cū vidisset, eis inter alia collo-
 quens dixit: scitis quia Rex Theodoricus mor-
 tuus est? Cui illi protinus responderunt: non
 sit, nos eum viuētem dimisimus, & nihil
 ad nos de eo nunc vsque perlatum est. Quod
 Dei famulus addidit, dicens: Etiam mortuus
 est: Nam hesternō die hora nona inter Ioannem
 Papam & Symmachum Patricium discinctus
 atque discalciatus, & vinctis manibus de-
 ductus, in hanc vicinam Vulcani ollam iactus
 est. Quod illi audientes sollicitè conscripserunt
 diem, atq; in Italiam reuersi, eo die Theodo-
 ricum regem inuenerūt fuisse mortuum,
 quo de eius exitu atque supplicio Dei famulus
 fuerat ostensum. Et quia Ioannem Papam occi-
 dendo in custodia occidit, Symmachum quo-
 que Patricium ferro trucidauit, ab illis in
 ignem missus apparuit, quos in hac vita
 iuste iudicauit.

*De VValtero de Mere, qui vidit Archie-
 scopum N. deferri ad montem Heclam, cuius
 visionis occasione ipse postmodum religio-
 sam duxit vitam.*

Valterus de Mere vir nobilis, satelles Caroli V. Imper. cū aliquando nauigaret ad partes Boreales Islandiam versus secundo vento, vidit nauim ex aduerso ferri, itidem secundo vento, atque in puppi illius quoddam monstrum instar hominis nigrimi, tanquam nauarcham constitutum. Cumque nauta huius walteri pro more acclamaret, quid mercium ueherent, & quorsum tenderent, respondit dæmon alterius nauis detector, Nos uehimus Archiepiscopum N. nominando ciuitatem in qua fuerat Archiepiscopus, & tendimus ad montem Heclam. Quo audito V. Valterus iste totus contremuit, & vitæ suæ rationes subducere incipiens, cū primū Leidam Hollandiæ reuersus est, amplexus est institutum D. Francisci, ibidē sub patre V. Vilhelmo Delphensi professus, (qui hæc domi meæ in plena mensa multis honestissimis uiris assidentibus exactè narrauit) & postmodū Dordraci sepultus est.

Laurentius Surius in Chronicis sub annum 1537. adducēs Trogū li. 4. & Strabonem. De Ethne mōtis & Heclæ terribilibus incēdijs.

Anno 1537. mense Aprili Aetna mons Siciliæ, materia plenus sulphurea, quam humidagignunt nutrimenta, ingentem ignis massam euomuit, quæ non repentino, sed passim decidens, colles, nemora, saxa rupes,

pagosque duos, (nam multos ille mons agros complectitur,) flammis vastavit. Eius montis ignis sulphureus, interdum obscurum & fuliginum, noctibus verò prorsus horrendum spectantibus ostendit. Feruntur in summo vertice mirabiles esse mutationes, interdum erumpente ingenio flumine, aliquando vel fumus, vel obscuro fumo. Id verò summam admirationem, quod illius ignis calor, neque frigus depellere, neque villo frigore temperari potest. Verisimile est quicquid dicant philosophi, ijs in locis quædam esse Tartari aut loca puniendis animabus destinata, quæ admodum etiam in Islandia insula, quæ in Oceano sita, æstivo solstitio noctem nullam mali nullum diem habet, mons est, Occidentem versus, Hecla dictus, à quo non longe sunt fodinæ sulphuris, quod inde copiosissime plenis manibus euehitur. Mons ille effurit, haud secus atque horrenda tonitrua sonat, proijcit ingentia saxa, sulphur eorum cineribus egestis terram circum circa tam late operit, ut ad vicesimum lapidem vel mullum are coli non possit. Sunt ibi multæ voragine ita cineribus operta, ut vix evitari possint illis, qui ut eius incendij naturam explorare propius montem accedunt, è quibus plerique viui à voraginibus absorbentur. Emergit illic ignis quidam, qui aquam absumit, stuppam absumit. Visuntur illic mortuorum spiritus, qui in nota specie offerunt se familiaribus.

*Hecla mōs in
Islandia.*

loquijs hominum, idque adeo, ut adhuc viue-
re putentur ab illis qui eos nesciunt, vel sub-
mersione, vel alia violenta morte perijsse.
(Nam tales præcipue apparent) cum autem o-
rant eos amici, vel noti, ut domum redeant, di-
cunt cum ingenti gemitu, se petere montem
Heclam, ilicoque disparent. Voluit autem o-
mnipotens Deus, eiusmodi in terris extare lo-
ca terribilia, ut certius norint mortales, quæ
pœnæ maneant impios post hanc vitam, & sic
discant timere Deum, ut possint æternos ig-
nes euadere.

*Petrus de Palude in Thesauro homiliarum,
et Ioannes Nauclerus Chronograph. volum.
3. generat. 34. Petrus Canisius libr. 5. cap. 20.
operis Mariani, Fulgosius lib. 9. ca. 12. Cō-
rad. Lycosth. li. 12. Theatri, & quidā alij. De
done Archiepiscopo Magdeburgensi, qui
patrocinate D. Virgine Maria, obtinens
scientiæ donum, & Archiepiscopatum,
monitisq; D. Virginis resistēs, & in Archie-
piscopatu flagitiosè viuens, seuerè puniuntur.*

C A P. XV.

ANno Domini nongentesimo, quadrage-
simo, apud Partenopolim, id est, Mag-
deburg in Saxonia, contigit factum ter-
ribile nimis, inauditum à sæculis. Quod fa-
ctum sic stylo veraci referam, ut omnibus in-
notescat, quantum malum sit in statu prælatio-
nis turpiter viuere, & patrimonium Christi,
res scilicet Ecclesiæ, iniuste distrahere, & scan-
dalo-

A a a 5

dalo-

dalorum foetoribus subditos corrumpere, & moniales Deo dicatas ausu temerario violare. In prædicta igitur vrbe erat scholaris quidam nomine Vdo, qui liberalibus studijs infusebatur, qui cum esset inertis ingenij, & nihil omnino proficere poterat, quantumcunque enim magistri verberibus torquebatur. Quodam vice post enormes plagas scholas exiens, ecclesiam maiorem ad honorem sancti Mauricii & sociorum eius magnificè fabricatam intravit, ibique cum ingenti deuotione se prosternens, & reginæ cæli clementiam, & beati Mauricii patrociniū pro illuminatione ingenij sui implorauit. Ac sic in precibus positus dormiuit. Cui protinus mater misericorditer apparens, dixit: Audiui orationem tuam, & vidi afflictionem tuam. Et ecce non solum mentis munus tibi tribuo, immò etiā post mortem Archiepiscopi, qui nunc præest, Ecclesiam principis mei Mauricii tuæ fidelitati commendando, quam si benè vixeris, premium mercedem consequeris: & si malè, in anima & corpore morieris. His dictis virgo disparuit. Cum ad loquendum aperuisset os, coepit omnes disputando concludere, & in omni scientia peritissimus apparere. Stupebant autem omnes qui eum audiebant, dicentes: Vnde huic tanta est inspirata scientia? Nonne iste est Vdo, qui heri mastrabatur vt bestia, & ecce hodie præbatur Philosophus. Post biennium Archiepiscopus

roxuris

scopus Magdeburg., & Vdo à cunctis electus
Archiepiscopus efficitur. Confirmatus ergo
& pallio decoratus aliquantulum diu benè vi-
xit. Et quia honores mutant mores, cepit pro-
cessu temporis consilium matris Dei negligere,
& propriæ salutis immemor esse, & volup-
tatibus deferuire. Et dilapidare Ecclesiæ facul-
tates, & non solum sæculares foeminas, sed e-
tiam velatas violare. Insuper quod deterius
est, ad omnium flagitiorum genera habenas
laxare. Sicque facta est eius vita omnibus odi-
osa, omnibus detestanda. Pròh pudor, cum
multis annorum curriculis memoratus Epif-
copus aërem, mundumque totum suis sceleri-
bus corrupisset, & quadam nocte quandam ni-
grarum monialium Abbatissam de regali cœ-
nobio, quod tunc Ostirholtz, nunc verò vallis
liliorum dicitur, Cisterciens. secum in lecto
haberet, audiuit vocem in hæc verba terribi-
liter intonantem, Fac finem ludo, quia lusisti
satis Vdo. His dictis multum cachinnans, fi-
ctitium suspicabatur. Et mane facto rursus de-
licijs inuoluitur, factusque durus quasi lapis
ad prodigiosæ vocis comminationem mini-
mè compungitur. Sequenti etiam nocte vo-
cem similem audiens, sed parui pendens stul-
tus ille, vt antea in sua malicia perdurat. No-
cte igitur tertia apud Abbatissam præfatam
cubans, cum nephandum opus libidinosæ cō-
motionis exercuisset, vox sæpè dicta cum in-
genti fragore intonuit, dicēs. Fac finem ludo,
quia

quia lufisti satis Vdo. Hac ergo voce terribi-
dita, stupefactus aliquantulum ingemuit,
non refipuit, veruntamen iam damnationem
proximus miser ille, coruinum quidem lap-
cinit, sed nequaquam ad penitentiae lauacrum
properauit. Mira dicturus sum, vera tamen
quæ si Saxones, apud quos gesta sunt, retul-
vellent, lapides clamarent, sicut sequentia
nifestant. Post menses igitur tres canonici
quidam Ecclesiæ Magdeburgensis, Fridericus
nomine, vir etiam multum venerabilis, &
græ sanctitatis, quadam nocte in choro
Mauricij existens, & orationi feruentius
stans, Deum pro sancta vniuersali Ecclesi-
cabatur, maximè & attentè pro sua, scilicet
Metropolitana, & vt conditor omnium,
stus iudex citius morbidum caput, Vdo
scilicet Episcopum, per interitum de me-
aut certè in melius commutaret: verba
dus habuerunt. Et ecce secuta est protinus
fio nimis horribilis, & cunctis mortali-
metuenda, maximè tamen rectoribus Ec-
siæ, qui gregem Dominicum commissum pro-
cedunt, & malis exemplis inficientes prop-
tant sæpius in infernum. Vidit ergo, &
ventus validus omnes Ecclesiæ lampades
ter extinxit: quapropter timore nimio com-
ptus, loco adhæsit, steterunt comæ, vox elis-
cibus interclusa. Tunc venerunt duo iuue-
duos cereos gestantes, & ad altare proce-
tes, hinc inde iuxta cornua constituerunt.

totam illam aulam lumine replent. Post quos ingressi sunt alij duo, quorum vnus tapecia ante altare decenter strauit. Alter verò duas aureas cathedras collocauit. Post istos alter quidam solus venit pugil, strenuus incedebat, euaginatam tenens gladium, & stans in loco Ecclesie valenter clamabat: Omnes sancti, quorum reliquie hic habentur, Surgite, & venite ad iudicium Dei. His dictis apparuit maxima & præfulgida multitudo vtriusque sexus. Alij militari habitu adornati, alij pontificalibus infulis insigniti, & hi omnes chorum intrauerunt. Tunc etiam apparuerunt duodecim viri religiosi, in quorum medio gradiebatur Sole splendidior, regio diademate & sceptro adornatus. Apostoli verò erant, & Dominus IESVS CHRISTUS cœli & terræ rex, quem mox vt omnes viderant, deuotissimè adorauerunt, & supra cathedram sedere fecerunt. Affuit præterea Regina cœlorum Luna & stellis clarior, quàm clarissima turba virginum sequebatur. Sancti verò omnes Dei matrem venerantes geniculanter susceperunt. Cui CHRISTUS mox occurrens, & manum eius apprehendens iuxta se venerabiliter collocauit. Et ecce postremò apparuit sanctus Mauricius dux gloriosus cum sua legione sex millibus, sexcentis, sexaginta sex, qui se vnanimiter prosternentes adorauerunt, dicentes: Aequissime iudex, & conditor sæculorum, da iudicium: his dictis surgentes steterunt reuerenter præstolantes.

tes. Quibus Dominus dixit: Scio quid queris: & adiecit, Vdonem Episcopum, Concilio quidam de astantibus abierunt, & miserunt Vdonem de latere Abbatissæ trahentes mirabiliter adduxerunt. Quem sanctus Maurus seuerius intuens, dixit: Domine mi iudice. Ecce iste Vdo non Episcopus, sed lupus, non pastor, sed raptor, necator, & deuorator gregis tui. Iste etiã est, cui Domina nostra mater tua scientiam donauit. Cui hanc Ecclesiam in honorem nominis tui, sanctorumque tuorum commendauit, prædicens ei si bene regeretur vitam perennem haberet, sin autem, mala morte in corpore & anima moreretur. Ille impenitentis per est, qui semel admonitus ac iterum ac tertio se corrigere noluit. Et non solum hanc Ecclesiam, sed etiam se, & omnia sibi commissa prophanando ad nihilum redegit, imò spoliatus tuas semper & ubiq; turpiter & temere excolauit. His auditis Dominus præfatus iudicio, sanctoque resipiens, dixit. Quid vobis detur de isto? Pugil autem supradictus vocatus magna clamauit, dicēs. Reus est mortis. Iudex verò & omnes sancti qui aderant, in hanc sententiam conuenerunt, & quale genus mortis ille impius deberet sustinere, tractauerunt. Tunc iudex ait: Caput meruit amittere, quia ne capite tempus consumendo sordibus corruptruit. Quo dicto pugil confestim Vdonem præcepit, vt cervicem tenderet. Quod cum fecisset, & pugil gladiū ad ictum eleuasset,

quidam ex eis clamauit, dicens: Contine manum tuam, donec ab eo reliquiae auferantur. Tunc quidam cum calice affuit coram Vdone stans, donec pugil miserrimi hominis collum cum pugno valido percussisset. Et ecce post quolibet ictum & pulsum hostia polluta per os episcopi exiens, in calicem corruit. Quas omnes ille reuerenter suscipiens diligentissime lauit, & super altare in calicem ponens cum sua turba decenter inclinauit, abiit, & recessit. Post hoc miserabilem Vdonem pugil saepedictus aggrediens decollauit. Sicque tota illa congregatio sanctorum disparuit. Canonicus autem supradictus Iustus, qui hoc vidit non in somnis sed apertis oculis stupens & tremens, & lumino in crypta reperiens, omnes Ecclesiae lampades pariter reaccendit. Cumque adhuc de facto dubius & anxius secum miraretur, tandem reassumpta audacia ad locum iudicii paululum processit, vidit calicem cum hostijs in altari, & caput a trunco longius proiectum, necnon pavimentum sanguine madefactum. Cumque quantum poterat exclamaret & diceret: O triste spectaculum, o grande miraculum, o tremendum iudicium, o quam horrendum est incidere in manus Dei uiuentis. Nam quos diu ut conuertantur tolerat, non conuersos durius damnat. Post hoc omnes Ecclesiae ianuas obserauit, & nullum omnino ingredi permittens, donec Sole iam orto omnes potiores urbe clericos & laicos conuocat. Tunc ianuas reueratis seuerissimam Dei ultionem Vdonem

nem videlicet Episcopum in suo sanguine
befactum omnibus ostendit. Et tunc quæ
dierat & viderat per ordinem enarrauit. E
dem verò die quidam ex capellanis suis
mine Bruno, cum legationem sibi commissa
peregisset, Parthenopolim continuo famu
louge ante præcedentibus studuit remeare. I
rim graui oppressus somno, arborem quãdam
vmbrosam videns de equo descendit, & fr
fortiter ad brachium ligans paululum re
euit. Et ecce ingens globus spirituum immo
dorù cum turbis & tympanis, cum gladijs
fustibus, cum lanceis & securibus ad eundem
locum gradu concito properabant. Cumque
omnes conuenissent, vni ex eis, qui princeps
videbatur, quia erat statura procerior, & vi
tu terribilior, solium constituentes desupe
posuerunt sine mora. Alter clamans & cachi
nans, & tripudians eminus apparuit, de quo
quidam velociores Aquilis cœli præcesserunt
& fortiter clamauerunt: Date locum, date lo
cum, ecce princeps Vdo noster charissimus ap
propinquat. His dictis satelles sathanæ mille
ram Vdonis animam in effigie corporali ce
tena ignea à collo constrictam ad summum
principem peruexerunt. Cui Sathan proximo
assurrexit, salutans eum verbis pacificis in do
lo. Benè, inquit, venisti ò princeps & fauor
& dilatator regni nostri. Ecce parati sumus
bi & omnibus nostris fidelibus, pro meritis
vestris reddere talionem. Cumque Vdo ob
mut-

mutesceret Sathā assisistētibz ait: Fatigatus est illi noster dilectus huc veniendo: & idē placet vt consoletur: date ergo ei manducare. Illo autem renuente, & caput auertente, crudeles ministri eius bufones & serpentes violentē impresserunt, & liquorem sulphureum postmodum infuderunt. Adhuc illo non loquente, Sathan praecepit dicens, Ad balneum deducatur, & post horam ilicō reducatur. Et ecce non procul erat puteus cooperculum habens. Quo ablato flamma verax vsque ad cœlum erumpebat, quæ non solum arbores & montes & lapides, immō etiam aquam iuxta manantem velut stipulam consumebat. In quē infœlicem illam Vdonis animam precipitauerunt, & postmodum extrahētes in modum ferri candentis totam igneam suo principi detulerunt. Qui subridens, Nōne balneum suaue habuisti o princeps. Tunc Vdo damnatum se omninō videns, cœpit blasphemare & dicere, Maledictus Sathan tu, & omnis familia tua, & omne imperium tuum. Maledictus Deus, qui me creauit, maledicta terra, quæ me portauit, maledicti parentes, qui me genuerunt, & maledicta omnis creatura tua in cœlo & in terra. Tunc omnes dæmones vna cum principe suo cœperunt manibus plaudere, & dicere. Verē dignus est iste manere nobiscum, quia per optimē scit officium nostrum. Mitrat igitur nunc ad principalem scholam damnatorum, vt videat, audiat, sentiat, & discat.

B b b

ampli-

amplius, indeque non exeat in secula seculorum. Vix verba finierat, & ecce unanimiter odiosam illam creaturam irruerunt, campum impetuosè in tartareum illud barathrum cecidendo immerferunt, ac si cælum & terram omnes montes mundi huius ad inuicem contererentur. Capellanus autem prædictus huiusmodi in somnis videns & audiens, timore vehementer. Tunc princeps tenebrarum exterritus, dicens, dixit. Videte ne fugiat clericus, qui nos aspicit, quia semper astitit malorum suorum cooperator, conscius & defensor. Quod sicut fuit fautor culpæ, sic sit particeps vindictæ. Ideoque ad illum puteum ad demum suum demergatur. Quo dicto cum demones eum rapere vellent, & ipse effugere conareretur, repente à somno exiliens euigilauit, & equus territus tam diu hinc inde saltabat, & cursitabat miserum trahens hominem, nec à sua iunctura eius brachium penitus uidebatur, difficulter tamen equum ascendit. Parthenopolim venit, & mox ut dominum mortuum esse cognouit, visionem ribi terrorem terrorem, prodigium prodigio cecidit, & omnia, quæ in via sibi acciderant, quæ viderat, & audierat patefecit, ostendens sua compage brachium auulsum, & repperit nam canicem in argumentum veritatis. Huiusmodi igitur videntes & audientes hoc horribile & insolitum Dei iudicium, vehementer muerunt. Et cadaver ignobile procul ab

in paludem iactauerunt. Quod bestię inferna-
les cum plausibus & canticis, id est, cantibus
laudis protinus exceperant, & huc illucque
trahendo moribus discerpserunt, & rurico-
las iuxta habitantes varijs terroribus multo-
ties affecerunt. Tandem consilio inito gle-
bam illam maledictam de palude extrahentes
combusserunt, & pulueres & cineres in Al-
bim proiecerunt. Mira res tunc omnes, vt fer-
tur, pisces suum gurgitem relinquentes, octa-
num adierunt, donec litanijs & ieiunijs pla-
cato iam Domino, post decēnium vix tandem
redierunt. Huius horrendi prodigij memo-
ria iugiter prę oculis super pauimentum mar-
moreum candidum & politum in decollati-
one Vdonis cruor est, qui tam indelibiliter
adharet pauimento, vt de essentia marmoris
esse quodammodo videatur: super locum il-
lum, vbi decollatio facta est, semper tapetia
iacent. Et super electos Episcopos Te DEVM
laudamus canitur: & iuxta morem collocan-
tur, ibi ad orationem prosternendo, vt viden-
tes sibi caueant, ne fortē pereant sicut ille. A
Domino verē factum est istud ad terrorem e-
piscoporum illius Ecclesię, & omnium inu-
tilium pralatorum, vt audientes contremis-
cant læsę maiestatis terribile iudicium & se-
uerissimam vltionem.

*Eutropius libr. 17. rerum Roman. & Ioann.
Zonaras tom. 3. Annalium in. Mauri-
cio Niceph. Callist. libr. 18. cap. 40. hyst.
Ecclesiast. De admirabili visione Imperatoris
Mauricii qui ob excessus suos rogauit De-
um, ut hic potius quam in futuro reciperet,
deq. eius supplicij.*

CAP. XVI.

MAURICIUS Imperat. cum varijs excelsibus Deum grauitè offendisset, virgadam monachico habitu circumactus, & in religione clarus, spata denudata foro vsque ad aeneam gladiatoris statuam decurrens, Imperatorem omnibus in occisione gladij moriturum prädixit. Similiter & Herodianus Mauricio manifestè quæ sibi fuerat ventura prädixit. Imperatore verò noctu calciato litaniam cum tota vrbe agente, & seunte ad Carpiana loca, tumultuantes quidam ex multitudine contra Imperatorem lapidibus iaciunt, ita vt vix Imperator cum Thodofio suo saluaretur, & orationes compleret apud Blacernas. Anno verò imperij sui vicemmo, Mauricius in se reuersus, & sciens quod nihil Deum lateat, sed omnibus reddat secundum opera ipsorum, & recogitans excessum quem in captiuitate perpetrauerat, non retinens eam, expedire iudicauit in hac vita recipere pro peccato, & non in futura: & istas preces in scriptis transmisit ad omnes patriarchales sedes, & ad omnes ciuitates sibi subiectas

biectas, & ad monasteria quæ sunt in eremo,
& in Hierosolymis: & ad lauras pecunias, &
cereos, & incensa: vt orarent pro se, quod hic
reciperet, & non in futuro sæculo. Scandali-
zabatur autem, & in Philippicum generum
suum, quod in philiteram nominaretur. Por-
rò Philippicus diuersè iurabat Imperatori,
quod purus esset in seruitio eius, & apud se
nullum dolum haberet. Cumque Mauricius
supplicaret Deo misericordiam præstandi a-
nimæ suæ, quadam nocte dormiens in visu, an-
te aneam palatij portam imagini saluatoris se
vidit assistere, & copiosum populum pariter
assistentem. Tunc facta est vox ex caractere
magni Dei, & Saluatoris nostri IESV Christi
dicens: Date Mauricium. Et tenentes eum iu-
diciorum ministri, exhibuerunt ante purpu-
reum vmbilicum, qui illic erat, & ait ad eum
propria voce: Vbi vis reddam tibi, hic an in fu-
turo sæculo? Quo audito ille respondit, Ama-
tor hominum domine & iudex iuste, hic poti-
us, & non in sæculo. Et iussit diuina vox tradi
Mauricium, & Constantinam vxorem eius, &
omnem cognationē domus ipsius, Phocæ mi-
liti. Expergefactus ergo Mauricius, vocatum
eum qui coram se dormiebat, misit ad Philip-
picum generum suum, vt celeriter eum duce-
ret ad se. Cumque ille abiisset, vocauit eum.
Qui consurgens aduocata vxore sua Cordia,
osculatus est dicens: Salue: iam non me vide-
bis. Quæ exclamauit cum fletu magna voce ad

Bbb 3 para-

paracoemumenum dicēs. Adiuro te per Deum
 quæ est hæc causa, ob quam quærit hæc hora.
 At ille iuravit se ignorare, quia repente de
 somno exurgens Imperator misit me. Philippicus
 ergo quæsiuit corpus Christi percipere,
 & sic ad Imperatorem properare. Vxor autem
 iacebat in terra se volutans & plorans, & Deum
 exorans. Ingressus verò Philippicus cubiculum
 Regium, proiecit se ad pedes Imperatoris.
 Imperator autem dicit ei, ignosce mihi, propter
 dominum, quia peccaui tibi. Nam quæ
 que nunc scandalizabar in te. Et iubens eum
 ire paracoemumenum, surrexit, & cecidit ad
 pedes Philippici, dicens: Ignosce mihi, quia
 modò certissimè scio, quia nihil peccaui
 in me. Sed dic mihi, scis aliquem inter agri-
 na nostra Phocam militem? At verò Philippicus
 recogitans dicit ei: Vnum agnosco, quia
 te modicum tempus procurator ab exercitu
 destinatus, contradicebat imperio tuo. At Im-
 perator ait: Cuius est qualitis? Qui ait: Iu-
 nis & temerarius, sed tamen timidus. Tunc
 Mauricius: si timidus, inquit, profectò & ho-
 micida. Et referebat Philippico somnij re-
 lationem. Porro nocte illa visa est stella in co-
 lo quæ dicitur cometa. In crastino autem ve-
 nit magistrrianus, qui missus fuerat ad sanctos
 eremi patres, ferens responsa ab eis huiusmo-
 di: Deus recepta poenitentia tua, saluabit ani-
 mam tuam, & cum sanctis cum tota domo
 te constituet. Ab imperio verò cum ignom-

nia & discrimine discedes. His auditis Mauricius glorificauit magnificè Deum. Paulò post verò exorta seditionis causa Phocas Imperator creatur, qui in necem Mauricij commotus, missis militibus duxit eum Chalcedonem ad Eutropium portum, & primò quidem cruciauit eum in ædibus filiorum: post Imperatorem punit. Nam quinque filij eius mares coram visibus illius præocciderunt. Verùm Mauricius patienter infelicitatem sustinens, Deum in omnibus inuocabat, & crebrò pronunciauit dicens: Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum. Fit itaque mors filiorum epitaphium patris, præostendens virtutem in mole calamitatis. Cumque nutrix vnum ex imperatoris pueris furata fuisset, suumque pro eo interemptioni obtulisset, Mauricius non annuit, sed suum requisit. Aiunt itaque quidem, quod eo occiso lac cum cruore fluxerit, ita vt omnes insipientes dirè lamentarentur. Sic ergo Imperator naturæ legibus etiam celsior factus, vitam commutat.

D. Gregorius Magnus lib. 4. Dialogorum cap. 36. De Stephano quodam per errorem à corpore educto, ac postea in illud reuerso, de quo illius atq. alterius cuiusdam militis admirabili visione.

CAP. XVII.

Illustris vir Stephanus, quem bene nosti, de semetipso mihi narrare consuevit: quia in Constantinopolitana vrbe pro quadà causa

demoratus, molestia corporis superueniente defunctus est. Cumque medicus atque pigmentarius ad aperiendum eum, atque condendum esset quæsitus, & die eodem minime inuentus, subsequente nocte corpus iacuit inhumatum. Qui ductus ad inferni loca, vidit multa quæ prius audita non credidit. Sed cum præsidenti illic iudici præsentatus fuisset, a eo receptus non est, ita ut deceret: Non hunc adduci, sed Stephanum ferrarium iussi. Qui statim reductus in corpore est, & Stephanus ferrarius, qui iuxta eum habitabat, eadem hora defunctus est. Sicque probatum est verum fuisse verba quæ audierat, dum hæc effectus mortis Stephani demonstravit. Ante triennium quoque in hac pestilentia, quæ hanc urbem de vehementissima depopulauit, in qua etiam corporali visu sagittæ cœlitus venire, & singulos quosque ferire videbantur sicut nos Stephanus idem defunctus est. Quidam vero miles in hac eadem vrbe nostra percussus, ad extrema peruenit. Qui eductus ex corpore nimis iacuit, sed citius redijt, & quæ cum ei fuerant gesta, narrauit. Aiebat enim, sicut res eadem etiam multis innotuit, quia ponatur: sub quo niger atque caliginosus foetens intolerabilis nebulam exhalans fluuius decurrebat. Transacto autem ponte, amœna erant prata atque virentia, odoriferis herbarum floribus exornata, in quibus albatorum hominum conuenticula esse videbantur. Tantulorum

in eodem loco odor suauitatis inerat, ut ipsa
suauitatis fragrantia illic deambulantes, ha-
bitantesque satietaret. Ibi mansiones erant di-
uersorum singulæ, magnitudine lucis plenæ.
Ibi quædam miræ potentia edificabatur do-
mus, quæ aureis videbatur laterculis construi,
sed cuius esset, non potuit agnosci. Erant verò
super ripam prædicti fluminis nonnulla habi-
tacula, sed alia exurgens foetoris nebula tan-
gebat, alia autem exurgens foetor è flumine
minime tangebat. Hæc verò erat in prædicto
ponte probatio, ut quisquis per eum vellet in-
iustorum transire, in tenebrosum foetentem-
que fluuium laberetur. Iusti verò quibus cul-
pa non obsisteret, securo per eum gressu ac li-
bero ad loca amœna peruenirent. Ibi se etiam
Petrum Ecclesiasticæ familiæ maiorem, qui
ante quadriennium est defunctus, deorsum po-
situm in locis teterrimis magno ferri ponde-
re religatum ac depressum vidisse confessus
est. Qui dum requireret cur ita esset, se se di-
xit audisse, quæ nos qui eum in hac Ecclesiasti-
ca domo nouimus, scientes eius acta recolimus.
Dictum namque est: Hæc idcirco pati-
tur: quia si quid ei pro facienda ultione vide-
batur, ad inferendas plagas plus ex crudelita-
tis desiderio, quàm obediētiæ seruiebat. Quod
sic fuisse, nullus qui illum nouit, ignorat. Ibi
se etiam quendam peregrinum presbyterum
vidisse fatebatur, qui ad prædictum pontem
ueniens, tanta per eum authoritate transijt,

Bbb s

quam

quāta & hic ſynceritate vixit. In eodem quoque ponte hūc quem prādeximus Stephanum ſe recognouiſſe teſtatus eſt. Qui dum trahiſſe voluiſſet, eius pes lapſus eſt, & ex medio corpore iam extra pontem deiectus, à quibuſdam teterrimis viris ex flumine ſurgentibus, per coxam deorſum, atque à quibuſdam albatuſque ſpecioſiſſimis viris coepit per brachia ſurſum trahi. Cumque hinc luſtamen eſſet, ut huius boni ſpiritus ſurſum, mali deorſum traheretur ipſe qui hæc videbat, ad corpus reuerſus eſt & quid de eo plenius geſtum ſit, minimè cognouit. Qua in re de eiſdem Stephani viciatur intelligi quia in eo mala carnis cum elemoſynarum operatione certabant. Qui enim per coxas deorſum, per brachia traheretur ſurſum: patet nimirum quia & eleemoſynam amauerat, & carnis vitijs non reſtiterat, quod eum deorſum traherent. Sed in illo occulto arbitri examine quid in eo vicerit, & non eum, qui vidit, & reuocatus eſt, lateet. Contra tamen, quia idem Stephanus poſtquam ſecundum perius narraui, & inferna loca vidit, & ad corpus redijt, perfectè vitam minimè correxit poſt multos annos de corpore adhuc in certamine vitæ & mortis exijt. Qua de re colligitur, quia ipſa quoque inferni ſupplicia tunc demonſtrantur, alijs hoc ad adiutorium, alijs verò ad teſtimonium fiat: ut iſti videant mala quæ caueant, illi verò amplius puniatur, quod

niam inferni supplicia nec visa & cognita vitare voluerunt.

D. Augustinus epist. 100. ad Euodium. De quodam Gennadio, dubitante aliquando an aliqua esset vita post mortem, qui admirabili in somnis visione hoc errore liberatus est.

CAP. XVIII.

NArrabo vnum aliquid breuiter vnde cogites: Frater noster Gennadius notissimus ferè omnibus, nobisque charissimus medicus, qui nunc apud Carthaginem degit, & Romæ suæ artis exercitatione præpoluit, ut hominem religiosum nosti, atque, erga pauperum curam impigra misericordia facilimoque animo benignissimum, dubitabat tamen aliquando, ut modò nobis retulit, cum adhuc esset adolescens, & in his elemosynis feruentissimus, vtrum esset vlla vita post mortem. Huius igitur mentem & opera misericordiarum quoniam Deus nullo modo desereret, apparuit illi in somnis conspicuus iuuenis & dignus intendi, eiq; dixit: Sequere me: quem dum sequeretur, venit ad quædam ciuitatem, vbi audire cœpit à dextra parte sonos suauissimæ cantilenæ, vltra solitam notamque suauitatem. Tunc intento quidnam esset, ait, hymnos esse beatorum atque sanctorum. Sinistra autem parte quid se vidisse retulit, non satis memini. Euigilauit & somnium fugit, tatumque de illo, quatum de somnio cogitauit: alia
verò

verò nocte, ecce idem ipse iuuenis eidem rursus apparuit, atque ab illo vtrum cognoscetur, interrogauit: respondit iste, quod eum bene planeque cognosceret. Tunc ille quaesitum ubi se nosset. Nec memoria defuit, quod identidem responderet, totumque visum illud hymnosque sanctorum, ad quos audierat, eo duce venerat, qua recentissimos recedebatur facilitate narrauit. Hic ille percontatus est, vtrumnam id quod narrauerat in somnis vidisset, an vigilans? Respondit, in somnis illa vidisti. Sed etiam nunc, in somnis videre scias. Hæc cum audisset iste, ita effudit, atque id responsione firmavit. Tunc hominem docebat, adiecit, & ait: ubi est corpus tuum? Ille respondit, in cubiculo meo. Scisne, inquit ille, in eodem corpore nunc illigatos esse, & clausos, & oculos tuos, nihilque illis oculis te videre? Respondit, scio. Tunc ille: Qui sunt ergo, inquit, oculi, quibus me vides? Ad hoc iste non inueniens quid responderet, obticuit. Cuius instanti, ille quod his interrogationibus commouebatur, aperuit: & continuo, sicut, inquit, oculi illi carnis tuæ, utique in dormiente que in lectulo iacente nunc vacant, nec aliter operantur, & tamen sunt isti, quibus me intueris, & ista vteris visione: ita cum defunctus eris, nihil agentibus oculis carnis tuæ vitæ inierit qua viuas, sensusque quo sentias.

iam deinceps, ne dubites vitam manere post mortem. Ita sibi homo fidelis, ablatam dicit huiusrei dubitationem. Quo docente, nisi prudentia & misericordia Dei?

Rupertus Abbas Tuitiensis libr. 7. de diuinis officijs cap. 4. Demiraculo, quo fides resurrectionis probata est contra quendam de ea dubitante, & contra hereticos circa annum Domini IIII, grassantes, ac dicentes: quomodo corpus Dominicum post resurrectionem verum fuerit, quod clausis ad discipulos ianuis introiuit.

CAP. XIX.

HOC sancto Paschæ sabbato, quo cereo (de cuius quoque præconijs superius aliqua diximus) annus ab Incarnatione Domini millesimus ceterimus vndecimus inscriptus est in Ecclesia S. Laurentij, ad processiones eiusdem diei matutinos extinctis de more cunctis luminaribus, dum eorum ultimum extingueretur, & ad canticum Euangelij, hæc antiphona à Domino Abbate Beringero imponeretur, Mulieres sedentes ad monumentum, ecce repente ante pedes fratris eiusdem nostri proiectum cecidit ipsius quo firmiter substrictus erat, cingulum. Ille solutum esse, & sic cecidisse suspicatus, quod tamen mirum fuisset, quia cum delapsum fuerat, neque circum crura pedesque descenderat, sed ante pedes quasi proiectum (vt dictum est) exilierat: inclinavit se, vt tollens illud, rursus

*Lauren. Tra
iecte vbi ma
nachus nune
erat Ruper
tus hic ap
thorisse Tri
themio.*

rursum sese accingeret: Cumque manus in-
cisset, ut illud sibi circumdaret, nodum
erat fortiter ascriptus, non cedere sibi, ut
quam dici potest admiratus est. Intendit
& secum cum stupore magno reputantem, qui
nam hoc sibi vellet, ecce vox facta est, & vo-
lum tanquam auræ tenuis audiuit, dicens
sibi: Sic potuit clauso Christus prodire sepul-
chro. Siquidem hæc, ut ipse referens testatur
est, admiratio mentem eius persæpè suble-
uauit, quomodo verum Domini corpus, unde ipse
nullatenus dubitabat, clauso resurgere men-
tibus, clausis potuit ianuis ingredi ad disci-
pulos. Similem historiam narrat D. Augu-
stinus lib. 22. cap. 8. de ciuitate DEI, de Patroni
limina clarissima, quæ cum diuturno languore
detenta esset, adeo ut medicorum adiutoria
cuncta defecissent, apud memoriam S. Stepha-
ni mirabiliter curata est. Deficiente itaque
medicorum ope, persuadebatur à Iudæo quodam,
ut annulum capillitio cingulo inferret,
quo sub omni veste ad nuda corporis cingeretur:
qui annulus haberet sub gemma lapideum
inuentum in renibus bonis. Hoc alligatum
remedio, ad sancti martyris limina ventum
Sed profecta à Carthagine, cum in confinio
fluminis Bagradæ, in sua possessione man-
set, surgens ut iter perageret, ante pedes suos
illum iacentem annulum vidit, & capillatam
zonam qua fuerat alligatus, mirata tentauit
quam cum omnino suis nodis firmissimis

cut fuerat, comperisset astrictam, crepuisse
atque exilijsse anulum suspicata est: qui eti-
am ipse cum integerrimus fuisset inueniens,
futuræ salutis quodammodo pignus de tanto
miraculo se accepisse præsumpsit, atque illud
vinculum soluens, simul cum eodem annulo
proiecit in flumen. Non credunt hoc, qui eti-
am Dominum IESVM, per integra. Virgi-
nalia matris enixum, & ad discipulos ostijs
clausis ingressum fuisse non credunt.

*D. Augustinus lib. de cura promortuis gerenda
cap. II. Pater defunctus anxio filio apparet
in somnis & de Chirographo certiore red-
dit.*

CAP. XX.

PRO certo cum Mediolani essemus, au-
diuimus, quod cum debitum repeteretur,
à quodam defuncti patris cautione
prolata, quod filio nesciente à patre iam fue-
rat persolutum, contristari homo grauissimè
cepit atque mirari, quod ei pater moriens,
non dixerit quid deberet, cum fecisset etiam
testamentum. Tunc nimis anxio apparuit i-
dem pater eius in somnis, & ubi esset recau-
tum, quo illa cautio vacuata fuerat, indicauit.
Quo inuento iuuenis atque monstrato, non
solum falsi debiti calumniam propulsauit,
sed etiam paternum recepit chirographum,
quod pater non receperat, quando persoluta
est pecunia.

D. An.

*D. Augustinus ibidem. Augustinus ad me
uens, Eulogio rhetori, de loco Ciceronis
ro sollicito, in somnis apparet, exponens
quod non intelligebat.*

CAP. XXI.

NOBIS apud Mediolanum constans
Carthaginis rhetor Eulogius, qui
in eadem arte discipulus fuit, sicut
hi ipse posteaquàm in Africam remeant
retulit, cùm rhetoricos Ciceronis libros
cipulis suis traderet, recensens lectionem
quam postridie fuerat traditurus, quendam
cum offendit obscurum. Quo non intellectu
vix potuit dormire sollicitus. Qua nocte
nianti, ego illi quod non intelligebat ex
fui: imò non ego, sed imago mea nesciente
& tam longè trans mare aliquid aliud, sua
gente, siue somniantem, & nihil de illius
omnino curante.

*Ludovicus Granatensis concione 1. de S. Do
minico, F. Romanus Theologus Dominica
nus apparet D. Thoma Aquinati, ad qua
stiones quasdam illius respondet, atque
sua vocatione perseveret hortatur.*

CAP. XXII.

ORanti quodam tempore S. Thoma
apoli in templo Dominicanorum,
paruit frater Romanus S. Theologiae
Doctor, quem ille sibi Parisijs in prædica
bus reliquerat successorem, qui nò ita pridè
obierat, D. Thoma ignorante. Vt ergo videt

lum iuxta se stantem, Gratulor, inquit, te huc aduenisse, sed quando oro, venisti? Respondit ille: Ego iam excessi è corpore, permillum autem mihi est pro tuo merito tibi apparere. Territus eo responso non nihil sanctus vir, cum se collegisset, ait, adiuro te per Dominum ut indices mihi, num placeant Deo opera mea. Respondit Romanus, Perseuera in hoc statu, nec dubites grata esse Deo quæ facis. Et Thomas: Tecum, verò, inquit, ut agitur? Respondit, Ego vita fruor sempiterna: attamen ob negligentiam curatum testamentum à Parisiensi Episcopo mihi traditum, pœnas lui in locis purgatorijs ad dies quindecim. Et Thomas, Scis, inquit, crebrò nos in disputationem illam adduxisse quæstionem, an permaneant in animo scientiæ in hac vita, acquisitæ, quæso ut eam mihi expedias. Respondit Romanus: Ego Deum intueor, noli hac de re ex me sciscitari. Et Thomas, Vides ne, inquit, Deum sine medio, aut aliqua re interposita. Tum ille, Sicut audiuimus, ait, sic videmus in ciuitate Domini virtutum, moxque disparuit, & S. Thomam magna reliquit consolatione perfructum.

D. Fridericus N. defunctus Roma sub crepusculum matutinum, apparet D. Eisengreino in somnis, & locum Salomonis admirabili doctrina exponit.

CAP. XXXIII.

Ccc

Cum

CVM anno Domini 1566. agerem Romae cum viris Clariss. D. Martino Eifengreiniio & D. Ioanne Pfistero, Oratorum Serenissimi Bauariz Ducis Alberti apud eandem Apostolicam, paulò post Pasche solennia, D. Martinus Eifengreinius, Oratorum Bauaricus apud Pium V. Pontif. Max. adhibilem habuit sub ipsum crepusculum matutinum visionem, quam mox ut euigilauit, me ad se accersito, atque item D. Philippo Bereniero admirabundus enarrauit. Olim cum D. Frederico N. tunc adhuc superius dissertationem habuerat de loco isto Salomonis, Omnia in mensura & numero & pondere disposuisti. Itaque cum nuper defunctus D. Frider. N. visus est in somnis apparere Eifengreiniio, eundemque locum admiranda doctrina ac dexteritate explicare. Videri quoque D. Eifengreinius iuxta cubile dependentem tabulam, in qua omnis generis status & conditionis homines versari agereque videbantur, & singuli quidem occupati circa res & negotia sua. In margine tabulae infinitae bilances apparebant penitentes, in quibus omnium & singulorum aetates, studia & molimina exactissime ponebantur. Ac tandem post acutam & absolutam istius loci Salomonis explicationem cepit interrogare Fredericum Eifengreinius, quo nam pacto secum ageretur, saluus effectus esset. Ille verò respondit: Spero. Quod

Cap. 116.

cto euauit, quasi desiderans suffragium: D. Eifengreinus mox euigilat. Paulò post exurgēs, familiarem suum ad meum cubiculum amandat, ut me vocaret. Ego verò quia erat dies festus, iam in vaticanum ad Ecclesiam S. Petri concesseram. Ille protinus mittit ad D. Philippum Dobbereinerum, ei que totam rem exponens, mandat ut in loco sacratiori, qualia aliquot ista in vrbe ad suffragandum animabus à summis Pontificibus deputata, maximisque indulgentijs cohonestata sūt, sacrificiū corporis & sanguinis Domini offerri curet. Ego paulò post ab Ecclesia domū reuersus, euestigio vocor ad D. Eifengreinum, exponit quid viderit, quidque mihi in mādatis dare cupiisset, quod iam per D. Dobbereinerum curasset. Nec verò mirandum, si vir doctissimus, & Catholicæ religionis vindex acerrimus, speratæ beatitudinis dilationem sustinere visus sit, cum & de S. Seuerino sanctissimo Episcopo in quibusdam historijs legatur, illum ab obitu suo non potius ad æternæ felicitatis fruitionem admissum: & D. Gregorius Magnus lib. 4. Dialogor. cap. 40. & 41. referat de viro integerrimo Pascasio, qui eius fuit sanctimonix, ut ex contactu vestis eius in feretro, malignus spiritus ab homine obfesso fugatus sit: & tamen ob exigua quedam ab ipso Pascasio viuentē nō animaduersa, adhuc quedam luenda habebat, donec Germani Episcopi Capuani deprecati-

Ccc 2 one

one ab ipso Pascasio, in thermis apparente, p
stulata, liberaretur.

*D. Gregorius Episcopus Turonen. libr. 1. ca
40. miraculorum. D. Martini. De Sili
pho, cui D. Martinus apparet, ex
cur infirmitates, & hostium, grassatione
pulum affligant.*

CAP. XXXIV.

Sulphus ex Cinnomanicis pauperibus
dum in hortellum suum meridie obdu
miuisset, nescio quid nequitie perpe
fit. E somno autem exiliens, contractis in
lam digitis cum magno dolore perpeffus,
sus soluitur in soporem. Et vidit per visum
ecce vir stabat ante eum nigris vestibus, in
autem capite. Qui conuersus ait: Quid
quit, in fletibus commoueris? Et ille: Ecce
nerabilis domine dum parumper obdormi
cum dolore expergefactus opus manuum
arum perdidi, & nescio quid sceleris com
si. Tunc vir, illi, tanquam discipulis domi
de coeco nato. Quia neque ille peccauerat,
que parentes eius, sed vt manifestaretur op
Dei in illo, ait: Debilitas tua tormentum co
cat populi delinquentis. Vade ergo nunc
vicos & castella, & ad ciuitatem vique per
de, & prædica, vt se omnis homo à rapina
vsuris abstineat, & nullum opus in sole
tibus mysticis agat. Ecce enim coram domo
in lachrymis decumbemus, veniam pro pop
lo deprecantes, & adhuc spes est obtinendi

emendatio sequatur in plebe. Nam hostilitates, & infirmitates, & alia multa mala, quæ perfert populus, indignationem domini commonent. Et ideo nuncio velociter, ut se emendare studeant, ne crudeliter in scelere suo pereant. Tu verò his peractis, quæ imperavi, Turonum ad basilicam propera, ibique te visitabo, & obtinebis apud dominum ut saneris. Cui ille, dic mihi, quæso, domine, quises, vel quod est nomen tuum? Cui vir, Ego sum, inquit, Martinus sacerdos Turonensis. In his sancti verbis pauper surrexit à somno, apprehensoque bacello, iter imperatum aggreditur, & quæ sibi fuerant imperata, populis nunciauit. Mense autem septimo postquam hæc acta sunt, beatam basilicam adiit, ibique prostratus per triduum, quarta die à sancti virtute visitatus est. Iam enim computruerat in eo caro, vel nerui palmarum, qua de causa detinebatur. Et cum digiti eius directi fuissent, sanguis ab iisdem erupit. Sed eis omnibus medicatis, ore proprio quæ recolimus enarrauit.

D. Ambrosius Episcopus Mediolanen. in vita S. Agnetis virginis & martyris. Quomodo S. Agnes admirabili decore parentibus ad tumultum eius pernoctantibus, apparuerit: & Constantia regina in visione admonita, sanitatem pristinam miraculose recuperauerit.

CAP. XXV.

Ccc 3

Dum

DVM parētes beatę Agnetis assiduīs per-
noctationibus vigilarent ad tumultum
eius, vident in medio noctis filio ex-
ercitum virginum, quę omnes auro textis cy-
cladibus indutę, cum ingenti lumine præte-
bant. Inter quas vident beatissimā Agnetē,
simili veste fulgentem, & ad dexteram eius
num nine candidiorem. Hęc itaque cum vi-
derent parentes eius, & qui simul erant, stuporem
mentis incurrunt. Sed beata Agnes regem
sanctas virgines, parum per gradum figere, &
stans, parētibus suis dixit: Videte, ne me quam
mortuam lugeatis: sed congaudete mihi, &
congratulamini, quia cum his omnibus luc-
das sedes accepi, & illi sum iuncta in cœli
quem in terris posita, tota animi intentione
dilexi. Et his dictis, pertransijt.

Hęc visio publicē ab omnibus, qui viderant,
quotidie vulgabatur. Vnde factum est, ut
post aliquantos annos ad Constantiam, Con-
stantini filiam, hoc factum ab his, qui viderant,
narraretur. Erat enim ipsa Constantia regina
virgo prudentissima, sed ita obsessa vulneribus,
ut à capite vsque ad pedes, nulla membrorum
pars libera remansisset. Accepto igitur
consilio, spe recuperandę salutis, venit ad
mulum martyris nocte: & licet pagana, tamē
credula animi intentione preces fideliter
debat. Quod dum faceret, repentina somni
auitate corripitur: & vidit per visum beatis-
simam Agnetē, talia sibi monita perferentem.

Constante age, Constantia, & crede Dominū
IESVM CHristum filium Dei esse Saluatorem
tuum: per quem modò consequeris omnium
vulnerum, quæ in corpore tuo pateris, sanita-
tem. Ad hanc vocem Constantia euigilat sa-
na, & sic sana, vt nec signum in eius membris
alicuius vulneris remaneret.

Reuersa igitur ad palatium sanctissima, fa-
cit gaudium & patri suo Augusto, & fratri-
bus suis imperatoribus. Coronatur ciuitas to-
ta: Fit lætitia militibus, atque priuatis, & v-
niuersis audientibus hæc. Infidelitas gentium
confundebatur: & fides dominica lætabatur.
Interea patrem & fratres Augustos rogat, vt ba-
siliæ beatæ Agneti construeretur, & sibi illi
mausoleum collocari præcepit. Currit hæc o-
pinio ad omnes, & quotquot credentes ad e-
ius tumulum aduenissent, sanabantur quacun-
que fuissent infirmitate detenti. Quod facere
Christum nullus dubitat vsque in hodiernum
diem. Perseuerauit autem Constantia Augu-
sti filia in virginitate: per quam multæ virgi-
nes & mediocres, & nobiles, & illustres, sacra
velamina perceperunt. Et quia fides mortis
damna non patitur, vsque in hodiernum di-
em multæ virgines Romanæ Agnetē beatissi-
mam, quasi in corpore manentem, attendunt,
& eius exemplo agentes viriliter, integræ per-
seuerant, credentes sine dubio, quod perse-
uerantes perpetuæ victoriæ palmam acqui-
rant.

Hæc ego Ambrosius seruus Christi, dum in voluminibus abditis inuenissem scripta, non sum passus infructuoso silentio tegi. Ad honorem igitur tantæ martyris, sicut gesta eius noui, conscripsi: & ad ædificationem vestram, ô virgines Christi, textum passionis eius didi destinandum, obsecrans charitatem vestram sancti, ut labor noster in vestra imitatione fructum in conspectu Domini valeat inuenire, Amen.

*Ludonicus Blosius. Monilis spiritualis cap. 19.
De admirabili quadam visione S. Gertrudis. & exacta omnium malorum hominum operum retributione.*

CAP. XXVI.

Religiosa quadam virgo cum in monasterio S. Gertrudis defuncta esset, vixit ipsa Gertrudis animam eius in locum modum lucido mirificè exornatam conspici. Cui etiam Dominus IESVS astitabat, & quæque vulneribus suis sensus illius noua suauitatis dulcedine recreabat, eamque blandè consolabatur. Dixit itaque Gertrudis ad dominum. Quum tu Deus totius consolationis huic amicabilem serenitatem exhibeas, quid ei quod ipsa mœstiori vultu grauamen intrepertendit. Ad quod Dominus: Ex hac mea presentia, anima quam cernis non nisi delectatione mea humanitatis percipit. Vnde & plius consolari non potest: sed ubi à negligentis peccata vitæ purgata fuerit, ego eam in paradiso

ria iucundissimæ diuinitatis meæ perfectè cōsolabor. Et ista: Nunquit Domine mi, miseratione tua non prævaleret filiam tuam (cui ab infantia dederas pium cor & benignam voluntatem erga omnes homines) nunc absolueret ab omni negligentiarum impedimento? Respondit Dominus: Pietatem cordis eius, benignamque voluntatem abundantissimè remunerabo: sed oportet (distante iustitia mea) ut omnis macula abstergatur. Et quasi blandiendo tenens mentum puellæ, adiunxit: In hoc sponsa mea libētissimè cōsentit iustitiæ meæ: quia quum plenè purgata fuerit, gloria diuinitatis meæ iucundissimè perfruetur. Ad quæ verba Domini, illa benigno vultu annuit. Postea sancta Gertrude offerrente sub Missa pro eadem puella salutarem hostiam, quæ à sacerdote eleuabatur, dixit anima: In veritate certum esse experior, nullum quantumlibet exiguum bonum in homine carere remuneratione, nec vllam quantumuis paruam culpam esse, quæ non purgari debeat ante vel post mortem. Quia enim sacram communionem libenter accepi, quando in terra viuebam, nunc magnum remedium obtineo de Sacramento altaris pro me oblato. Et quia tam benignam voluntatē ad omnes homines habui, modò multò citius iuuat me oratio pro me fusa. Insuper etiam eternam remunerationem expecto, quā in cœlo recipiam. Sicque sursum ferri anima videbatur, subleuata precibus Ecclesiæ. Scie-

bat autem (vbi ad statutum terminum perueniret) Dominum cum corona glorie sibi obuiatum, seque in gaudium eternum introducturum. Licet vero purgandus quisque iustitie & voluntati diuine consentiat, non tamen amat poenas suas: sed cuperet se ita vixisse, ut iam nihil in se esset puniendum & purgandum. Mauult tamen in purgatorio perferre poenam cum certitudine perueniendi ad Deum, quam adhuc esse in hac vita cum periculo peccandi in Deum.

Ex libro 4. Insinuationum, diuina pictura. 28. & citat D. Ludovicus Blosius in Mentali spirituali cap. 14. Quam exalte parent cogitationes & actiones humana coram Deo & omnibus sanctis, & quomodo ornentur per merita Christi, & quomodo stigmata peccatorum, etiam per poenitentiam delictorum, apparebunt, non ad ignominiam, sed ad laudem & gloriam, diuina misericordie.

CAP. XXVII.

Sancta & deuotissima virgo Gertrudis, die in quadam feria secunda Pasche communitate oraret Dominum, ut per illud dignissimum Sacramentum supplere dignetur omne quod ipsa vnquam neglexerat in ordine religionis, suscipiens eam filius Dei presentauit Deo patri, indutam tunicam religionis: quae tunica videbatur ex tot partibus distinctam composita, quot annos vixerat in religione.

ligione: ita quod inferior pars tunicae reputabatur pro primo anno, secunda pro secundo anno, & sic deinceps usque ad annum, in quo tunc erat. Videbaturque tunica illa ita expansa & extensa, quod nullius omnino plicae umbra quicquam in ea contegere poterat, sed in quolibet anno distinctim apparebant annotati omnes dies & horae, & insuper singulae cogitationes, verba, & opera, tam bona quam mala, quae in illo anno peregerat de die in diem, de hora in horam, de cogitatione in cogitationem, de verbo ad verbum, de opere ad opus: & quid singulis verbis & factis suis intenderet, utrum scilicet Dei laudem, & animae suae profectum, aut humanum fauorem, vel alicuius damnum: quid etiam in quolibet commodo vel abstinentia, vel quocunque opere ex pura obedientia, quidve ex propria deliberatione perfecerat. Vbi autem in aliquo opere sibi blandita fuerat, quasi ex obedientia illud fecisset, quod magis ex propria deliberatione sibi à magistratu obtinuerat permitti, aut per aliquam callidam occasionem extorserat sibi mandari: talia nimirum opera obedientiae apparebant in tunica illa, velut quaedam gemmulae luto fragili infixae, quae nutantes & quasi casurae vix poterant haerere. Orante autem pro ea filio Dei, & suam innocentissimam ac perfectissimam conuersationem Deo patri offerente, videbatur tunica illa veluti quadam aurea lamiam splendidissima & perspicatissima

ma

ma obiecta: per quam tum omnia prædicta cogitationum, verborum, & operum, necnon intentionum, necessitatum vel simulationem (quæ vel scienter vel negligenter, sponte vel coactè quolibet tempore vel hora peregerat) merita adeò clarè permiscabant & diffundebant quemadmodum per purum crystallum quilibet color suppositus potest decerni. Nec aliquis saltem minimus pulvis aut punctus latere poterat, qui in luce cogitationis infallibilis veritatis, tam Deo quàm etiam omnibus coelicolis, evidentissimè non appareret. Unde diuinitus intellexit, quod cuiuslibet hominis status similiter patet Deo & omnibus sanctis per æterna sæcula. Quod autem Dominus dixit per Prophetam. In quacunque hora conuersus fuerit peccator, &c. Sic intelligendum est, quod non recordabitur Dominus vltima peccatorum condigna pœnitentia delectorum ad iudicandum. Verumtamen iugiter apparbunt in nobis singulæ maculæ peccatorum nostrorum ad laudem & gloriam dulcissimæ misericordiæ eius, qua tam benignè pœnitentibus peccata dimisit, & insuper tam multis beneficijs suæ diuinæ pietatis nos circumuenit, ac si nunquam contra ipsum in aliquo deliquissemus. Singula etiam opera nostra bona, cogitationes, verba, voluntates, quasquam pro amore & laude Dei perfecimus, similiter in sempiternum efflorebunt ad laudem ipsius, (cuius dono & cooperatione

stra perfecimus) & ad cumulū gaudiorum nostrorum, sicque semper pro inuicem laudabimus & amabimus Deum, qui in Trinitate perfecta viuens & regnans, operatur omnia in omnibus nobis.

Ludovicus Blosius cap. 13. Monilis spiritualis ex lib. 4. Insinuat. Diuine pietatis anima necdum plenè purgata, ipsemet ob reuerentiam diuinæ maiestatis se subducunt amplexibus sponsi, donec perfectè mundentur.

CAP. XXVIII.

QUum quædam virgo monasterij beatæ Gertrudis, post iuuenilem ætatem in virtutibus sanctæ religionis peractam, defuncta esset, vidit eam ipsa Gertrudis in magna luce & vario ornatu astare IESV CHRISTO: quæ tamen tanquam sponsa verecunda vultum dimittens, nitebatur se subducere, non ausa leuare oculos ad gloriam diuinæ maiestatis. Hinc Gertrudis zelo pietatis ducta, dixit ad Dominum: eia benignissime Deus, quare hanc filiam tuam non suscipis inter suas amplexus tuos, sed eam tanquam alienam tibi astare permittis? Ad quæ verba Dominus videbatur blandissima serenitate extendere dexteram suam tanquam amplexaturus animam. At illa cum delicata quadam reuerentia subtrahebat se. Quod multum admirans Gertrudis, ait animæ: Quare subducis te amplexibus sponsi tam amabilis? Cui illa: Quia nondum purgata sum, sed adhuc maculæ aliquæ me incompositam

tam reddunt. Etiam si omnino liber ad celum
accessus mihi pateret, ego tamen (dictante in-
stitia) memetipsam sponte subtraherem, qui
sciam me tam glorioso sponso nondum con-
uenire. Tum Gertrudis: Et tamen videris iam
quasi glorificata. Ad quod anima: Illam, in-
quit, beatitudinis gloriam, quam sancti ex vi-
sione & fructu diuinitatis cum plena remo-
neratione obtinent, nulla anima meretur acci-
pere, donec ab omni macula perfecte purga-
intret in gaudium Domini sui.

*Ludovicus Blosius cap. 10. Monilis spiritua-
lis, ex libr. Insinuation. diuinae pietatis. Sin-
tribulatione & molestia regnum Dei obtine-
ri non potest.*

CAP. XXIX.

QUum virgo Gertrudis commiseratione
mota, oraret pro quadam persona, qui
audierat impatienter conquerentem
quod Deus grauamina sibi immitteret saluti
suae minus conuenientia: respondit ei Dom-
nus: Dices illi, pro qua oras, ut, quia sine aliqua
saltem tribulatione vel molestia regnum coe-
leste obtineri non potest, eligat atque indice-
quænam grauamina sibi utilia esse putat: et
quum hæc ipsi euenerint, feruet patientiam.
In quibus verbis Domini Gertrudis intel-
xit, periculosissimum genus impatientiae esse,
quædo homo peruersè ac superbe eligere va-
quæ ferat: dicens saluti suæ minus compere-
scq; non posse sustinere ea grauamina, quæ

bi à Deo immittuntur. Oportet enim vt quilibet semper confidat illud commētissimum & vtilissimum esse, quod sibi Deus imponit aut euenire permittit: & quando hoc non omnino patienter sustinet, inde seipsum humiliare debet.

Ex lib. 4. ca. 4. Spiritualis gratia, Quod adhuc viuentes sunt felicissimi.

CAP. XXX.

Religiosissima virgo Mechtildis, (quam Ludouicus Blofius Abbas doctissimus miris præconijs commendat) cum creberrimè à sponso suo Christo Domino, cui se totam consecrauerat, visitaretur, multaq; admiranda cognosceret, audiuit aliquando inter cætera sanctos sibi dicentes: Eia quàm felices vos estis, qui adhuc viuitis in terris, & quàm multa promereri potestis: quia si homo sciret, quanta vna etiam die promereri posset, mox vt à somno euigilaret, tanto gaudio cor eius dilataretur, pro eo quod dies illa illuxisset, in quo Deo viuere, & ex Dei gratia suum meritum ad Dei laudem augere posset, quod tota die ad omnia quæ agere aut pati deberet, alacrior & fortior videretur. Hanc arbitror esse illam Mechtildim, quæ in pago Eichsfel Constantiensis diocesis, cum sanctis virginibus Kunegunde & Viberade requiescit, apud quarum memoriam cum iam ante pleraque facta essent, & presente Iacobo Merbolt Bambergensis diocesis clerico, à Raimundo Cardina-

dinali Gurcensi ad rei veritatem inquirendam
istuc ablegato, tria fierent insignia miracula
iussit eas in honore haberi. Anno 1503. videri
est apud Laurentium Surium in Chronicis. Qui parce
seminat, inquit Apostolus, parce & metet. Opera enim
illorum sequuntur illos. Et ipse Dominus: Negotiamini
dominio. Et alibi, ex postulat cum seruo nequam
otioso, quod pecuniam suam non dedisset
vsuram.

De inuentione librorum. Moralium. B. Gregorij Magni. Habetur in principio operum. D. Gregor. De admirabili & inuisionem B. T. agionis Episcopi in. habet SS. Apostolorum Petri & Pauli. ma.

CAP. XXXI.

Beatissimus Gregorius Papa librum beati Isidori
petente sancto Leandro Hispalensi Episcopo, exposuit, sicut in prologo morali
um patenter videri potest, & ei expositum tradidit. Illeque expositum eum in Hispaniam
ad sedem Hispalensem detulit. Hispalensem autem
tem ciuitas vulgari nomine Sybilia vocatur
& est Metropolis Hispanie. Decedente
beato Leandro, sanctus Isidorus, germanus eius, doctor precipuus, loco eius factus est Archiepiscopus.
Post cuius decessum, libri morales, quos beatus Leander attulerat, ita per
negligentiam perditum sunt, ut in tota Hispania non inuenirentur. Post aliquot ergo

nos Cyndesindus rex Hispaniæ concilium triginta Episcoporum in vrbe Toletana congregauit, vbi quærimonia facta de amissione moralium, vnanimi consilio Episcoporum, præfatus rex Tagionem Casaraugustanum Episcopum Romam misit cum epistolis ad Papam, pro quærendis eisdem libris. Erat enim Tagio Episcopus diuinæ scripturæ amator feruentissimus. Venit ergo Romam, præsentatisque regalibus epistolis & muneribus, cum de die in diem videret petitionem suam à Papa differri, quasi præ multitudine aliorum librorum, illi quos quærebat, non possent in archiuo sedis Apostolicæ reperiri, ad vltimum postulauit, vt saltem sibi licentia daretur, vna nocte integra in Ecclesia beati Petri vigilandi & orandi. Qua accepta, cum enixius obsecraret Deum, vt iam iamque sui itineris effectus prosperaretur, ecce circa mediam noctem in ipso orationis feruore persistens, vidit totam Ecclesiam immenso lumine repleti. Deinde prospicit magnam reuerendorum virorum, niueis vestibus indutorum, multitudinem, ianuam Ecclesiæ ingredientem, & decenti ordine binos & binos ad altare sancti Petri tendentem. Cumque nimio terrore perterritus, de loco in quo stabat, se mouere non auderet, ecce vidit duos ex eis de coetu illorum egressos ad se venientes. Ex quibus vnus dulciter salutans eum, percuntatur quis esset, vnde, & cur venisset, & cur ea hora ibi vigilaret. Episcopo vero

D d d

ad

ad singula respondente, totamque itineris suam
& orationis causam referente, is qui aduen-
rat, digitum protendens: In scrinio, inquit,
illo quod cernis, continentur libri quos qua-
ris. De hoc scrinio videtur loqui ipse D. Gre-
gorius in prologo 40. homiliarum ad Secundo-
num, sub finem. Tunc vero Episcopus fiducia
assumpta: Obsecro, inquit, mi domine, ut
mihi seruo tuo pandere digneris, quæ nam scilicet
quam cerno tam præclara virorum procedunt.
Protinus ille respondens: duo, inquit, sunt
quos præcedentes, seque inuicem manu inle-
ta vides complectentes, beati Apostoli scilicet
Petrus & Paulus. Reliqui vero quos post
cernis stantes, ipsi sunt successores eorum, scilicet
ius Apostolicæ sedis Pontifices. Et eodem
ordine quo eos in episcopatum sunt secuti, et
iam nunc eos sequuntur. Et sicut hanc Eccle-
siam in vita sua dilexerunt, ita & nunc post
mortem diligunt, & frequenter eam inuisera-
niunt. Tunc Episcopus: Oro, inquit, mi domi-
ne, ut dicas mihi, quisnam tu ipse sis. Ille
respondit: Ego sum Gregorius, pro cuius libe-
tanti itineris laborem sustinui. Ideo
nunc veni, ut tuæ satisfacerem petitioni. Tunc
Episcopus inquit, Obsecro domine mi, (hic
est) mihi dicas, quisnam istorum est beatus
Augustinus, cuius libros non minus quam
tuos dilexi. Respondit: Beatum Augustinum
virum excellentissimum (de quo quæris) ab
orà nobis continet locus. Hæc dixit, statim

cum socio qui secum venerat, ad cœtum aliorum redijt. Postea vidente episcopo, omnes simul ad altare sancti Petri reuerenter submissis capitibus inclinantes, eodem quo venerant ordine, ianuam Ecclesiæ repetierunt, & cum lumine quod prius viderat recesserunt. Mane autem facto, præfatus Episcopus domino Papæ cuncta quæ viderat, retulit. Sicque acceptos & descriptos libros Moraliū in Hispaniam reportauit. Hancque visionem eis deinceps prænotari & præscribi instituit.

Vincentius Beluacensis in Speculo historiali, & Lauren. Surius in vitis sanctor. 15. Ianuarij. De sancto præfule Bonito, qui orationis causa in Ecclesia pernoctans, a B. virgine ad sacris operandum inuitatur, & ab eadem admirabili veste donatur.

CAP. XXXII.

Sanctus Præsul Bonitus Aluernensis, cum cor suum perfectè dedisset, vt perfectè IESVM & eius matrem diligeret, quadam die templum beati Michaelis cum turba intrauit, & in angulo basilicæ licet inter multos, solitudinem cordis sibi fecit. Consummatīs mysterijs, quique in sua redierunt, & ipse solus in latibulo suo remansit: & custodes ne quis remansisset perscrutati sunt Ecclesiam, sed Dei nutu sancti viri non potuerunt inuenire latebram, qui obscuratis iam Ecclesiæ foribus eò securius, quò secretius effudit in ea animam suam, factusque in agonia prolixius orans,

Ddd 2

rans,

rans vidit huiusmodi visionem. Ecce repente
de coelo sonuit quasi vox dulcis cantilinae,
micantibus luminaribus, limen templi coepit
tremere tanquam intrante multitudine. Appa-
ciebat vir sanctus, & ecce virgo Maria inter-
bat cum candidato sanctorum angelorum,
sanctorum hominum, & chorus ille celestis
decantabat, Domine eiusque filio, ipsa quoque
vocem suam exercuit in Christi praeco. Et
sic quidem per medium chori facta est illa pro-
cessio. Cumque ventum fuisset ante altare
quaesitum est a quibusdam sanctorum, quis
beret Missam celebrare. Et inquit beata virgo
adest Bonitus praeful verè bonus & satis dig-
nus, cui hoc officium debeat committi. Aus-
cens hoc ille, pauebat & retrahebat se, cuius
lapis qui ei cecidit, adhuc servat indicium. Tem-
dem quaesitus & inuentus est, deductus & pre-
sentatus illi beatae congregationi, & ministris
sanctis, veste nuptiali ornatus est, ac de-
uino altari applicatus. Et postquam decessit
celebratione sancti operis, decus ac decorem
consummauit. Beata virgo valescens dilecti
suo, pro munere coelestem vestem ei dedi-
t. Res est nota satis: & apud Aluernenses admo-
dum celebris, maxime autem in ciuitate Al-
uernia, quae dicitur mons clarus, & usque hodie
monstratur populo vestimentum illud
leste, cuius materies & contexturae modum
nullo hominum dinosci potest, & est ex
candoris, miraeque leuitatis ac lenitatis.

Ioannes Nauclerus in Chronicis Tomo 2. generatione 34. de incunda & amabili visione Henrici Imperat. quam habuit Roma in Ecclesia B. Mariæ maioris.

CAP. XXXIII.

Henricus eius nominis secundus, vel ut alij volunt, primus Imperator, ingrediens urbem Romam, solebat semper primam noctem in Ecclesia S. Mariæ maioris manere. Contrigit autem semel, quod dum solitarius oraret, visus sit sibi Christus Pontificalibus indutus procedere Missam celebraturus: quem sequebatur S. Laurentius, & loco subdiaconi Vincentius, post hos virgo Dei genitrix cum multitudine virginum & angelorum, dehinc Ioan. Baptista cum Patriarchis & Prophetis: post hos Petrus & Ioannes cum ceteris Apostolis & Euangelistis, S. Stephanus cum Martyribus, S. Martinus cum Confessoribus, angeli incoeperunt introitum, Suscepimus Deus misericordiam, & dum cantaretur, Dextera tua plena est iustitia, omnes Christum & beatam virginem imitantes, extenderunt digitos in Henricum. Post Euangelium indicibili iubilo Angelus librum deosculatum à Christo præsentavit B. Mariæ, & post eam omnibus per ordinem deosculandum, demum innuit beata virgo Angelo, ut porrigeret librum etiam Henrico ad osculandum, dicens: Præbe ei pacis osculum, cuius mihi virginitas placet: & cum præ nimio gaudio raptus, nesci

D d d 3

ret ad

ret ad plenum intendere, angelus ipsum in
neruo tangens, dicit: Hoc tibi erit signum
dilectionis Dei propter tuam castitatem & in-
stanciam, & exinde usque ad mortem claudica-
bat, ex quo euentu vocatus est Henricus clau-
dus.

Licet autem hic Henricus & Kundegunda
eius vxor in virginitate voluntaria permane-
rint, tamen (vt ibidem in generatione 33
refert Nauclerus) instigante diabolo gravis
interuenit perturbatio. Nam Henricus Kun-
degundem cum quodam milite suspectam ha-
bere coepit, sed beata virgo se expurgans, su-
per candentes vomeres (vtor verbis Naucler-
n) nudis pedibus incescit per 15. passus, dicens, O
deus, sicut me non solum ab Henrico, sed etiam
ab omnibus viris intactam nouisti, ita me
adiuuas: ad quam audita est vox: Nihil dubita
virgo, te liberabit virgo Maria, & sic illa
pertransiit, vixit usque ad annum 1039. Post
mortem multis claruit miraculis.

*Ex vita S. Anselmi Cantuarien. Archiepiscopi
ab Edinero Anglo eius conuictore conscrip-
ta, Anselmus in extasi raptus, videt mundi
pericula. & veri monachi feliciissimam
curitatem.*

CAP. XXXIII.

*Habetur hec
vita in operi-
bus B. Ansel-
mi, & in To-
mis Surijs 21.
Aprilis.*

Cum diuus Anselmus totam suę men-
tationem in contemptum mundi
composuisset, & his solis quę dei erant
totum studium suum infixisset, vt mores sui
dicta

dictis & scriptis suis, in nullo discordarent,
contigit, ut infirmitate correptus, grauiter af-
fligeretur. Sed ipse in Deo semper existens,
languore paulisper sedato, extra se per men-
tis excessum raptus, videt fluuium vnum rapi-
dum atque præcipitem, in quem confluebat o-
mnium fluxuū purgaturæ, & quarumcunq; re-
rum terræ lauaturæ. Videbatur itaque aqua i-
psa nimis turbida & immunda, & omni spur-
citiarum sorde horrida. Rapiebat igitur in se
quicquid attingere poterat, & deuoluebat tã
viros quam mulieres, diuites & inopes simul.
Quod cum Anselmus vidisset, & tam obsce-
nam reuolutionem illorum miseratus, vnde
viuerent, aut vnde sitim suam refocillarent
qui sic ferebantur, inquireret, accepissetq; re-
sponsum, eos ea, qua trahebantur, aqua viuere
delectariq; indignantis voce inquit: Quo-
modo taline aliquis coeui potatus, vel pro ip-
so hominum pudore se ferret? Ad hæc ille, qui
comitabatur eum, Nè mireris, ait, torrens mū-
dus est, quō vides, quo rapiuntur & inuoluun-
tur homines mundi, & adiecit: Visne videre,
quid sit verus monachatus? Respondit: Volo.
Duxit ergo illum quasi in conseptum cuius-
dam magni & ampli claustrī, & dixit ei: Cir-
cumspice. Adspexit, & ecce parietes claustrī
illius obducti erant argēto purissimo: Herba
quoque mediæ planitieī virens, erat & ipsa ar-
gentea, mollis quidem, & vltra humanam opi-
nionem delectabilis: Hæc more alterius her-
bæ,

be, sub his, qui in ea pausabant, leniter flebatur, & surgentibus ipsis, & ipsa erigebatur. Itaque locus ille totus erat amoenus, & praeputa iucunditate repletus. Hunc ergo ad inhabitandum elegit sibi Anselmus: Tunc ducens eius dixit ei: Eia, vis videre, quid sit patiens vera? Ad quod cum ille magno cordis affectu gestiret, & se id quam maximè velle responderet, ad se subito reuersus, & visionem & visionis demonstratorem dolens ac gemitibus pariter amisit. Duas autem quas viderat visiones, intelligens secumque reuoluens, coniugis vnius horrorem fugere, quo alterius amicitia studuit delectari.

Venerab. Beda lib. 4. ca. 14. histor. Anglorum.
Grassante pestilentia, Abbas Eappa cum monachis suis ieiunijs & orationibus missis, moxq; puerulo cuidam decumbenti, apparuit Petrus & Paulus Apostoli, monasterii liberationem, & pueri felicem post diuinorum mysteriorum participationem excessum praedicantes.

CAP. XXXV.

Eodem ferme tempore, quo ipsa prouincia nomen Christi suscepit, multae Britaniae prouinciae mortalitas saeva correptabat. Quae cum praefatum quoque monasterium, cui tunc regendo reuerendissimus ac religiosissimus Christi Sacerdos vocabulo Eappa praefuit, nutu diuinæ dispensationis attigeret, multiq; siue de his qui cum Antistite

erant, siue de illis qui de eadem prouincia Saxo-
num nuper ad fidem fuerant vocati, passim
de hac vita raperentur, visum est fratribus tri-
duanum ieiunium agere, & diuinam supplici-
ter obsecrare clementiam, vt misericordiam
sibi dignaretur impendere, siue periclitantes
hoc morbo à præsenti morte liberaret, seu ra-
ptos è mundo à perpetua animi damnatione
seruaret. Erat tunc temporis in eodem mona-
sterio puerulus quidam de natione Saxonum
nuper vocatus ad fidem, qui eadem tactus in-
firmitate, non pauco tempore recubans in le-
tulo iacebat. Cum autem secunda memorati
ieiunij ac supplicationum dies ageretur, con-
tigit fortè istum puerum hora sermō secunda
diei, in loco in quo ager iacebat, solum inue-
niri cui diuina dispensatione subito beatissi-
mi Apostolorum principes dignati sunt ap-
parere. Erat enim puer multum simplici ac
mansueti animi, synceraque deuotione sacra-
menta fidei quæ susceperat seruans. Salutan-
tes ergo illum verbis pijsimis Apostoli, dice-
bant: noli timere fili mortem, pro qua solici-
tus es: nos enim hodierna die te sumus ad coe-
lum perducturi. Sed primum expectare habes
donec Missæ celebrentur, ac viatico Domini-
ci corporis ac sanguinis accepto, sic infirmita-
te simul & morte absolutus, ad aterna in coe-
lis gaudia subleueris. Clama ergo presbyte-
rū ad te Eappan, & dicito illi, quia Dominus
exaudiuit preces vestras, & deuotionem ac ie-
iunium

D d d 5

iunium

iunium propitiùs aspexit, neque aliquis de hoc monasterio, siue de adiacētibus ei possit siunculis hāc clade vltra moriturus est. Sed omnes qui alicubi de vestris hac ægitudine laborant, resurrecturi à languore, ad pristinam sunt sospitatem recuperandi, præter te solū, qui hodierna liberandus es die à morte, & ad visionem Domini Christi, cui fideliter seruauisti, perducendus in cœlum. Quod diuina vobis misericordia, per intercessionē religiosi ac Deo dilecti regis Osvaldi, qui quondam gēti Nordan Humbrorū, & regni tēporalis auctoritate, & Christianæ pietatis quæ ad regni perenne ducit, deuotione sublimiter præstitit, cōferre dignata est. Hac etenim die idem rex ab infidelib. in bello corporaliter extinctus, mox ad sempiterna animarum gaudia assumptus in cœlum, & electorum est sociatusq. minibus. Quærant in suis codicibus, in quibus defunctorum est adnotata depositio, & auenient illum hac (vt diximus) die raptum esse de seculo. Celebrant ergo Missas per cuncta monasterij oratoria huius, siue pro gratiarum actione exauditiæ suæ deprecationis, siue etiam in memoriam præfati regis OSVALDI, qui quondam ipsorum genti præerat. Ideo pro eis, quasi pro suæ gentis aduenis supplicat orabat ad Dominum, & cunctis convenientibus ad Ecclesiam fratribus communicent omnes sacrificijs cœlestibus, & ita soluto ieiunio corpus quoque suis reficiant alimentis.

Quæ verba, cū omnia vocato ad se presbytero puer narrasset, interrogauit eū sollicitus quales essent habitu & specie viri, qui sibi apparuissent. Respondit, præclari omnino habitu & vultu erant, lætissimi atque pulcherrimi, quales nunquam ante videram, neque aliquos hominum tanti decoris & venustatis esse posse credebam, vnus verò attonsus erat vt clericus, alius barbam habebat prolixam. Dicebantque quod vnus eorum Petrus, alius vocaretur Paulus, & ipsi essent ministri Iesu Christi, ad tuitionē nostri monasterij missi ab ipso de coelis. Credidit ergò verbis pueri presbyter, ac statim egressus requisit in annali suo, & inuenit eadem ipsa die OSVVALDVM regem fuisse peremptum. Vocatisque fratribus parare prandium, Missas fieri, atque omnes cōmunicare more solito præcepit, simul & infirmanti puero de eodem sacrificio Dominicæ oblationis particulam deferri mādauit. Quibus ita gestis, non multò post eadem ipsa die puer defunctus est, suaque morte probauit vera fuisse verba, quæ ab Apostolis Christi audierat. Sed & hoc verbis eius testimonium perhibuit, quod nemo præter ipsum tempore illo ex eodem est monasterio raptus de mundo. Ex qua nimirum visione multi, qui hæc audire potuerunt, & ad exorādā in aduersis diuinam clementiam, & ad salutaria ieiuniorum remedia subeunda, sunt mirabiliter accensi. Et ex eo tempore non solum in eodem monasterio, sed

sed & in plerisque locis alijs coepit annuatim
eiusdem regis ac militis Christi natalitius die
es Missarum celebratione venerari.

*Lambertus Schafnaburgensis in historia Ger-
manorum, De visione quadam mirabili S. An-
tonis Archiepiscopi Colonienfis.*

CAP. XXXVI.

Dimidio ferè anno priusquam vita em-
deret Archiepiscopus Anno, visus est
sibi domum quandam omni decore
tus, & foris resplendentem intrare. Et ecce
subsellis iudicialibus, tanquam ad concilium
solenniter euocati residebant, Heribertus
Colonienfis Archiepiscopus, Bardo Mogu-
tinus Archiepiscopus, Boppo & Eberhardus
Treuirenses Archiepiscopi, Arnolfus Vre-
matienfis Episcopus, & alij quàm plures Co-
liarum Episcopi, quorum alios in carne narra-
rat, alios fama tantum & lectione compe-
rat, amicti omnes stolis pontificalibus, & ha-
bentes vestem instar niuis candidam. Ipse quo-
que candidis admodum ac preciosis indutus
sibi videbatur, sed partem candentis vestimen-
ti, eam scilicet, qua pectus tegebatur, sordida
quædam ac fœda caligo obduxerat, ac cunctis
cultus eius splendore sua fœditate plurimum
obfuscabat, quam tamen ipse nimio rubore
perfusum obiecta manu tegere ac celare, ne
spicientium offenderet obtutum, conabatur.
Vidit inter eos sibi quoque sedem miri do-
ris paratam. Quam cū occupare gaudio & ex-
ultatione

ultatione æstuans procuraret, surgens Arnol-
fus Vvormaciensis Episcopus, modesta voce e-
um prohibuit, dicens, reuerendos patres, qui
assiderent, nolle eum in suum admittere con-
fessum, propterea quod vestem eius turpis hæc
macula fœdaret. Cūq; iussus loco cedere, flens
confectoq; nimium animo egrederetur, in-
secutus eum idem Episcopus, æquo animo, ait,
esto pater, maculam tantum hanc, quæ vestem
tuam infecit, maturius ablui præcipe, quia nō
post multos dies beatæ huius mansionis con-
fortium, & sanctorum, quos patrum aspexisti
confessum, voti compos percipies. Manè facto
cum familiari cuidam suo visionem retulif-
set, ille sapienter rem conijciens: macula, in-
quit hæc vesti tuæ illita nihil aliud est pater,
ut æstimo, quàm memoria iniuriæ ciuium tuo-
rum, qui te anno superiore Colonia expule-
runt, quibus te diuinæ pietatis respectu iam
olim oportuerat admissi huius veniam dedif-
se. Hæc quod bona venia dixerim, pectori tuo
tenacius, quam æquum sit insidens, & amarif-
simo mœrore contra fas mentem tuam deco-
quens, cæteram sanctissimæ conuersationis
tuæ claritatem molesta quadam caligine ob-
ducit & obscurat.

Archiepiscopus conscientie suæ testimo-
nio coniunctus, ne inficiaretur quod laudie-
bat, reatum suum humiliter agnouit, statimq;
destinatis circumquaque nuncijs, ciues om-
nes Coloniae, quos in ultionem iniuriæ suæ
excom-

excommunicatos vrbe fugauerat, ad se euoca-
uit, eisque proxima festiuitate Paschali, nam
in Quadragesima visionem viderat, nō solum
comunione Ecclesiasticam, sed etiam bo-
na sua omnia, quæ direpta fuerant, benignis-
simè restituit. Sic grauis illa tempestas, quæ spi-
ritu diabolico suscitata totam concusserat Co-
loniam, conquieuit, pater filios, filij patrem
recognouerunt. Archiepiscopus amaritudi-
ne, populus metu & sollicitudine, ciuitas libe-
rata est sollicitudine. Archiepiscopus iam a
principio sepulturam sibi prouiderat Colo-
niæ in Ecclesia beatæ Mariæ, quæ dicitur ad gra-
dus. Postmodum offensus temeritate Coloni-
ensem, qua in eum inaudita rabie debachati
fuerant, non modò animum, sed corpus quo-
que suum de Colonia in Sigeberg transferen-
dum censuit, ibique sepeliri omni modo de-
niuit. Cumque appropinquante die vocati-
nis suæ, Colonia ægrotaret, iamque in extre-
mo spiritu constitutus, animaduertit popu-
lum Coloniensem grauiter nimis ferre, quod
tam desiderabili thesauro defraudandus es-
set, paululum resumpto spiritu in lecto conle-
dit, acceptaque stola pontificali, vt videlicet
verbis inesset plus authoritatis, familiares suos
sub testificatione nominis diuini adiura-
uit, ne alibi eum quam in Sigeberg poni sine-
rent. Factum est ergo quod iusserat. Defunctus
enim post modicum gloria ingenti, magno
Cleri & plebis studio, summo matronarum
Colo-

Coloniensium luctu in Sigeberg delatus, atque in medio Ecclesie sepultus est, ubi quotidie per eius interuentum fideliter postulanti-
bus multa præstantur diuinæ opitulationis beneficia.

*Gregor. Turon. lib. 7. ca. 1. historia Francorum.
De Saluio Episcopo defuncto, ad celos dedu-
cto, corporiq; rursus restituto, deq; eius do-
ctrina & virtutibus.*

CAP. XXXVII.

Saluius Episcopus, ut ipse referre erat so-
litus, diu in habitu seculari commora-
tus, cum iudicibus sæculi mundiales cau-
sas est executus, nunquam tamen se in his con-
cupiscentijs obligans, quibus adolescentum
animus solitus est implicari. Iam cum diuini
spiramenti odor interna viscerum attigisset,
intellexitque vir iam tunc diuinitati deditus,
melius esse uti paupertate cum DEI timore,
quàm seculi pereuntis lucra sectari, in quodam
monasterio diu sub regula à patribus institu-
ta versatus est. Iam verò cum in robore maio-
ri tam intellectus quam ætatis euectus esset,
defuncto Abbate, qui huic monasterio præ-
erat, alendi gregis suscipit officium. Et qui se
magis fratribus publicum pro correctiõe red-
dere debuerat, sit assumpto honore remotior:
illicò sibi secretiorem cellulam quærit. Nam
in priore, ut ipse adseribat, ampliùs quam no-
uem vicibus nimia exesus abstinencia, pellem
corporis demorauit, deinde accepto honore,
cum

cum in hac contentius parsimonię orationi et
lectioni vacaret, illud plerunque reuoluebat,
melius sibi fieri, si esset inter monachos oculi
tus, quàm nomen acceperit. Abbatis in popu-
los. Quid plura? Includitur, valedicens fratri-
bus, sibi que ipsis valedicentibus: in qua incli-
sione in omni abstinentia magis quàm prius
egerat, commoratur: studeus pro charitatis ob-
sequio, vt cum quisque venisset extraneus, &
orationem tribueret, Eulogias gratia plenissi-
ma ministraret, quæ multis infirmis plerumque
salutem integram detulerunt. Quodam autem
tempore, febre nimia exhaustus, anhelus iace-
bat in lectulo. Et ecce subito magno lumine
cellula clarificata contremuit. At ille exten-
sis ad cœlum manibus, cum gratiarum actione,
spiritum exhalauit. Mixto quoque vultu
monachi, cum ipsius genitrice corpus defuncti
extrahunt, aqua diluunt, vestimentis indu-
unt, & feretro superponunt, atque in psalle-
tio fletuque labentem exigunt noctem. Mane
autem facto funeris officio præparato, corpus
moueri cœpit in feretro. Et ecce malis ruber-
scentibus vir quasi de graui somno suscitatus
excutitur, apertisque oculis & manibus electis,
ait, O Domine misericors, quid fecisti mihi,
vt me in hunc tenebrosam mundanæ habi-
tationis locum redire permitteres, cum melior
esset in cœlo tua misericordia, quàm
istius mundi vita nequissima? Stupentibus
suis, & interrogantibus, quid fuerit illi
proo-

prodigium, nihil interrogantibus ille respon-
dit. Surgens autem de feretro, nihil mali sen-
tiens de incommodo quo laborauerat, triduo
absque cibi & poculi perstitit alimento. Die
autem tertio conuocatis monachis & matre
ait. Audite ô dilectissimi, & intelligite, quia
nihil est quod cernitis in hoc mundo: Sed sūt
iuxta id quod Salomon propheta cecinit: Om-
nia vanitas: fœlix enim est, qui ea agere po-
test in sæculo, vt gloriam Dei cernere merea-
tur in cœlo. Et cū hæc diceret, dubitare cœ-
pit, vtrum loqueretur amplius, an fileret. Quo
tacente implicitus fratrum precibus, vt quid
vidisset, exponeret, ait: Cū me ante hos qua-
tuor dies contremiscente cellula exanimem
vidistis, adprehensus à duobus angelis in cœ-
lorum excelsa sublarus sum, ita vt non solum
hoc squalidum sæculum, verumetiam Solem
ac Lunam nubes & sydera sub pedibus habere
putarem: deinde per portam luce ista clario-
rem introductus sum in illud habitaculum,
in quo omne pauimentum erat quasi aurum
argentumque renitens, lux ineffabilis, ampli-
tudo inenarrabilis, quam ita multitudo pro-
miscui sexus obtexerat, vt longitudo ac lati-
tudo cateruæ prorsus peruideri non possit.
Cumque nobis via inter comprimentes ab his
qui præcedebant, angelis pararetur, perueni-
mus ad locum, quem iam de longinquo contē-
plabamur: in quo superpendebat nubes omni
luce lucidior, in quo non sol, non luna, non a-
strum,

E e e

strum,

Arum cerni poterat, sed super his omnibus naturali luce splendidius effulgebat. Et vox precedebat de nube, tanquam vox aquarum multarum. Ibi etiam me peccatorem salutabam humiliter viri in veste sacerdotali ac secuti, quos mihi, qui precedebant, enarrauerunt esse martyres ac confessores, quos hic summo excolimus famulatu. Stans igitur in loco, in quo iussus sum, operuit me odor nominis suauitatis, ita ut hac suauitate refectus nullum adhuc cibum potumque desiderem. Et audiui vocem dicentem: Reuertatur hic seculum, quoniam necessarius est ecclesijs nostris. Vox enim audiebatur, nam qui loquebatur, penitus cerni non poterat. Et ego prostratus super pauimentum cum fletu dicebam: Heu, heu domine, cur mihi hæc ostendisti? His frustrandus eram? Ecce hodiè eijs misericordiam facie tua, ut reuertar ad seculum fragile, huc ultra redire non valeam. Ne quæso Domine auferas misericordiam tuam à me, sed precor ut permittas me hic habitare, ne decidens peream. Et ait vox quæ loquebatur mihi, Vade in pace, ego enim sum custos tuus donec reducam te in hunc locum. Tunc relictus à comitibus meis descendens cum beatis per portam, qua ingressus fueram, huc sum ingressus. Hæc eo loquente, stupentibus cunctis qui aderant, coepit iterum sanctus Dei cum chrymis dicere: Væ mihi, quia tale mysterium ausus sum reuelare. Ecce enim odor suauitatis

tis, quem de loco sancto hauseram, & in quo
per hoc triduum sine vlllo cibo potuque suste-
tatus sum, recessit à me. Sed & lingua mea gra-
uibus est operta vulneribus, & ita tumefacta,
vt omne os meum videatur implere. Et scio
quia non fuit beneplacitū Domino Deo meo,
vt hæc arcana vulgarentur. Sed tu nosti Domi-
ne, quia in simplicitate cordis hæc feci, non in
iactantia mentis. Sed quæso indulgeas, & non
me derelinquas iuxta pollicitationem tuam.
Et hæc dicens siluit, & accepit cibum potum-
que. Ego verò hæc scribens, vereor ne alicui
legenti sit incredibile, iuxta id quod Salusti-
us historiam scribens ait, vbi de virtute atque
gloria bonorum memor est: Quæ sibi quisque
facilia factu putat, æquo animo accipit: supra
ea veluti ficta pro falsis ducit. Nam testor De-
um omnipotentem, quia ab ipsius ore omnia
quæ retuli, audita cognoui. Post multum verò
tempus ipse vir beatus cellula sua extractus,
ad Episcopatum electus, inuitus est ordina-
tus: in quo vt opinor, decimum annum cum a-
geret, inualecente apud Albigensem urbem
inguinario morbo, & maxima iam parte de
populo illo defuncta, cum iam pauci de ciui-
bus remanerent, vir beatus tanquam bonus pa-
stor, nunquam ab illo loco recedere voluit, sed
semper hortabatur eos, qui relictī erant, vti
orationi incumbere, ac vigilijs instanter in-
stere: & bona semper tam in operibus, quam
in cogitatione versare, dicens, Hæc agite, vt si

*S. Saluinus
hortatur ad
insistendū
rationib. vi-
gilijs & bo-
nis operib. et
sanctis cogi-
tationib.*

Ecc a

vos

*Virtutes S.
Saluij Episc.*

*Bed. l. 3. c. 19
hyst. Anglic.*

*Magnitudo
stultitiae hu-
mana.*

vos Deus de hoc mundo migrare voluerit, ne
in iudicium, sed in requiem introire possi-
tis. Cum autem ut credo, iam reuelante Domi-
no, tempus suae vocationis agnosceret, ipse
ibi sarcophagum composuit, corpus abluit, ve-
stem induit: & sic intentum semper caelo be-
tum spiritum exhalauit. Fuit autem magis
sanctitatis, minimaeque cupiditatis, aurum ni-
quam habere volens: nam si coactus accep-
set, protinus pauperibus erogabat. Cuius tem-
pore cum Mummulus patritius multos cap-
uos ab ea vrbe duxisset, persecutus ille omnes
redemit. Tantamque ei Dominus gratiam
populo illo tribuit, ut ipsi etiam, qui captiui
duxerant, & de precio ei concederent, & in
reliquo numerarent: & sic patriae suae captiui
libertati pristinae restaurauit. Multaque de hoc
viro bona audiui: sed dum ad historiam reuer-
tere cupio, plurima praetermitto. Hic
Gregor. Turon. Diligenter autem in hac his-
toria notanda sunt verba huius beatissimi Sa-
uij, quibus ait: nihil esse quod cernimus in
hoc mundo, sed omnia meram esse vanitatem.
felicem vero illum, qui sic agat in seculo, ut
gloriam Dei cernere mereatur in coelo. No-
dis similem historiam refert Vener. Beda de
Furseo, qui cum acerrimas daemonum accu-
sationes sustinuisset, tormenta quoque malorum
& gaudia beatorum conspexisset, diuino in-
flu huius vitae restitutus, ingemiscens deplora-
bat magnitudinem humane stultitiae, arduum

que & difficilem transitum, immensamque felicitatem remunerationis peruenientium ad beatas sedes. Hæc si crebrò considerarent homines, si iuxta Prophetam, saperent & intelligerent, ac nouissima prouiderent, non tam ceco amore caducis momentaneisque huius mundi illecebris inhiarent. Non ineptè olim præposteras hominum cogitationes & studia risit Satyricus, O curas hominum, ô quantum est in rebus inane. Aptissimè verò doctissimus ille ac pientissimus Adamus: O æternitas, inquit, quàm rarò versaris in mētibus hominum. Et idem alibi: Nihil ad superbiam, & cupiditatis vitiorumque omnium euerfionem æquè facit, vt meditatio mortis, & eorum que mortem sequuntur. Et quemadmodum nemo qui gehennam ob oculos habet, gehennam incidere, ita nemo qui gehennam è mente seponit, gehennam euadere poterit. Insuauis quidem hæc est meditatio, inquit, sed quid tum? Etenim & pharmaca insuauia sunt, non tamen abhorremus, eo quod vtilitatem adferant.

Æternitas.

Adamus Satisf.

boudus ho-

mil. 1. Dom. 1

Quadrages.

D. Gregor. Magnus lib. 4. Dialogorum cap. 14. & homilia 15. in Euangelia. De felici transitu seruuli Paralytici, eius eleemosynis & patientia, & fragrantissimo odore in morte eius.

CAP. XXXVIII.

IN porticu quæ euntibus ad Ecclesiam B. Clementis est peruia, fuit quidam seruulus

Ecc 3

lus

ius nomine, quem multi vestrum mecum no-
uerunt, rebus pauper, meritis diues, quem lon-
ga ægritudo dissoluerat. Nam à primeua ætate
vsque ad finem vitæ paralyticus iacebat, quid
dicam? quia stare non poterat, qui nunquam
in lecto suo surgere vel ad sedendum valebat,
nunquam manum suam ad os ducere, nunquam
se potuit in latus aliud declinare. Huic ad ser-
uiendum mater cum fratre aderat, & quo-
quid ex eleemosyna potuisset accipere, hoc
eorum manibus pauperibus erogabat. Nequa-
quam literas nouerat, sed scripturæ sacræ lib-
ros codices emerat, & religiosos quosq; in hospi-
tali-
tate suscipiēs, hos corā se legere sine inter-
missione faciebat. Factumq; est vt quantū ad in-
firmam propriam attinet, plenè sacram scrip-
turam disceret, cum, sicut dixi, literas penitus
ignoraret. Studebat in dolore semper gratias
agere, hymnis Deo & laudibus diebus ac no-
ctibus vacare. Sed cum iam tempus esset, vran-
ta eius patientia remunerari debuisset, mem-
brorum dolor ad vitalia redijt. Cumq; iam
morti proximum agnouit, peregrinos viros
atque in hospitalitate susceptos admonuit
surgerent, & cum eo Psalmos pro expectan-
te exitu sui decantarent. Cumque cum eis
ipse moriens psalleret, voces psallentium
penitè compescuit cum terrore magni clame-
ris dicens: Tacete, nunquid nō auditis quas
resonant laudes in cœlo? Cumque ad eas
laudes, quas intus audierat, aurem cordis
de-

deret, sancta illa anima carne soluta est. Sed exeunte illa, tanta illic fragrantia odoris aspersa est, ut omnes illi qui aderant, inestimabili suauitate replerentur: ita ut per hoc patenter agnoscerent, quod eam laudes quas audierat, in cœlo suscepissent. Cui rei monachus noster interfuit, qui nunc vsq; viuit, & cum magno fletu attestari solet, quia quousq; corpus eius sepulturæ traderent, ab eorum naribus odoris illius fragrantia non recessit. Ecce quomodo fine ex hac vita migravit, qui in hac vita æqua nimiter flagella tolerauit. Iuxta vocem ergo Dominicam, bona terra fructum per patientiam reddidit, quæ exarata disciplinæ vomere, ad remunerationis segetem peruenit.

Ex libro trium spiritualium virorum. Libellus Fratrum sancti Vincentij Metensis. De admirabili visione Vguetini quondam Canonici.

CAP. XXXIX.

VISIO Vguetini prius Canonici, postea monachi: quam ostendit illi Deus per Angelum, & quam nos fratres eius ipso narrante scripsimus, serui Sancti Vincentij Metensis. Cum prædictus frater die sabbati cum aliquibus fratribus nostris potionem ad prouidendam salutem corporis accepisset: ceteris eam salubriter degerentibus, ipse coepit magna difficultate indigestam reijcere, & statim perceptionem cibi quem ad refocillandū corpus sumere debuerat, fastidire. Crastina

Ecc 4

verò

verò, id est, dominica illucescente die, lenius quidem habuit, & cum ceteris quos ad providendas ceteras corporales necessitates sibi sociaverat, corpus refecit, sed in tædio prædicti fastidij perduravit, nullo tamen modo vitæ corporalis discrimine ob hoc se passurum esse estimavit: quia ad spem præsentis vitæ refectio secundæ & tertiæ feriæ decrecente fastidio in nullo iam diffidente animaverat. FERIA VERÒ tertia incipiente crepusculo vespertino, confidentibus sibi ad refectionem fratribus, dixit se ibidem cum eis finem refectionis expectare non posse. Sed interim illis coenanti- bus in aliam cellulam illi cellula contiguam, tantum parietis vnius interpositione remoti, stramentum lectuli sui fecit efferri de loco refectionis prædictæ, ut ibidem quiescendo perstolaretur finem refectionis eorum: & suam iterum regressiorem ad lectuli sui locum. MEMBRIS ergo in lectulo compositis, oculis tantum clausis, & nondum in somnum (ut ipse faretur) resolutis: venit malignus spiritus effigiem prætendens clerici, in tanta deformitate & tetra & tenebrosa facie, ut nec signa oculorum in eo apparent, ferēs in manibus diversa tormentorum genera in tantum gratulabilis astans capiti eius, quasi crastino eum esse torturus: illo ergo tantis terroribus minante, subito apparuit caterua spirituum malignorum totum cellula ipsius spatium intrans, circumscutis & lanceolis ex omni parte circumfusi.

ædificium quoddam facturi, in modum arma-
 riorum Halicorum præfiguratum ad inclusio-
 nem eius. In tanto ergo horrore & tam terri-
 bili terrore circumuallatus frater prædictus,
 & in tantum anxius factus, ut iam spem euadē
 di nullatenus haberet: Ecce subito affuit diui- *Diuina mise-*
 na miseratio, nam statim in eadem cella appa- *-ratio,*
 ruerunt viri magnifici & vultu honorabiles
 sub monachico habitu in scamnis sedentes:
 quorum vnus in medio eorum residens dixit
 latinè his verbis, quæ hic scripta sunt (ut ipse
 referebat) non est æquum, ut hi inutiles, talia
 faciant, nam homo pausat: iubete istos recede-
 re. Post cuius vocem: conuentus malignorum *Angelus blā*
 spirituum euauit & recessit. Immensitate i- *de apparet*
 gitur tanti terroris sublata: venit angelus in- *Vguetino.*
 credibili splendens pulchritudine, & veste
 purpurea circumdatus, stans ad pedes eius, ami-
 cabili eum compellans sermone. Ad te (in- *Modestia &*
 quit) venio dulcissima anima. Cui idem fra- *pia Vguetini*
 ter latinè respōdit: Si Dominus meus peccatis *ad ang. lum*
 meis ignosceret: misericordiam mecū ageret, *responsa.*
 sin autē, in manu eius sumus: faciat quod sibi
 videtur, nam Patriarchæ, Prophetæ, & Aposto-
 li, omnisque dignitas cælestis siue terrestris,
 pro humano genere laborant, & vos modo ma-
 gis laborare debetis: quia his temporibus fra-
 giliores sumus. Tali sermocinatione angeli &
 prædicti fratris: finita est prima visio, quam i-
 psis verbis adinuicē collatis, eò referente scri-
 bi fecimus, nihil inde aut adimentes, aut de
 E c c s nostro

nostro adijcientes, nos qui hæc scripto commendauimus. Expergefactus idem frater: resedit, & circumspiciens si quis ei adesset, inuenit duos, Præpositum ipsius monasterij & alterum fratrem, ad solatium eius derelictos, ceteris post cœnam ad repausandum iam dimissis. Ipsi ergo vocatis exposuit eis omnia per ordinem, quæ in tam angusto sibi temporis articulo ostensa fuerant: iuxta quod hic scripta tenentur, in tantum adhuc præscriptæ visionis horrore tremebundus, ut totius corporalis molestiæ grauedinem oblitus, intolerabili æstu timoris vexaretur. In ipsa ergo immensitate timoris anxius, proruit in terram coram ipsi fratribus, distenso toto corpore in crucis modum, & postulauit ut omni virtute qua possent, pro peccatis eius intercederent. Illo ergo sic prostrato, cœperunt prædicti fratres septem psalmos pœnitentiales quàm cæteros tantæ anxietati aptos, qui sibi ad memoriam recurrerent, pro eo decantare. His ergo finitis, surrexit & resedit in lectulo, postulans dialogum Beati Gregorij sibi legi. Præcipua ergo vltimi libri eiusdem dialogi audiente collecta sunt vsq; ad summam nouem aut decem foliorum. Finita ergo lectione hortatus prædictos fratres, ut lassitudinem quam pro eo vigilando contraxerant, quiete corporum temperarent, sibi que paululum noctis spatium quod superfuerat ad repausandum inducias concederent. Illis ergo recedentibus, & in

Quid in anxietate agendum

partu

parte illius cellę corporibus ad quiescendum collocatis, ipse etiam post tantam lassitudinem tam animę quę corporis in somnium resolutus: venit idę angelus qui ei in priore visione ad pedes stans preparatus apparuit, candidis amictus vestimentis ad caput stans, splendore incredibili fulgidus, eumque blandis alloquens sermonibus, laudauit confugium eius: quod ad Deum in augustijs positus: tam studio Psalmodię quam lectionis fecerat, hortans eum de cętero sine defectu, similiter facturum, inter cęteros etiam Psalmum 118. quia *Psalm. 118. sepe legendus.* moralis in eo describitur virtus: sepe repetendum admonuit, seque valde delectari, cum aliquem instantia lectionis & iteratione psalmodię intentum viderit, Deumque ob hoc placabilem fieri posse: si vsus iste veraciter & non fictę teneatur. His igitur dictis, assumpsit eum *visio terribilis.* idem angelus, & duxit per viam amœnitatis, immensę preclaram, in qua dum pergerent, ostendit eis montes vastę altitudinis, & incredibilis pulchritudinis: qui quasi marmorei videbantur, quos circuibat maximus fluuius igneus: in quo innumerabilis multitudo damnatorum poenaliter inclusa tenebatur, quorum multos se agnouisse dicebat, & in cęteris locis innumeris tormentis diuersi generis cruciatus se aspexisse: in quibus plurimos tam minoris quam maioris ordinis sacerdotij stantes dorso stipitibus inhærentes, in igne strictę loris ligatos viderat. Ipsas quoque feminas

nas

*Sacerdotes in
quibus plerū
que excedāt,
eorundemq;
pena.*

nas ab eis stupratas: consimili modo constri-
ctas ante eos in eodem igne usque ad loca ge-
nitalium diuersas, dictumque est ei ab Ange-
lo: quod sine intermissione, vno tantū die in-
termisso, die tertio semper in locis genitalib;
magis cederētur, plures eorum suæ agnitioni
noros dicebat. Sacerdotum (inquit angelus)
maxima pars mundanis lucris inhiando, & pa-
latinis curis inferuiendo, cultu vestium, &
pompa ferculorum se extollēdo, quæstum pu-
tātes esse pietatem, animabus lucrandis nō in-
uigilant, delicijs affluentes in scorta prorumpunt:
& ita euenit, vt nec sibi, nec alijs interces-
siores esse possint. Seculo enim pestilentia
& fame laboranti, suā prece succurrere potu-
issent, si Deo lucrum tota virtute conferre vo-
luisent, & ideo tali remuneratione in fine dā-
nantur, quia præcedentibus meritis talia pati-
untur. Ibi se etiam quoddam opus in castelli
modum, ligno & lapide valdè inordinate con-
iecto & fuligine deformi vidisse narrabat: fu-
mo ex eo in altum vaporante. Cui interrogan-
ti quid esset: responsum est ab angelo, habita-
tionem fuisse quorundam monachorum ad
suam purgationem de diuersis locis & regio-
nibus in vnum congregatis, qui de eorum nu-
mero vnum specialiter nominauit: quem di-
cit ibidem arca plumbea inclusum præstola-
ri debere diē magni iudicij, propter opus pe-
culiare, quod in Anania & Saphira ad corrup-
pendam communis vitæ integritatem præce-
serat.

ferat, de quo fratre damnabiliter incluso cui-
dam peregrino in extremitate vita per exces-
sum rapto, ante decennij tempus ostensum fu-
erat: sicut tunc fama vulgauerat. Iamque diu
obliteratum obliuione fuerat: isto fratre hæc
antè minimè audiente, & ad memoriam ean-
dem causam simili visione reuocante. Vnde
apparet in vna re bina iteratione repetita, hoc
quod malè pullulat crebrius succidi debere,
ne ijs qui monachorum minimè censentur, o-
pus peculiare ibidem, vertatur in plumbi gra-
uedinem. Ibi etiam ostensa est ei quædam mō-
tis altitudo: & dictum est ei ab angelo de quo-
dam Abbate ante defuncto, quòd in summita-
te eius esset ad purgationem suam deputatus,
non ad damnationem perpetuam. Ibidemque
eum omnem inclementiam aëris, & ventorū
incommoditatem, imbriumque pati. Adiun-
xitque idem angelus de eo: quod Episcopus
nuper defunctus ipsi Abbati solatio precum
suarum ad impetrandam veniam subuenire
debuisset, sicut ei in visione apparens per quē
dam eius clericum mandauerat, præscriptus
verò Episcopus hoc negligenter pertractans:
charitatis ardore non condoluit, vt ei succur-
reret. Et idcirco nec sibi iam ait subuenire po-
terit. Et vbi est inquit ille? Ecce ait: ex alte-
ra parte ipsius montis, suæ damnationis pœ-
nas luit. De visione verò quam paucis præliba-
uimus: ab ipso qui hæc ante triennium vidē-
rat, audiuius. Veni, inquit, in quoddam ha-
bitacu,

*Non esse neg-
ligendas sub-
uentiones de-
functorum.*

bitaculum ambitu parietum destitutum, in quo idem Abbas tibijs residens cruentatis vocavit me: Vade, inquit, ad Episcopum, & dic ei, quod præsens mansio mihi & alij data con-
tubernali meo, propter hoc fordui: quia duobus hic comitibus in thermis se lauatibus fortor inde confurgens, penè eam nobis inhabita-
bilem reddidit: & idem quomodocunq; collectis vndique sumptibus patentia claudat. Quod si per se sumptus ad concludendum et
non habueris, legationem dirigat ad monasteria denominata, inde solatijs gratanter administratis, supplebuntur omnia clausuræ huius
necessaria. Quod audiens Episcopus: deliramenta, inquit, somniorum non sunt attendenda, sed ipsa eadem angelus in præsentī visione
remouit: quod Episcopus solatia precum suarum etiam à mortuis conuentus non subministravit. Ipsi verò fratri qui hæc de inferis ad superos
reportabat, præscitum ante non fuerat. Illic etiam quendam principem, qui Italiæ & populi Romani sceptrum quondam rexerat: vidisse
stantem dixerat, & verenda eius cuiusdam animalis morsus lanauit: reliquo corpore immuni ab hac læsione manente: stupore igitur
vehementi attonitus: admirabatur quomodo tantus vir, qui in defensione Catholice fidei & regimine sanctæ Ecclesiæ in præsentī sæculo
penè inter ceteros singularis apparuit, puniri tanta deformitate poenæ potuisset. Cui ab angelo ductore suo protinus responsum est, quod

*De panastu-
pri.*

quod quamuis multa miranda, & laudabilia,
 & Deo accepta fecisset, quorum mercede pri-
 uandus non est: tamen stupri illecebris resolu-
 tus, sperare visus est, quod ista obscœnitas mo-
 le tantorum bonorum obrui & absumi potu-
 isset. Qui tamen, inquit, in sorte electorum ad
 vitam prædestinatus est. Illic etiam dona pri-
 ma exquisita & innumerabilia pompaticè à
 malignis spiritibus ad perferendum viderat
 in pallijs & vasis aureis & argenteis, equis &
 linteaminum subtilitate candentibus. Inter-
 rogante autem eo cuius hæc essent, & quid in
 præfiguratione sua prætenderent, Comitum *De Comitibus & Præ-*
 (inquit angelus) diuersarum provinciarum *fectis.*
 iura regentium sunt hæc: ut huc venientes, ea
 inueniant, & sciant: quia minoribus rapinis
 & auaritia congesta sunt. Quorum aliquos no-
 minatim exprimens, dixit, ea nunquam defe-
 ctura aut delenda priusquam ipsi venirent, &
 ea in sinum suum reciperent. Quam terribi-
 lem verò sententiam de conuersatione Comi-
 tum intulerit: quis enarrare sufficiat? cū quos-
 dam eorum non vindices criminum esse dixe-
 rit, sed vice Diaboli persecutores hominum,
 iustos damnando, & reos iustificando, furibus
 & sceleratis communicando. Munerum, in- *Quod non*
 quit, præuentione creati: pro mercede futuro *vult Christus*
 rum nihil agunt: sed cum mundanas leges pro *capit. 11. c.*
 coercenda mali audacia administrant: damna
 legalia quæ debitoribus infligunt, absque vlla
 misericordia quasi iure sibi debita, suæ auari-
 tiæ

tiæ reponunt: iustitiam verò spe future-
 rum nunquam agunt: sed cum eam gratis of-
 ferre omnibus pro æternitatis mercede de-
 beant, semper eam venalem sicut & ani-
 mam suam portant. Quosdam enim iam
 iudicatos nominatim dixerat: sicut Euan-
 gelium de incredulis loquitur: Qui autem nō
 credit, inquit, iam iudicatus est. Innumera-
 biles etiam se vidisse retulit tam de plebe,
 quàm de ordine monachico diuersorum coe-
 nobiorum & regionū aliquos in gloria, quos-
 dam in pœna depressos. His ergo & ceteris in-
 numerabilibus conscriptis, quæ causa compē-
 dij stilo corrente conclusimus: duxit eum ad
 loco pulcherrima naturali constructione fun-
 data, cum arcibus quasi aureis & argenteis, o-
 pere anaglypho discreta. Quæ tanta magni-
 tudine & altitudine etiam & pulchritudine in-
 credibili claruerunt: ut ne mente concipi, nec
 ore humano proferri tãti immensitas operis,
 possit. Tunc processit rex regum, & Dominus
 dominantium in multitudine sanctorum, tan-
 ta gloria, & maiestate fulgidus: ut homo cor-
 poreis oculis iubar tanti luminis: & dignita-
 tem gloriæ sanctorum, quæ ibidem apparuit,
 sustinere nequiret. Tunc ipse angelus qui eius
 ductor & ostensor fuerat, dicit ad eum: Cras-
 na die migrare debebas: sed interim certamus
 pro misericordia. Tunc præeunte angelo: per-
 rexit ubi confessus sanctorum sacerdotum in
 gloria & dignitate inæstimabili fulgebat. Tunc
 dicit

*Visto exhi-
 rans.*

*De gloria Sā-
 ctorum sacer-
 dotum.*

dicit ei: sunt apud Deum, meritis bonorum o-
 perum coronati: quibus vos officia Ecclesia-
 stica impenditis. Rogemus ergo illos, ut tibi
 misericordiam apud Deum impetrent. His di-
 ctis supplices sanctis, orabant eos, intercesso-
 res fieri. Sancti verò sacerdotes, sine mora sur-
 gentes perrexerunt ad thronum: & prostrati
 ante thronum misericordiam postulabant præ-
 dicto fratri. Ille verò angelus cum eodem fra-
 tre, illis intercedentibus, de longe in parte ste-
 tit. Quibus ante thronum suppliciter pro mi-
 sericordia postulantis: vox de throno audi-
 ta est in responsum. Exempla ædificationis a-
 lijs facere debuit: sed non fecit. Nihilque am-
 plius in responsis auditum est in illo. Ergo in
 tam præclaro ordine sacerdotum, sanctos Dio-
 nysium, Martinum, Anianum, Hilariumque se
 cognovisse asseruit. Tunc iterum cohortante
 Angelo: simul perrexerunt, ubi beatorum mul-
 tudo innumerabilis, inæstimabili gloria ful-
 gebat. Isti sunt, ait, quos gloriosus certaminis *De gloria*
 triumphus, ad tantam gloriam pervexit, quos *Martyrums.*
 vos in Ecclesia honore excolitis, ad honorem
 laudemque Dei, quos intercessores pro venia
 peccatorum tuorum requirere debemus. Quos
 cum simili supplicatione humi prostratos
 cernerent, statim sine ulla dilatione ad thro-
 num diuinæ maiestatis tendentes, prostrati
 pro indulgentia peccatorum eius poposcerunt.
 Quibus à throno vox ut ante emissa est dicens. *Divina sen-*
 Si eos quos malè docendo exemplo suæ pravi- *tentia.*
 tatis
 Fff

Scandalū mali exempli, quā perniciosum. tatis ille xerat, & à via veritatis in viam erroris deprauando eos deduxerat, correxit, & ad viam veritatis reduxit: remissa sunt. Illis autem interrogantibus, quomodo hæc correctio in eo fieri posset, vt ad remissionem postulatam peruenire posset: iterum vox de throno est ad eos facta. Conuocet, inquit, omnes quos in exemplo vel doctrina ad illicita agenda illequeauerat, & prosternet se ante eos, ac protestatur se malè egisse & docuisse, & postulet veniam, ipsosque roget per Deum omnipotentem & sanctos omnes, vt hæc mala vltius agant, nec doceant. Illis interim in parte longe stantibus, sicut in priori sacerdotum intercessione: inter quos sanctos Sebastianum & Valentinum cognouisse se dicebat. Inde

Satisfactio.

De gloria sanctorum virginum.

Pernicies mali exempli, Deo iniuncta.

go angelo producente, tendentes ad locum, quo innumerabilis sanctarum virginum multitudo morabatur: incomparabili dignitate & splendore corusci luminis fulgens. Hæc inquit, sunt sanctæ foeminae, quibus vos famulatum ecclesiasticum ad honorè nominis Christi impenditis, quas ad intercessionem apud Deum pro longiori vita præmittere debemus. His dictis (vt ante) prostrauerunt se ante eas. Illæ verò statim cū omni festinatione ad thronum tendebant: prorogatione vitæ eius postulatæ, ipsis interim (vt prius) in parte stantibus. Antequam verò ad preces solo prosternerentur: apparuit maiestas Domini obuiam, & eleuans, dixit eis: Si bona doceat, & exemplum

bona agat, & eos quibus mala exempla præbu-
it, corrigat, erit petitio vestra. Post hæc inde
recedentes, coepit ei angelus exponere, in quã
tis viciorum sordibus volutatur genus huma-
nũ. Licet enim in diuersas criminum innume-
rositates ab auctore suo recedant homines, di-
abolo se mancipando, in nullo tamen magis
Deus offenditur, quàm cum contra naturam
peccatur. Et ideo multa vigilantia certandum
est omnibus in locis, ne scelere Sodomitico,
Dei habitaculum vertatur in delubra dæmo-
num: non solum enim inquit, hic morbus vi-
rulenta contagione irrepens, inficit animas
inter se concubitu masculorum pollutas, sed
etiam in coniugatis multiplici peste concre-
ta inuenitur. Dum in rabiem vexatione libi-
dinis versi, & instinctu dæmonum agitati: na-
tura bonum à Deo concessum, in vxoribus pro-
prijs perdunt. Ita vt thoro immaculato in stu-
pri maculam verso, ambo prostituti dæmoni-
bus fiant. Vnde præcipio tibi ex autoritate
diuina, vt hæc publicè prædices, etiam quan-
tum discrimen in luxu concubinarum hære-
at: non celes, quamdiu in illa obscœnitate pol-
luuntur: regni cœlorum aditu priuantur. Cui
ait: Domine hæc in medium proferre non au-
deo: quia propter vilitatem meæ personæ, ad
hoc me aptum non sentio. Cui angelus magna
indignatione respondit, quod deus vult, &
per me iubet tibi, tu non audes proferre? Post
hæc coepit eum admonere modo diuerso, de

*De scelere
Sodomitico.*

*Mandatur
Vguetinus hæc.
omnibus an-
nuntiare.
De luxu con-
cubinarum.
Vguetinus de
precat hanc
annunciatio-
nem.
Angeli seu-
ra responsio.*

Fff 2

emen-

emendatione eius. Ego (inquit angelus) ad custodiam tui deputatus sum, qui quondam Samsoni illi, quem liber Iudicum describit, ab eius ortu à Deo sum ordinatus, & in omni conatu operum mirandorum Deo aspirante cooperator illi extiti, usque dum carnis illecebris emollitus, in valida Dei offensam incurrens, & consecrationem suam scorto vendens, à Deo est derelictus, tunc autem recessit ab eo. Tu ergo in pueritia tua mihi placuisti. Nunc verò in mœrore & poenitudine cordis ad Deum conuersus, ita iterum places. In cœnobijs etenim monachorum admonendū est: ut viciorum radicibus arefactis, virtutum possint germina pullulare, quia maioris numeri frequentia reperitur eorum, qui mundanis necessitatibus, quàm spiritu Dei acti: ad hæc spiritualia castra se conferant. Animalis enim homo non percipit ea quæ sunt spiritus Dei, & ideò certandum est totis viribus, ne multitudine carnalium tepescat vita spiritualium, ne abūdante iniquitate, refrigescat charitas multorum. Caueatur auaritia, qua dominante, ad paupertatem spiritus non descenditur, qua cœlorum aditus obferatur. Ciborum & potus ingluuies, vertatur in vix sufficientem necessitatem victus. Aqua, inquit, valde ad potandum utilis est: quia naturalis potus est. Nitor vestium mutetur in necessarium arcendæ nuditatis & frigoris temperamentum. Superbiæ timor, mutandus est in humilitatem non fictam.

*In cœnobijs
quid admonendum.*

fectam. In quibusdam enim videtur cervicis inflexio, sed non deponitur in eis cordis erectio. In hoc enim maximè ipsa vita Apostolici ordinis confunditur: quod virtutes vicijs suffocantur. Et dum culpa, quæ sub specie pietatis intrauit, in usu retinetur: iam quasi pro lege rectè viuendi defenditur. Ideoque in occidentis regionibus, Germaniæ videlicet & Galliæ istius ordinis homines, ut ad veram Christi humilitatem, & voluntariam paupertatem informantur, monendi sunt: ne à ianua vitæ, Deo per me hæc terribiliter pronunciante, repellantur. Quanta etiam in congregationibus *In congregationibus quid emendandū.* foeminarum culpa excreuerit, & damnū Deo factum in lucrum diaboli profecerit ordinatione confusa, non tacuit. Cum enim (inquit angelus) mortuæ foeminæ viuis præferuntur, (quia vidua in delicijs viuens mortua est) mortis operibus communicando: ex ipsis viuis subiectis mortuæ fiunt. Et dum secularibus *† alijs domi-* donantur, inexplebiliter opes terrenas siti- *nantur.* entes: in terrenas & perituras voluptates ordine confuso vertuntur opes, quæ ad conseruandam castimoniam coelestis vitæ à fidelibus cōgestæ sunt. Et ubi inquit illius vitæ Apostolicæ formula incorrupta conseruatur? In transmarinis ait regionibus, adhuc Apostolici rigoris constantia viget: Quia paupertate spiritus præuenienti, sine vllius terreni impedimenti obstaculo coelorum regna capeffunt. His dictis, iterum atque iterum de scelere Sodomitico

Fff 3

ver-

*De enormi-
tate sceleris
Sodomitici,
quam ange-
lus quinq-
uies redarguit.
Causa pesti-
lentie.*

verbum intulit. Cetera enim vitia vitanda se-
mel tantummodo notauit: Hunc verè pelli-
ferum animæ morbum contra naturam, com-
mento diaboli suggestum, quinquies & etiam
amplius repetiuit. Interrogante autem eorum
pestilentia grassante, tanta populi numero-
tas interiret? Immensitate ait criminum mun-
do peccante, peccatorum punitio est. Et sig-
num à Domino est denunciatum: prælagio suo

*Mundi termi-
nus cito ven-
turus.*

*Quæ merces
morientibus
pro fide.*

demonstrans, mundi terminum cito venturum.
Admonuit etiam inter cetera: quod celebra-
tas operis Dei, tædij aut negligentia subrep-
tione in ecclesijs ageretur. De Geroldo vero
quodam comite dixit idem Angelus: quod in
requie esset gloriæ martyrum adæquatus, ze-
lo inquiens Dei, in defensione sanctæ Ecclesiæ,
infidelium turbis congressus, temporalis vitæ
dispēdia est passus, ideo æternæ vitæ particeps
est factus. His igitur & alijs penè innumeris
ab eodem angelo ostensis & auditis, quæ ab
hoc scripto compendij causa exclusimus: idē
frater iterum expergefactus, alitibus iam vi-
cina diei concrepantibus, conuocatis ipsius
fratribus, qui in eius excubijs pernoctauerat,
visionis magnitudine permotus, & intolera-
bilis timoris anxietate iactatus, per ordinem
exposuit secreta visionis suæ, cupiens statim
ut veniente patre monasterij: eo præsentē ex-
ciperentur sermones eius: Qui cum dicerent
quod fratres meditatione nocturna occupati,
claustra silētij irrumpere non auderēt: Vos (ait)
inte-

interea liquenti ceræ hæc imprimate, vt auro-
ra luceſcete, paratiora reddatur. Timeo enim
ne lingua torpente, viſa & audita nequeant
propalari: quia cum tanto mihi obligationis
damno producenda iniuncta ſunt, vt reatus ſi-
lentij huius, ſine venia fieri timea, ſi meo ſilē-
tio ita depereant, vt per me publicata non pa-
teant. Namq; illa vltima ſanctarum virginum
interceſſio, quæ pro longiturna vita ad Deū
facta fuerat: in ancipiti me poſitum dereli-
quit, vtrum nam pro longitudine æternæ, aut
iſtius tēporalis vitæ prolata fuerit. Si ergo ea-
dem interceſſione quam præſatus ſum, iſtius
temporalis vitæ inducię protelatę nō fuerint,
omni ſcrupuloſitate poſi poſita, iuxta ſponſio-
nē angeli ductoris mei, craſtina die ſū migra-
turus. His igitur ſermonibꝫ cohortati, omnia
per ordinem ab eo excepta, ceræ impreſſa ſūt.
Interea matutinalibus finitis hymnis, viſitādi
gratia aduenit pater monaſterij cum quibus-
dam fratribus, qui cum iacenti aſſiſteret, ſe-
cretum petijt. Egreſſis ergo cæteris, Abbas ſe-
cum retentis fratribus, ibidem intus reman-
ſit. Prolatis ergo in mediū, quæ nocturno ſilen-
tio trepida velocitate tabulis impreſſa fuerāt,
verbo & ſcripto recapitulauit vniuerſa. Et de
lectulo conſurgens, humi proſtratus: pro com-
miſſis veniam poſtulans, & vt interceſſores
pro eo ad Deum fierent, orauit. Quem cum
cernerent nec pallore deformem, nec macie
tabeſcentem, nec dolore membrorum

Fff 4

quæ-

*Locus aliquā
tō obscurior.*

quæritantem, nec tactu venæ, aut vllius le-
lis signi lēſione præuentum: verbis conſolato-
rijs ad ſpem præſentis vitæ tota fiducia animi
bant. Quibus eadem reſponſa (quæ ſupra) re-
tulit: in nullo ſe dubium, craſtina die migra-
turum. Totam igitur illam diem & noctem
ſubſequentem, & ſpatium totius diei ſucc-
edentis vſque ad veſperam in hoc conſume-
bat, metum vocationis ſuæ exponendo, breui-
bus nunc ſingulis quibuſque ad diuerſos de-
ſtinatis eſt commendando, pro abſolutione
peccatorum ſuorum interceſſores quærendo.
Ad extremum crepuſculo veſpertina ſubſe-
quentis diei in noctem iam inclinato: fratri-
bus conuocatis, vitæ præſentis metas in ſe decur-
ſas eſſe pronunciauit. Et ideo pſalmodiæ eos
inſiltere, precibus omnimodis poſtulauit. An-
tiphonas omnes, & pſalmorum initia quæſi
præcentor ordiens: pro ſe fecit decantari. Hiſ-
igitur finitis, paululum reſpirauit: fratribus
ad ſua ſtrata redeuntibus, huc illucque deam-
bulando æſtuans. Imminēte velocitate tranſi-
tus ſui, decidit in lectulum, ſumptoque via-
tico, vltimam huius inſtabilis vitæ clauſit ho-
ram. Hæc ſunt quæ nos confratres eius & ven-
turis & lecturis teſtamur: veraque eſſe cog-
noſcimus.

Hiſto.

*Historia recens de admiranda cuiusdam defun-
cti apparitione, excepta ex literis Ven. D. Io-
annis N. ex qua elucescit auita & Catholica
religionis veritas, & quantopere defunctis
pro sint suffragia viuorum.*

CAP. XL.

Responsum abste, soror, ad postremas
meas literas auidè expectans, prætermi-
tere non potui, quin te stupendi cuius-
dam miraculi, quod hîc Syluæducis his diebus
contigit in ædibus Dominæ Vlierdensis, quâ-
primùm certiozem facerem, præsertim cùm
id negotij mihi alijs demadatum sit. Historia
nec ficta est, nec somnium, sed reuera contigit
iam præterlapso die 23. Nouembris, quo nimi-
rum frater noster maritus tuus eadem forma
& vestibus, quibus cùm postremo Syluæducis
esset, indutus fuit, nigro videlicet pallio, ho-
lofericis caligis, aperto capite, iunctis mani-
bus apparuit diuersis & locis, & temporibus
ancillæ familiæ, cuius supra mentionem feci-
mus. Tandem pallium remouens, horrendam
flammam ignis, & oculos quasi flammam & lu-
men emittentes, ostendit. Quod ancilla vidēs
præ timore in defectum animi incidit. Filia
& earum amita, quæ præsentēs erant, cùm ex
famula patrem suum esse intelligerent, vnicè
ab eo contenderunt, vt timore isthoc deposti-
to, eum à Deone, an aliundè veniret, & an hu-
mana ope iuuari queat, rogaret. Illa autem præ
timore non potuit. Consulunt super hac re D.
Vff s Helti-

Heltium, & Ecclesiæ Pastores. Vnus rogandum esse quid peteret, arbitrabatur, alij in contraria erant opinione, quod somnia & nugæ putarentur. Meâ sententiâ, rogandum erat, quid venisset, auxiliumque promittendum, legitimis modis præstari posset. Nobis de his rebus deliberatibus, ecce rursus in forma quâ primo, scilicet non horrenda apparuit, dicens: Quid non iuuas me? quare times? Nihil timet. Illa respondit: Non habeo ob summam trepidationem copiam auxilij. Hæc feria secunda prima luce contigerunt. Apparuit deinde ad nonam & decimam nihil dicens, verû grauius suspiria ducens, ac demum hora eiusdem diei secunda, dixit: Quid non iuuas me? Illa dixit: Parata sum te iuuare omnibus modis, quibus per Catholicam Ecclesiam licet. Respondit ille: hoc est quod hætenus expectaui. Et deducta è cubiculo in atrium, rogauit, ut iura quæ pro defunctis fieri consueuerunt, tractari celebrari curaret. Atque ut se Orschorum conferens, istuc ad altare S. Crucis semifestertium offerret, quod ipse cû infirmus aliquando promississet se oblaturum, neglexerat. Cõsolatus deinde eam petiuit, ut omnem timorem aboleret, quoniam ipse comitaretur. Petens pretereâ, ut filiabus & fratri diceret, ut pro se non re desisterent. Feria tertia, ancilla Orschorum abiit ad implendum eius desiderium. Illa verò, uti promiserat, nunquam eam reliquit, imò & præiuit eam in domum vsq; ad cubiculum.

lum, atq; inde in templum ad altare S. Crucis. Ibi uterq; flexis poplitibus orauit. Illa nesciēs vbi oblationem suam relinqueret, ducta est ab eo ad gazophylacium siue receptaculū oblationum, cui eandem imposuit. Feria sexta illa Syluam ducis redijt, nullum cum eo miscens sermonem, quanquam sæpè manibus iunctis se ostendebat. Die sabbati manē eam ē somno excitauit, præcepitq; ut induta vestibus, in cede D. Ioannis ante Ven. Sacramentum aliquid offerret. Ipse enim hoc aliquando, cū Syluē ducis pacis inter ciues componendę causa esset, vouerat. Quo peractō, redijt cū ceter medium quartę eiusdem diei, & excitauit eā dicens: Festina, tempus meum hīc breue est. Cumq; illa se induendo occuparetur, rursus dixit: Festina, non dudum hīc ero. Moxq; processit in atrium, in quo summa fuit claritas, & petiuit, ut ipsa pro Missis celebratis exoluere in pura elemosyna. Adhæc mandauit fratri dici, ut in fide Catholica perseueraret constans, qualem eum esse non dubitabat quidem, monere se tamen id inprimis aiebat, quod vita mortalium varijs sit rerum vicissitudinib⁹ & fluctuationibus exposita, sicut ipse per experientiam didicisset, dum aliquando de Catholice religionis veritate dubitaret, quod ipsi grauisimę poenę causa & principium fuerit. Idem & filiabus suis dici petiuit, utq; amictu suę vestigijs iugiter insisterent: monens insuper, ut sine intermissione pro defunctis fidelibus

*Defunctus
monet fratrem
ut perseue-
ret in fide
Catholica.*

*Pro defunctis
assidue oran-
dum.*

libus

libus orarēt. Si enim sentiremus, in quibus essent pœnis, quantumq; eisdem preces viuentium fidelium profint, nec horā, imò nec momentum quidem sine eorum memoria viuemus. Subiunxit quoq; pœnarum suarum tempus fuisse quinq; annorum, sed quatuor annorum, totidemq; dierum pœnas se per amicorū preces euasisse, iamq; in perpetuum esse seruatum: gratias agens fororibus quibusdam Bollandensis

*Suffragia vi
uorum quan
tum profint
defunctis.* tellensibus pro suis precibus. Monebat etiam Dominam Vlierdensem, vt testamentum suum incolumis existens faceret, ne in articulo mortis eo condendo occuparetur, sed soli Deo vacare posset: Petebat insuper à fratre, vt vt nuntiaret, vt cum filijs suis omnem excoleret concordiam, ne & illi aliquando idem contingat quod sibi. Rogatus de statu quorundam defunctorum, respondit se nihil aperire posse, quia à Deo sibi non esset concessum, hoc tamen addens, vt pro talibus sine intermissione orarent. Demùm actis tam ancillæ quàm omnibus qui pro se orauerāt gratijs, suam vicissim operam illis promittens, cum magno splendore iunctis manibus in cœlum perpetuò beatus (vt equidem non ambigo) ferebatur.

*Veritas huius
historie.*

Habes breuiter quæ hîc hîsce diebus, cum multis alijs circumstantijs, quas referre longum esset, contigerunt, quæ non fabulæ aniles, aut somnia sunt, sed reuera sic se res habet, quod iureiurando, & testimonio totius familiæ, res exposcat, confirmabitur. Atque hæc idem

tibi scripsi, vt vna nobiscum gaudeas: mihi e- *Scopus huius*
 nim prodigio simillimum, quod nos de fra- *historiae.*
 tris nostri salute certos reddit, & in auita no-
 stra & Catholica religione nos confirmat,
 quodq; non alia sit sectanda religio, nisi illa
 sola, quam à S. Romana & Apostolica Ecclesia,
 iam inde ab Apostolorum temporibus ad nos
 veluti per manu traditam accepimus, quam
 CHRistus sacri oris sui oraculo plantauit,
 Apostoli tradiderunt, Martyres sanguinis sui
 testimonio consignarunt, vniuersa vno ore do-
 cet atque obseruat per totum terrarum orbem
 Ecclesia Catholica. Spero vos aliosq; amicos
 nostros huius historiae relatione plurimum in
 fide stabiliendos, cunctosq; horum temporum
 nouos & perniciosos errores facilè repudiatu-
 ros, qui tam multos, prò dolor, in æternæ dam-
 nationis voraginem præcipitant, Vale. Cur-
 sim Syluæducis 11. Decemb. Anno 1581.

*Historia recens & memorabilis, de quodam Ar-
 noldo Huberto, qui post triduanam extasin,
 admiranda se vidisse testatus, venientes ad
 se erudiebat ad pietatem.*

CAP. XLI.

Cum circa annum dominicæ incarnatio-
 nis 1559. in pago Buremalfeno Comita-
 tus Burani, qui est feudum Ducatus Gel-
 driae, pestis grassaretur, Arnoldus Hubertus,
 nauta, homo coniugatus, ob vitæ integritatem
 & iustitiæ opinionem omnibus gratissimus,
 nocte quadam diuinitus compellatus, mox v-
 xorem

xorem excitat, surge, inquit, ego vocor, illa quid causæ esset, interrogante, ipsoque instanter respondente, se vocari, velleq; suscipere Sacramenta Ecclesiastica, surgunt ambo, Ecclesiam adeunt. Quæ cum noctu ex more clausa esset, coram Crucifixo ante valvas Ecclesiæ erecto prostratus, diutissime orauit idem Arnoldus. Interim excitatus Parochus aduenit, cui confitetur, admittiturq; ad participationem diuinorum mysteriorum. Quibus perceptis domum reuersus, incidit in extasim, aut velut quoddam animæ deliquium, ita vt vix eo tempore discerni posset, viueretne an esset mortuus. Tandem post triduum ad se reuersus, cepit totus admirandus clamitare, vbi, inquit fui, quæ & qualia vidi. Atque ab eo tempore languidus, per semestre aut circiter lecto decubuit. Interim visus est astantibus frequenter aliquid angelicæ aut diuinæ visionis videre, semperque præsentibus velut indignans clamabat, nihilne videtis? Et quasi erigens lecto cubili, videbatur apparentes angelos prefando velle complecti, nec ferebat, vt quisquid verbum inane aut iocosum proferret, aut rideret. Nuncne inquit, tempus nugandi? Personas iuxta sæculum nobiliores, aut status eminentioris ægrè admittebat, itidem nec moniales plerasque vitæ paululum licentiosiorum. Plebeios verò & simpliciores libenter admittebat, erudiens illos ad pietatem & timorem Dei, & creberrimè repetens has voces, quidni

di? quæ & qualia cognoui? ubi ego fui? sed & crebro in easdem extases abripiebatur. Illud quoque mirum, quod toto illo semestri, quo languens decubuit, vngues nunquam succreuerint. Exacto deinde semestri lenissima morte velut placidè obdormiens, in Domino defunctus est. Historiam esse, non fabulam, exposuit nobis quidam vir integerrimus ac doctissimus I. V. Licentius, domestica consuetudine mihi notissimus, qui eidem Arnolde proxima fuit affinitate cōiunctus, sapissimeq; & valentem & postea languentē vidit & audiuit.

CANDIDO LECTORI T.
Bredenbachius salutem.

ST atueramus his octo libris adiungere novum continentem Miscellanea variarum rerum, quæ cum singulari fructu & voluptate legi & referri in humanis congressibus possunt: sed quia prolixior erat, quàm ut prioribus commodè posset annecti, alteri Tomo eundem, cum alijs plerisq; reservabimus, orantes, ut ijs quæ in hunc Tomum optima fide, magnoq; labore & studio à nobis collecta sunt, benigne nobiscum finaris, donec Deo Opt. Max. gratiam uberiorem largiente, reliqua tuis vñibus & commodis servatura perficiamus. Rogamus prætereà benevolentem lectorem, ut si quæ et atis nostræ mira & memorabilia certa fide cognoverit, quæ ad divinæ gloriæ augmentum, et Christianæ religionis